

3651.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ДОПОЛНИТЕЛНИ ТЕКОВИ НА ОТПАД (*)

Се прогласува Законот за управување со дополнителни текови на отпад (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 15 септември 2021 година.

Бр. 08-4077/1
15 септември 2021 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р Talat Xhaferi, с.р.

ЗАКОН

ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ДОПОЛНИТЕЛНИ ТЕКОВИ НА ОТПАД (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето преку спречување или намалување на негативните влијанија од создавањето и постапувањето со отпаден текстил, гуми, масла и возила, што треба да се исполнат при производството на текстил, гуми, масла и возила и собирање, повторна употреба, третман, преработка и отстранување на отпадот кој се создава од нив во тек на нивниот животен век, како и другите прашања поврзани со постапувањето со отпаден текстил, гуми, масла и возила од страна на економските оператори и другите субјекти кои учествуваат во постапките на производство и постапувањето со истите.

Член 2

Супсидијарна примена на другите закони

(1) По прашањата кои се однесуваат на правилата и начинот на управување со отпадот од текстил, гуми, масла и возила кои не се регулирани со овој закон, соодветно ќе се применуваат одредбите на Законот за управување со отпадот.

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуки и оценка на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина доколку со овој закон не е поинаку уредено, соодветно ќе се применуваат одредбите на Законот за животната средина.

(3) За регулирање на прашањата во врска со текстилот, гумите, маслата и возилата и отпадот од текстил, гуми, масла и возила и организирање на производителите во самостојни постапувачи или колективни постапувачи за спроведување на проширена одговорност на производителот за управувањето со отпадот од текстил, гуми, масла и возила соодветно ќе се применуваат одредбите на Законот за проширена одговорност на производителот во управување со посебните текови на отпад.

(4) На постапките утврдени со овој закон се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(5) Одредбите од овој закон не ја исклучуваат примената на одредбите од прописите за квалитет на воздух, заштита од бучава во животната средина и возила во делот на примената на прописите за стандардите на сигурност, регистрација на моторните возила, емисии во воздухот, заштита на почвата и водата, безбедност и здравје при работа како и за хигиена и санитарна заштита и прописите за хемикалии.

(6) Сите мерки, стандарди и цели кои се утврдени со овој закон се применуваат како минимални барања кои треба да се исполнат при управувањето со производите од текстил, гуми, масла и возила и отпадот кој се создава во тек на нивниот животен век.

(7) Доколку со друг закон се утврдени построги мерки и стандарди на животната средина, при управувањето со производите од текстилот, гумите, маслата и возилата или отпадот кој се создава од нив во тек на нивниот животен век, се применуваат построгите мерки и стандарди со цел за заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 3

Цели на Законот

(1) Основни цели на овој закон се:

1) намалување на негативното влијание од текстилот, гумите, маслата и возилата и отпадот од текстил, гуми, масла и возила, врз животната средина и врз здравјето на луѓето;

2) унапредување на стандардите за заштита на животната средина од страна на економските оператори во текот на целиот животен циклус на производите, а особено при собирање, третман, повторната употреба, преработката и отстранувањето на отпадот од текстил, гуми, масла и возила.

(2) Покрај основните цели од ставот (1) на овој член, во согласност со начелата од членот (4) од овој закон, треба да се постигнат и следниве посебни цели:

- спречување на создавање на отпад од текстил, гуми, масла и возила,

- намалување на количеството на отпад од текстил, гуми, масла и возила,

- намалување и ограничување на употребата на опасни супстанции во текстилот, гумите, маслата и возилата,

- високо ниво на повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадот од текстилот, гумите, маслата и возилата како и намалување на отстранувањето на отпад од текстил, гуми, масла и возила,

- поволни услови за воспоставување и развој на пазарот за повторна употреба, рециклирање и други начини на преработка на текстил, гуми, масла и возила,

- еднаква положба и конкурентност на пазарот на сите субјекти и избегнување и отстранување на трговските бариери кои можат да го нарушат пазарот со текстил, гуми, масла и возила,

- користење на најдобри достапни техники за третман, преработка и рециклирање и

* Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 18 септември 2000 година (2000/53/EЗ) за отпадни возила (CELEX број 32000L053)

- подобрување на мерките за заштита на животната средина, кои треба да ги исполнат економските оператори кои се вклучени во животниот циклус на текстилот, маслата, гумите и возилата, а посебно на операторите вклучени во системот за собирањето и третманот на отпадниот текстил, масла, гуми и возила.

Член 4 Начела на Законот

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита на животната средина и постигнување на циркуларна економија, управувањето со текстил, гуми, масла и возила и отпадот од истите се заснова на следниве начела:

1) „начело на одговорност на производителот” - производителот, кој при вршење на својата дејност создава и придонесува кон создавање на отпад од текстил, гуми, масла и возила е одговорен за преземање на мерки за управување со тој отпад, со цел да се елиминира и намали негативното влијание врз животната средина, вклучувајќи и висок степен на одделно собирање, повторна употреба, рециклирање и друг начин на преработка на отпад од текстил, гуми, масла и возила и

2) „начело на процена на животниот циклус на производот” - производителот на текстил, гуми, масла и возила е должен да изврши процена на животниот циклус на производот на начин со кој ќе се подобрат еколошките перформанси на производот, ќе се исклучи или намали присуството на опасни супстанции во производот согласно со научно-техничките постигнувања, ќе се дизајнира на начин што ќе придонесе кон намалување на создавање на отпад од производите, со цел да се спречат негативните влијанија врз животната средина.

(2) Во управувањето со производите и отпадот од истите, покрај начелата од ставот (1) на овој член, соодветно се применуваат и начелата утврдени со Законот за животната средина, Законот за управување со отпадот и Законот за проширена одговорност на производителите во управување со посебните текови на отпад.

Член 5 Примена на Законот

(1) Одредбите на овој закон се применуваат на следниве производи:

- 1) текстил;
- 2) гуми;
- 3) масла;

4) возила, заедно со нивните вградени делови и материјали, како и вградените резервни и заменски делови, независно дали се вградуваат во возилото при техничка проверка, сервисирање или поправка, дали деловите се обезбедени од оригиналниот производител или од некој друг производител;

5) употребуваните производи од точките 1), 2), 3) и 4) од овој став пуштени на пазарот во Република Северна Македонија и

6) отпад од производите од точките 1), 2), 3) и 4) на овој член.

(2) Министерот кој раководи со органот за животна средина (во натамошниот текст: министерот) ја пропишува Листата на видовите на производи од ставот (1) на овој член.

Член 6 Исклучоци на примена на Законот

(1) Одредбите од овој закон не се применуваат на:

1) облека која се користи за медицински или ортопедски намени;

2) употребуван текстил кој се собира од хуманитарни организации во организирани акции за да биде користен како донација;

3) чевли;

4) авионски гуми;

5) гуми за велосипеди;

6) масла за ложење;

7) масла од растително или животинско потекло со биолошка разградливост на производот од најмалку 60%, потврдено од акредитирана лабораторија согласно со закон и

8) „олдтајмери” - возила од историско значење, возила со колекционерска вредност или возила наменети за музеи, кои се одржувани цели или во делови, на начин прифатлив за животната средина и истите не се сметаат за отпадни возила согласно со овој закон.

(2) Одредбите од членовите 30, 35 и 37 од овој закон се применуваат на следниве видови на возила:

1) возила изработени во мали серии;

2) моторизирани трицикли и

3) возила за специјални намени, (на кои не се применува одредбата од членот 30 став (2) од овој закон).

Член 7 Дефиниции

(1) Одделни изрази употребени во овој закон, го имаат следново значење:

1) „**Текстил**” е производ изработен од влакна од какво било потекло (природни, вештачки, синтетски), по каква било технолошка постапка во конфекционирани производи, вклучително кожа и крзно, кои се користат како облека и текстилни предмети во домашноста;

2) „**Употребуван текстил**” е текстил кој според општата перцепција може да се смета како нов текстил или се користи како употребуван, за намената за која е произведен и не се смета за отпаден текстил;

3) „**Отпаден текстил**” е отпад, кој крајниот корисник го исфрла, има намера да го исфрли или од него се бара да го исфрли;

4) „**Повторна употреба на текстил**” е секоја активност со која се обезбедува повторно користење на парчето текстил во неговата целосна форма на територија на Република Северна Македонија или негов извоз како цело парче за повторна употреба во согласност со прописите за управување со отпад;

5) „**Гума**” е пневматик за автомобил, мотор, комбе, камион, автобус, трактор, мотоцикл и велосипед, земјоделска работна машина, градежни и други работни машини, и други видови возила согласно со Законот за возила;

6) „**Отпадна гума**” е гума чијашто употребна функција завршила и која крајниот корисник ја исфрла, има намера да ја исфрли или од него се бара да ја исфрли со исклучок на отпадот и остатоци од преработка на употребувани гуми со кои се постапува согласно со прописите за управување со отпад;

7) „**Протектирање на отпадни гуми**” е процес на рециклирање на отпадни гуми за нивно протектирање, при што надворешниот слој на гумата се заменува со нов слој со што, протектираните гуми се користат за истата намена за којашто биле произведени и истите не се сметаат за отпад (во натамошниот текст: протектирани отпадни гуми);

8) „**Масла**” се минерални, синтетички или индустриски масла, во течна или во полутечна состојба, маслата за менувачките кутии, како и маслата за турбини и хидрауличните масла;

9) „**Отпадно масло**” е масло кое крајниот корисник го исфрла, има намера да го исфрли или од него се бара да го исфрли. Отпадните масла се сметаат за какви било полу-течни или користени течни производи целосно или делумно составени од минерално или синтетичко масло, вклучувајќи ги и мрсните остатоци од резервоари, смеси од масло и вода и емулзии;

10) „**Преработка на отпадни масла**” е кој било метод со кој се произведуваат базни масла од отпадни масла со примена на рафинериски процеси и со кои, особено, се отстрануваат загадувачите, производите на оксидација и адитивите содржани во овие масла;

11) „**Обновување на отпадни масла**” е секоја активност на рециклирање со која може да се создадат базни масла со рафинирање на отпадните масла, посебно со отстранување на нечистотии, производи на оксидација и адитиви содржани во овие масла;

12) „**Производител**” е секое правно лице или физичко лице кое без оглед на начинот на кој врши продажба, вклучувајќи ја и продажбата со помош на комуникација на далечина која е уредена со прописите за заштита на потрошувачите:

- произведува производи од членот 5 став (1) од овој закон и за прв пат ги пушта на пазарот во Република Северна Македонија или на професионална основа, заради вршење на својата дејност, увезува во Република Северна Македонија и прв пат ги пушта на пазарот производите од членот 5 став (1) од овој закон,

- како краен корисник, за свои потреби, увезува производи од членот 5 став (1) од овој закон без посредник,

- на професионална основа увезува употребувани производи од членот 5 став (1) од овој закон и за прв пат ги пушта на пазарот во Република Северна Македонија,

- е основано во друга земја и продава со помош на комуникација на далечина директно на крајните корисници во Република Северна Македонија производи од членот 5 став (1) од овој закон и

- протектира отпадни гуми и ги пушта на пазарот во Република Северна Македонија.

Производителот на возила не се смета за производител на гуми и масла, за гуми и масла кои се вградени во возилото, согласно со овој закон.

13) „**Мал производител**” е правно или физичко лице кое пушта на пазарот во Република Северна Македонија, производи наведени во членот 5 став (1) од овој закон, вклучувајќи го и производителот кој како краен корисник увезува производи во количество не поголемо од тоа кое е утврдено во членот 20 став (1) од овој закон, во текот на една календарска година;

14) „**Трговец**” е секое правно или физичко лице кое во синџирот на снабдување ги прави текстилот, гумите, маслата и возилата достапни на пазарот во Република Северна Македонија. Трговец, може во исто време да биде и производител согласно со точката 12) на овој член;

15) „**Краен корисник**” е физичко или правно лице кое заради сопствени потреби, а не за продажба, се стекнува со производи од членот 5 став (1) од овој закон, кои по искористувањето настануваат отпадни производи;

16) „**Краен корисник на возило**” е физичко или правно лице, кое како последен сопственик на возилото е запишан во регистарот на регистрирани возила во согласност со прописите за регистрација на возила и, кој го отфрла, има намера да го отфрли или од него се бара да го отфрли возилото како отпад, кој настанал како резултат на сопствената активност, или со регистрираната дејност;

17) „**Пуштање на пазарот**” е снабдување или ставање на располагање секаков производ на пазарот во Република Северна Македонија преку производство или увоз на производ наменет за употреба за прв пат на пазарот на Република Северна Македонија;

18) „**Спречување на создавање на отпад**” се мерки за намалување на количеството и штетноста на отпадните производи и отпадните возила, нивните материјали и супстанции, како и намалување на нивното штетно влијание врз животната средина;

19) „**Возило**” е:

- секое моторно возило од категорија M1 (возила за превоз на патници со најмногу осум седишта, при што не е вклучено седиштето на возачот) во согласност со прописите за возила,

- секое моторно возило од категорија N1 (возила за превоз на стоки со најголема маса од 3,5 тони) во согласност со прописите за возила и

- моторни возила со три тркала во согласност со прописите за возила, со исклучок на моторни трицикли.

20) „**Отпадно возило**” е возило чијашто употребна функција престанала и кое крајниот корисник го исфрла, има намера да го исфрли или од него се бара да го исфрли вклучувајќи ги и сите негови составни делови и материјали кои во моментот на исфрлање претставуваат дел од отпадно возило;

21) „**Маса на празно возило**” е масата на возилото наведена во сообраќајната дозвола по одземање на масата на признаената содржина на резервоарот со исполнетост од 90% и по одземање на масата на возачот (75 кг) и се користи при пресметка на целите за повторна употреба и преработка на отпадни возила;

22) „**Третман на отпадно возило**” е секоја активност по предавање на отпадното возило во инсталација за вадење на опасните супстанции, расклопување, сечење, дробење, преработка или подготовка за отстранување на издробениот отпад и секоја друга операција извршена заради преработка и/или отстранување на отпадно возило и неговите делови;

23) „**Повторна употреба на отпадно возило**” е секоја операција во која деловите од отпадното возило се употребуваат за иста цел за која претходно биле наменети;

24) „**Дробилка**” е секоја опрема која се употребува за дробење на отпадни возила на делови или ситни парчиња, вклучително и за добивање на метален отпад кој може директно повторно да се употреби;

25) „**Информации за расклопување**” се информациите, кои се неопходни за правилен третман на отпадните возила, кој нема да биде штетен за животната средина. Производителите на возила како и на делови и материјали кои се користат во возилата ги прават достапни овие информации на инсталациите за третман, во форма на прирачници или преку електронски медиуми (пр. компакт-диск, on-line сервис);

26) „**Економски оператори**” се правни или физички лица, односно сите производители кои пуштаат на пазар возила, трговци, оператори на инсталации за третман на возила, (вклучително расклопување, сечење и дробење на возила), а и други оператори за третман на отпадни возила, вклучително и нивни делови и материјали;

27) „**Собирач на отпадни возила**” е правно или физичко лице кое собира, времено чува и складира отпадни возила согласно со овој закон и кое поседува соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад. Собирач може да биде и правно лице, односно оператор кој управува со инсталација за третман на отпадни возила и кое презема, собира и времено чува и складира отпадни возила;

28) „Оператор на инсталација за третман на отпадни возила” (во натамошниот текст: оператор на инсталација) е правно лице, кое согласно со Законот за управување со отпад, има соодветна дозвола за третман и преработка на отпадни возила, вклучувајќи и третман на деловите и материјалите во возилото;

29) „Инсталација за третман на отпадни возила” може да биде и одвоена инсталација, во која се вршат операции за вадење на опасните супстанции од отпадното возило, расклопување на отпадното возило, сечење, дробење, преработка или подготовка за отстранување на издобрениот отпад, како и секоја друга операција извршена заради преработка и/или отстранување на отпадното возило и неговите делови;

30) „Собирач на отпадни производи” е правно или физичко лице кое собира, времено чува и складира отпадни производи согласно со овој закон и кој поседува соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад. Собирачот може да биде и правно лице, оператор кој управува со инсталација за повторна употреба и преработка на отпадни производи и кој презема, собира и времено чува и складира отпадни производи;

31) „Оператор на инсталација за преработка” е правно лице кое спроведува активности за повторна употреба, третман, рециклирање и други видови на преработка на отпадни производи и кое поседува соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад;

32) „Место за преземање” е место во објект или простор во објект или друго место што го користи трговецот, производителот или во негово име трето лице, преку самостоен или колективен постапувач уреден за повратен прием на отпаден текстил или отпадни гуми заради нивно преземање и транспортирање до собирно место или инсталација за преработка повторна употреба и рециклирање;

33) „Собирно место за отпаден текстил” е место уредено за собирање, времено чување и складирање како и сортирање на отпадниот текстил заради негово предавање во инсталација за преработка, повторна употреба или рециклирање;

34) „Собирно место за отпадни гуми” е место уредено за собирање, времено чување и складирање на отпадни гуми заради нивно предавање во инсталација за преработка;

35) „Место за собирање на отпадни масла” е место каде се лоцирани еден или повеќе садови на местото за собирање на отпадните масла (автомеханичарски сервис при промена на масла, или работилници за поправка на машини и опрема и слични работилници како резултат на работата на машините и опремата како и посебните делови на местата на кои се вршат активности со отпадни масла), кое служи за собирање на отпадните масла и нивно предавање на собирач или оператор во инсталација за преработка на отпадни масла;

36) „Собирно место за отпадни масла” е објект или дел од објект уреден со потребна опрема за собирање, времено чување и складирање, како и сортирање на собраните отпадни масла и нивно предавање во инсталација за рециклирање и преработка;

37) „Собирно место за отпадни возила” е објект или дел од објект уреден за примање и времено чување и складирање на отпадните возила, пред нивно предавање во инсталацијата за третман на отпадните возила;

38) „Собирен центар” е објект или дел од објект, организиран од единиците на локалната самоуправа за собирање на одделни фракции на комунален отпад и други текови на отпад, каде отпадните производи од домаќинствата, можат бесплатно да се оставаат;

39) „Отпадни производи” се отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла;

40) „Заостанати отпадни производи” се одговорност за животната средина која е предизвикана со создавање на отпадни производи и отпадни возила кои биле пуштени на пазарот пред 1 јануари 2020 година;

41) „Овластен застапник” на производителот на возила може да биде физичко или правно лице, со седиште во Република Северна Македонија, кој е овластен од страна на производителот во писмена форма да го застапува пред органите надлежни за оценување на сообразност на возилата и кој делува во име на производителот како и е овластен да презема мерки во негово име согласно со одредбите од овој закон.

Податоците за овластениот застапник се запишуваат во Регистарот на хомологизирани моторни возила во согласност со прописите за возила, како и во Регистарот на производители од членот 19 од овој закон;

42) „Опасна материја” е секоја супстанција која се смета за опасна согласно со прописите за хемикалии;

43) „Идентификациони и транспортни формулари” се придружни документи кои се предаваат на лицата кои вршат собирање и транспорт и предавање на отпадот, согласно со прописите за управување со отпад;

44) „Стручен орган” е Управата за животна средина, орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање (во натамошниот текст: стручен орган) формиран согласно со Законот за животната средина;

45) „Орган за животна средина” е органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, односно Министерство за животна средина и просторно планирање;

46) „Поседувач” е правно или физичко лице кое со вршењето на својата регистрирана дејност привремено создава или поседува отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла (како на пример автомеханичарски сервис при промена на масла и гуми поправка на возила, или работилници за поправка на машини и опрема и други места каде се создава отпаден текстил). Како поседувач, во смисла на овој закон не се сметаат граѓаните или домаќинствата;

47) „Самостоен постапувач со отпадни производи” е правно лице, производител, кое поседува дозвола за самостојно исполнување на обврските за управување со отпаден текстил или отпадни гуми или отпадни возила или отпадни масла, согласно со овој закон и кој дозволата ја добил, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот во управување со посебни текови на отпадот (во натамошниот текст: самостоен постапувач);

48) „Колективен постапувач со отпадни производи” е правно лице кое е основан и поседува дозвола за колективен постапувач за управување со отпадни гуми, отпадни масла, отпадни возила и отпаден текстил, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот (во натамошниот текст: колективен постапувач);

49) „Доброволен договор” е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу организациите кои застапуваат одредени интереси на економски оператори и групи на економски оператори опфатени со овој закон од една страна и органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија од друга страна, со цел да се постигнат повисоки цели од целите пропишани во овој закон, кој е отворен за пристапување за сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот.

(2) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, а кои се однесуваат на изразите за проширена одговорност на производителот, колективен постапувач и самостоен постапувач.

(3) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за управување со отпадот за изразите употребени во овој закон, а кои се однесуваат на отпад, опасен отпад, управување со отпад, собирање, одделно собирање, складирање, превенција, повторна употреба, третман, преработка, подготовка за повторна употреба, рециклирање, отстранување и увоз.

Член 8 Забрани

Се забранува:

1) горење на отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла на локации или инсталации што не се наменети за таа цел, вклучително и природа и јавни површини;

2) оставање, фрлање или напуштање на отпадни гуми и текстил во природа и на јавни површини;

3) истурање или фрлање на отпадни масла и остатоци од нивна преработка покрај/во површински и подземни води, во канализација и во почва;

4) мешање на отпадни масла со масла кои имаат различни физички, хемиски или опасни својства, со други видови отпад, супстанции или материјали со што се спречува или отежнува преработката на отпадните масла;

5) оставање на отпадно возило во природа и јавни површини, како и расклопување и изведба на други зафати на отпадното возило, надвор од инсталации за наменети за таа цел.

II. ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ

Член 9 Дизајнирање на производитите

(1) Производителот на материјали и делови за возила, е должен да ги дизајнира и произведува истите на начин со кој се постигнува:

1) намалување на создавање на отпадни возила и отпадни делови и материјали за возилата;

2) олеснето расклопување и одделување на составните делови, повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадните производи и отпадни возила, онаму каде е применливо, вклучувајќи ги и неговите составни делови и материјали и

3) ограничување на употреба на опасни супстанции за да се спречи нивното испуштање во животната средина, со цел да се олесни рециклирањето и да се избегне потребата од отстранување на опасен отпад.

(2) Производителот на возила, заедно со производителот на материјали и опрема за возила, треба да ја зголемат употребата на рециклиран материјал во производството на возилата и други производи, за да се развијат што е можно повеќе пазарите за рециклирани материјали.

(3) Производителот не смее со посебен дизајн или со производни процеси да спречи повторна употреба на производот или неговите составни делови, освен доколку дизајнот или производните процеси донесуваат значителна предност за заштита на животната средина или за безбедно користење на производот.

Член 10

Забрана за користење на опасни супстанции во возилата

(1) Се забранува пуштање на пазарот во Република Северна Македонија материјали и делови за возилата кои содржат олово (Pb), жива (Hg), кадмиум (Cd) и шествалентен хром (Cr+6).

(2) Листата на материјали или делови кои се иземаат од забраната од ставот (1) на овој член, максимално дозволените концентрации на опасните супстанции во материјалите и деловите кои се изземени од забраната, роковите за важноста на иземањата како и деловите кои треба да бидат означени ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(3) Материјалите и составните делови од ставот (2) на овој член мора да бидат јасно означени со ознаки дека содржат опасни супстанции кои мора да се одвојат пред третманот.

Член 11

Стандарди за кодирање на материјали и делови на возила

Производителот, заедно со производителите на делови и материјали за возила, е должен да користи меѓународни и европски стандарди за кодирање на материјалите и деловите за да се олесни препознавањето на материјалите и деловите кои се погодни повторно да се употребат или преработат.

Член 12

Информации за расклопување на возила

(1) Производителот на возила е должен да подготви информација за расклопување на возилото за секој нов тип на возило во рок од шест месеци од денот на неговото пуштање на пазарот.

(2) Во информацијата од ставот (1) на овој член, мора да бидат наведени податоци за составните делови и материјали кои се користени, како и местата на сите опасни супстанции во возилото, со што ќе се олесни постигнувањето на целите за повторна употреба и преработка од членот 30 став (2) на овој закон.

(3) Производителот на возила и производителот на делови кои се користат во возилата е должен, на барање на операторот на инсталацијата за третман, да ги стави на располагање потребните информации за расклопување, складирање и тестирање на деловите кои можат повторно да се употребуваат, освен доколку тие податоци претставуваат индустриска тајна и се поврзани со правата на интелектуална сопственост.

Член 13

Обврски за информирање на производителот на возила

(1) Производителот кој пушта на пазарот нови возила е должен во соработка со релевантните економски оператори во печатен или електронски облик да објави информации за:

1) дизајнот на возилото и неговите делови во поглед на можностите за преработка и рециклирање;

2) третман на отпадни возила кој не е штетен за животната средина, посебно при отстранувањето на сите течности и расклопувањето;

3) развојот и оптимизацијата на постапките за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадни возила и нивните делови и

4) напредокот кој е постигнат кај операциите за преработка и рециклирање со цел да се намали отпадот што се отстранува и да се зголеми степенот на преработка и рециклирање.

(2) Производителот е должен да овозможи информациите од ставот (1) на овој член:

1) да бидат достапни за идните купувачи на возила од неговата трговска марка и

2) да бидат во промотивната литература, која се користи при пуштање на пазар на ново возило.

(3) Обврската на овој член, производителот не смее да ја пренесе на друго лице.

Член 14

Информации за крајните корисници

(1) Производителот е должен да ги информира крајните корисници на производите од членот 5 став (1) од овој закон за:

- забраната за оставање на отпадните производи и делови и материјали од отпадните возила како неселектиран комунален отпад и обврската на крајниот корисник за одделно собирање на отпадните производи и делови и материјали од отпадните возила,

- воспоставените системи за повратен прием и собирање на отпадните производи,

- во случај на одбивање на преземањето на отпадните производи за најблиското место за нивно предавање,

- начинот како може да придонесат за повторна употреба, рециклирање и другите начини за преработка,

- можните негативни влијанија и последици врз здравјето на луѓето и животната средина како резултат на присуството на опасни супстанции во отпадните производи и делови и материјали од отпадните возила и

- прописите за управување со отпадните производи и отпадните возила.

(2) Информациите од ставот (1) на овој член се објавуваат на веб-страницата на производителот, на местото на продажба, во печатени или во онлајн рекламни материјали, на веб страните за онлајн продажба кои ги користи производителот, на едноставен, видлив и јасно достапен начин или преку јавни кампањи за подигање на јавната свест.

(3) Производителот е должен на соодветен начин да ги информира сите дистрибутери во ланецот на испорака на производите, а посебно трговецот кој продава, односно испорачува производи на крајниот корисник, за начинот на преземање на отпадот од производите од крајните корисници.

(4) Информацијата од ставот (3) на овој член, треба да е составен дел на пропратната документација при испораката на производите.

(5) Обврските на производителот кои произлегуваат на овој член не можат да се пренесат на друго правно лице.

Член 15

Повратен прием на отпаден текстил и отпадни гуми

(1) Производителот е должен да преземе мерки со кои ќе обезбеди и организира систем за повратен прием и собирање на отпаден текстил и отпадни гуми од трговецот, кои настанале од производите кои ги пушта на пазарот во Република Северна Македонија.

(2) Производителот е должен да соработува со трговецот во чии простории се достапни производи кои тој ги пушта на пазарот заради преземање на мерки за

обезбедување на повратен прием и собирање од крајните корисници на отпаден текстил и отпадни гуми, како и да обезбеди нивно одделно собирање повторна употреба, преработка и рециклирање, самостојно или преку колективен постапувач.

(3) Трговецот е должен, при продажба на текстил на крајниот корисник, да го прими назад отпадниот текстил бесплатно, доколку крајниот корисник сака да го врати и доколку спаѓа во производите од членот 5 став (1) од овој закон исто како продадениот текстил, а бројот на парчиња од отпадниот текстил е барем еднаков со бројот на парчиња од продадениот текстил (систем еден на еден).

(4) Трговецот е должен, при продажба на гуми на крајниот корисник, да ги прими назад отпадните гуми бесплатно, доколку крајниот корисник сака да ги врати и доколку истите припаѓаат на производите од членот 5 став (1) од овој закон, а бројот на парчиња од отпадните гуми е еднаков со барем бројот на парчиња од продадените гуми (систем еден на еден).

(5) Трговецот може да одбие повратен прием на отпадниот текстил или отпадните гуми од крајниот корисник на местото за преземање во малопродажната продавница доколку отпадниот производ е толку оштетен или загаден што може да ја загрозува животната средина и здравјето на луѓето, но е должен да го известат крајниот корисник за местата каде може да ги предаде.

(6) За преземениот отпаден текстил или отпадни гуми, трговецот води евиденција, согласно со прописите за управување со отпад.

(7) Отпадниот текстил и отпадните гуми кои се преземени од трговецот се засметуваат во националните цели за собирање од членот 17 од овој закон.

(8) Трговецот самостојно или во договор со производителот може да преземе најразлични активности со цел охрабрување на крајниот корисник да ги враќа отпадните производи преку нудење попуст на цените за купување на нови производи или со други поттикнувачки мерки.

(9) Трговецот од ставот (1) на овој член од производителот од кој го набавува производот и за кој има намера да продава производи треба да поседува писмена изјава дека е самостоен постапувач или дека има склучено договор со колективен постапувач за управување со отпадните производи, односно дека го плаќа надоместокот од членот 23 од овој закон.

(10) Трговецот на возила и масла нема обврска за повратен прием на отпадни возила и отпадни масла на продажните места.

Член 16

Преземање на отпаден текстил и отпадни гуми од трговец

(1) Трговецот може, во договор со производителот, да овозможи повратниот прием на отпаден текстил и отпадни гуми да се врши на места кои ги обезбедува производителот, самостојно или преку колективен постапувач. Распожливоста на таквите места за нивно преземање не влијае врз обврските на трговецот од членот 15 од овој закон.

(2) Трговецот на текстил или гуми, кој има малопродажна продавница со површина од 400 m² или повеќе, е должен да организира место за преземање на отпадниот текстил и обезбеди садови за одвоено собирање во продажниот простор или во негова непосредна близина, за отпадни гуми или отпаден текстил, како и јасно да истакне знаци за неговата местоположба, без обврска за купување на нов производ.

(3) Трговецот е должен собраниот отпаден текстил или отпадни гуми, без да ги модифицира, да ги предаде со идентификациони и транспортни формулари на собирач или оператор на инсталација за преработка кој претставува дел од системот на самостоен или колективен постапувач.

(4) Трговецот за исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член и членот 15 од овој закон, склучува договор со самостоен или колективен постапувач во времетраење од најмалку една календарска година во кој се уредуваат меѓусебните права и обврски за предавање и преземање на отпаден текстил или отпадни гуми.

(5) Трговецот не треба да поседува дозвола за местата за повратен прием или за собраниот отпаден текстил и отпадни гуми од крајните корисници во своите деловни простории, во согласност со прописите за управување со отпад.

Член 17

Национални цели за собирање

(1) Националните цели на Република Северна Македонија за собирање, на отпадни производи и отпадни возила од количеството на производите и возилата пуштени на пазарот во претходната година се:

- за 2025 година: отпаден текстил - 15%, отпадни гуми - 40%, отпадни масла - 15%, отпадни возила 15%,
- за 2026 година: отпаден текстил - 20%, отпадни гуми - 45%, отпадни масла - 20%, отпадни возила 20%,
- за 2027 година: отпаден текстил - 25%, отпадни гуми - 50%, отпадни масла - 25%, отпадни возила 25%,
- за 2028 година: отпаден текстил - 30%, отпадни гуми - 55%, отпадни масла - 30%, отпадни возила 30%,
- за 2029 година: отпаден текстил - 35%, отпадни гуми - 60%, отпадни масла - 35%, отпадни возила 35%,
- за 2030 година: отпаден текстил - 40%, отпадни гуми - 65%, отпадни масла - 40%, отпадни возила 40%,
- за 2031 година: отпаден текстил - 45%, отпадни гуми - 70%, отпадни масла - 45%, отпадни возила 45%.

(2) Количество на производи и возила од ставот (1) на овој член, што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија во предходната години од страна на сите производители, заради одредување на количеството за собирање на отпадни производи и отпадни возила, се утврдува од страна на стручниот орган согласно со прописите за проширена одговорност за управување со посебни текови на отпад.

(3) Количеството на отпадни производи изразено во килограми за отпаден текстил, отпадно масло и отпадни гуми и во парче за отпадни возила што секој производител е должен да го собере во дадена година, е најмалку еднакво на процентот од ставот (1) на овој член врз основа на годишното количество на производи и возила пуштени на пазарот во Република Северна Македонија во претходната година од страна на производителот.

(4) Производителот е должен своите годишни цели за собирање на отпаден текстил и отпадни масла во килограми и отпадни гуми и отпадни возила во парче за дадената година, да ги утврдува секоја година до 31 март во согласност со ставот (3) на овој член.

(5) Органот за животна средина, целите од ставот (1) на овој член може да ги ревидира согласно со состојбите на пазарот во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад.

Член 18

Национални цели за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка

(1) Од 1 јануари 2031 година производителот е должен за одделно собраниите отпадни производи согласно со членот 17 став (1) од овој закон, да ги постигне најмалку следниве национални цели за повторна употреба, рециклирање и преработка за отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла и тоа:

1) отпаден текстил - 98% повторна употреба и преработка;

2) отпадни гуми - 98% преработка и

3) отпадни масла - 70% преработка и 30% согорување.

(2) Заради постепено постигнување на целите од ставот (1) на овој член, министерот кој раководи со органот за животна средина утврдува годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка за период од три години во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад, најдоцна до 15 декември во тековната година за наредната година и ги објавува на интернет страницата на органот за животна средина.

(3) Целите од ставот (1) на овој член, се минимални годишни барања и се пресметуваат врз основа на видот на производ, имајќи ги предвид минималните цели за собирање од членот 17 од овој закон.

(4) Производителот е должен секоја година до 31 март, да ги утврдува своите годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка според отпаден производ изразени во килограми за отпадни гуми за тековната година.

(5) Начинот на пресметување на целите за собирање од членот 17 од овој закон како и начинот на пресметување на целите за преработка ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(6) При пресметување на целите од ставот (1) на овој член, се зема предвид и количеството собрани отпадни производи кои се извезени од Република Северна Македонија, само доколку извозникот има докази дека преработката, односно рециклирањето биле извршени без никаква опасност за животната средина, животот и здравјето на луѓето, согласно со закон.

(7) За пресметување на целите од ставот (1) на овој член, операторот на инсталацијата за преработка води евиденција за количеството на собраниот отпаден производи кои влегуваат во инсталацијата за преработка како и за начинот на управување со истите на посебен образец.

(8) Евиденцијата од ставот (7) на овој член, се води поединечно за отпадните производи за производителот, односно колективен или самостоен постапувач, со кои има склучено договор за вршење на работите за повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка и отстранување.

(9) Врз основа на податоците од евиденцијата од ставот (7) на овој член, операторот на инсталацијата од ставот (7) на овој член подготвува и доставува извештај, до самостојниот или до колективниот постапувач на посебен образец.

(10) Отпадните производи се извезуваат согласно со прописите за управување со отпад.

(11) Извозникот е должен да достави извештај за количеството на извезените отпадни производи до самостоен постапувач или до колективен постапувач за кои ги врши работите за извоз на посебен образец.

(12) Формата и содржината на евиденцијата и образецот од ставот (7) на овој член, начинот на водење на евиденцијата како и формата и содржината на обрасците од ставовите (9) и (11) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(13) Составен дел на извештајот од ставовите (9) и (11) на овој член се и идентификационите и транспортните формулари согласно со прописите за управување со отпадот

(14) Рокот и начинот за доставување на извештаите од ставовите (9) и (11) на овој член, се уредува со договор склучен меѓу колективниот постапувач или самостојниот постапувач со отпадни производи и операторот на инсталацијата за управување со отпадните производи, како и договорот со извозникот, кој ќе овозможи почитување на обврските за доставување на извештаи од самостојниот постапувач или колективниот постапувач утврдени со овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

(15) Органот за животна средина, целите од ставот (1) на овој член може да ги ревидира согласно со состојбите на пазарот, во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад.

Член 19

Регистар на производители

Производителот кој за прв пат како краен корисник се стекнува со гуми, масла, текстил и возила во Република Северна Македонија, се регистрира во Регистарот на производители кој го води стручниот орган на начин и постапка утврдени со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 20

Обврски на малите производители

(1) Мал производител е производителот кој на пазарот во Република Северна Македонија, годишно пушта производи во количини исти или помали од:

- текстил 10 кг или помалку,
- гуми 100 кг или помалку,
- масла 100 кг или помалку или
- три возила.

(2) Производителот од ставот (1) на овој член е должен да се регистрира во согласност со членот 19 од овој закон, како и да води евиденција и да доставува извештај согласно со членот 54 од овој закон.

(3) Производителот од ставот (1) на овој член, до 15 јануари секоја година, поднесува барање до стручниот орган за добивање на решение за мал производител во кое се наведува и количеството на производ или производи кое производителот има намера да ги пушти на пазарот во Република Северна Македонија во тековната година.

(4) Стручниот орган во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето од ставот (3) на овој член, утврдува дали производителот ги исполнува условите за мал производител и му издава решение за мал производител.

(5) Стручниот орган во Регистарот согласно со прописите за проширена одговорност на производителот одделно води евиденција за производителите на производи за кои издал решение за мал производител.

(6) Малиот производител од ставот (1) на овој член, не е должен да обезбеди управување со отпадните производи и отпадните возила доколку количината на производи пуштени на пазарот во Република Северна Ма-

кедонија не ги надминува количините на годишно ниво утврдени во ставот (1) на овој член, но е должен да го плати годишниот паушален надоместок од членот 21 став (2) од овој закон.

Член 21

Обврска на производителот за финансирање на управувањето со отпадни производи и отпадни возила

(1) Производителот е должен да обезбеди целосна покриеност на трошоците за следниве активности:

- повратен прием на отпаден текстил и отпадни гуми,

- одделно собирање, времено чување и складирање на отпадни производи и отпадни возила за количествата на минималните цели за собирање од членот 17 од овој закон,

- транспортот, третманот, преработката и повторната употреба или рециклирањето и отстранувањето на остатокот од преработката на отпадните производи за количествата најмалку на минималните цели за одделно собраните отпадни производи, согласно со членот 18 од овој закон и членот 30 став (2) од овој закон, за отпадни возила,

- трошоци за јавна комуникација и размена на информации, проширена одговорност на производителот, инвестирање во инфраструктура за одделно собирање согласно со прописите за проширена одговорност на производителот,

- трошоци за финансиска гаранција и

- исполнување на други обврски што се утврдени за производителот со одредбите од овој закон.

(2) Исклучок од ставот (1) на овој член е малиот производител од членот 20 од овој закон кој е должен на посебна сметка на органот за животната средина да уплати паушален надоместок во износ од 6.000 МКД на годишно ниво најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(3) Првиот надоместок од ставот (2) на овој член, малиот производител го плаќа при регистрацијата од членот 19 од овој закон.

(4) Трошоците што ги сноси производителот за управување со отпадните производи и отпадни возила од ставот (1) на овој член, не се прикажуваат одделно при продажбата на нови производи.

(5) Трошоците за управување со заостанатите отпадни производи и отпадни возила од членот 7 точка 40) од овој закон пропорционално ги покриваат сите производители во однос на годишната количина на производ што секој производител го пуштил на пазарот во Република Северна Македонија.

Член 22

Овластен застапник

(1) Производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија, а кој пушта производи од членот 5 став (1) од овој закон, преку комуникација од далечина (е-трговија), обврските кои произлегуваат од овој закон ги извршува преку назначување на овластен застапник во согласност со начинот и постапката утврдени со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Преку назначувањето на овластениот застапник, обврските кои произлегуваат од овој закон за производителот од ставот (1) на овој член, за производите кои се пуштаат на пазарот на Република Северна Македонија, целосно се пренесени на овластениот застапник.

Член 23 Надоместок

(1) Производителот кој пушта на пазарот во Република Северна Македонија производи од членот 5 став (1) од овој закон, е должен да плати надоместок за управување со отпадни производи и отпадни возила (во натамошниот текст: надоместок).

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член, изнесува:

- 1) 150 мкд/кг за масла;
- 2) сите видови гуми – 10 мкд/кг;
- 3) 10 000 мкд/парче за возила и
- 4) за текстил:
 - 1 мкд/парче за сите видови детска облека,
 - 1,5 мкд/парче за облека од големина S,
 - 2,5 мкд/парче за облека од големина M/L,
 - 3,5 мкд/парче за облека од големина XL и поголема;
 - 1,5 мкд/парче за метража која не е поголема од 20 cm во која било димензија;
 - 2,5 мкд/парче за метража која не е поголема од 20 cm – 1 метар во која било димензија;
 - 3,5 мкд/парче за метража која е поголема од 1 метар во која било димензија и
 - 5,0 мкд/м² за теписи, килими.

(3) Надоместокот се пресметува врз основа на нето - тежината за масла во килограми, по единица парче за производ во случајот на возила и за секој вид гуми и текстил во килограми, кои се пуштени на пазарот, за што се подготвува квартална пресметка на посебен образец, дури и кога производителот не пуштил производ на пазарот во текот на тој квартал.

(4) Надоместокот од ставот (2) точка 3) на овој член, ги опфаќа сите делови кои се вградени во возилото во времето на продажбата, вклучувајќи ги и производите согласно со прописите за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема, прописите за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, како и обврските кои се однесуваат на маслата согласно со овој закон и за овие делови производителот не плаќа одделен надоместок утврден во истите.

(5) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот настанува од моментот кога производите од ставот (1) на овој член, соодветно, за прв пат ги пушта на пазарот на Република Северна Македонија.

(6) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија, производи со чиешто користење се создаваат отпадни производи и отпадни возила, настанува во моментот кога започнува нивното користење, односно употреба.

(7) Производителот е должен да го плати утврдениот надоместок од ставот (2) на овој член, секој 15 ден од тековниот квартал за сите пресметани надоместоци за претходниот квартал.

(8) Средствата од надоместокот од ставот (2) на овој член, се приход на органот за животната средина и се уплаќаат на посебна уплатна сметка.

(9) Надоместокот не се плаќа доколку производот се извезува или уништува во тековната година, за што производителот доставува доказ.

(10) Во случајот од ставот (9) на овој член, производителот е должен да обезбеди извозна електронска царинска декларација како доказ дека количеството на производи за кои не е пресметан надоместокот се извезени надвор од земјата или да обезбеди документ од кој е видно дека производите се уништени.

(11) Во случаите кога е платен надоместокот за извоз или уништување на производите, производителот, има право на поврат на платениот надоместок за извезената или уништената количина на производи доколку истата повторно се извезе во рок од пет години од датумот на плаќањето на надоместокот.

(12) За поврат на надоместокот од ставот (11) на овој член, производителот до стручниот орган на посебен образец поднесува барање за поврат на надоместокот заедно со кварталната пресметка од ставот (3) на овој член за наредниот квартал, во кој ќе се наведат причините за поврат на надоместокот.

(13) Поврат на надоместокот се врши со решение на стручниот орган по испитување на доставената документација и проверка дали се исполнети условите за враќање на исплатениот надоместок во согласност со ставот (12) на овој член.

(14) Решението на стручниот орган од ставот (13) на овој член се донесува најдоцна во рок од 60 дена по приемот на барањето за поврат на надоместокот од ставот (12) на овој член.

(15) Против решението од ставот (13) на овој член може да се поднесе жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(16) По правосилноста на решението од ставот (13) на овој член, органот за животна средина врши поврат на надоместокот.

(17) Министерот кој раководи со органот за животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансите, ја пропишува формата и содржината на образецот од ставот (3) на овој член, начинот и потребната документација за поврат на надоместокот како и формата и содржината на образецот од ставот (12) на овој член.

Член 24

Обврска за начинот на пресметување, уплатување како и за водење на евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок

(1) Производителот од членот 23 од овој закон (во натамошниот текст: обврзник) согласно со одредбите од овој закон е должен навремено и правилно да го пресметува и уплатува надоместокот, како и да води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатен надоместок.

(2) Врз основа на евиденцијата од ставот (1) на овој член, обврзникот составува и на секои три месеци доставува до стручниот орган пресметка за уплатениот надоместок на посебен образец, дури и кога производителот не пуштил производи на пазарот во текот на тој квартал.

(3) Стручниот орган е должен да изврши проверка на пресметките за уплатениот надоместок од став (2) на овој член и доколку утврди несоодветно плаќање на надоместокот, му доставува на обврзникот решение со точната пресметка на надоместокот.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(5) Министерот кој раководи со органот за животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансите го пропишува начинот за водење, одржување и чување на евиденцијата од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на образецот од ставот (2) на овој член.

Член 25

Ослободување од плаќање на надоместокот

Од плаќање на надоместокот од членот 23 став (1) од овој закон се ослободени следниве субјекти:

1) производителот кој склучил договор за преземање на обврски за постапување со отпадни производи и отпадни возила со колективен постапувач, кој поседува дозвола согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад;

2) производителот кој поседува дозвола како самостоен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот во управување со посебни текови на отпад и

3) производителот определен како мал производител согласно со членот 20 од овој закон.

Член 26

Користење на надоместокот

Средствата собрани од надоместокот од членот 23 од овој закон, се користат за финансирање и спроведување на мерки и активности за управување со отпад утврдени со планските и стратешките документи од областа на отпадот, а кои се насочени кон постигнување на целите на овој закон на начин и постапка пропишана согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 27

Финансиска гаранција

(1) Производителот е должен да обезбеди финансиска гаранција за покривање на трошоците за одделно собирање, повторна употреба, третман, преработка, рециклирање и отстранување на целокупното количество на отпадни производи и отпадни возила.

(2) Финансиската гаранција се обезбедува за секоја календарска година, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 28

Увоз на производи и употребувани производи

(1) Царинскиот орган нема да дозволи увоз на производи од членот 5 од овој закон, без производителот да достави потврда за регистрација и регистрациски број добиени согласно со Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Доколку производителот увезува употребувани производи од членот 5 од овој закон во Република Северна Македонија, на увозот на употребувани производи се применуваат одредбите од овој закон, како да станува збор за увоз на нови производи.

Член 29

Преземање на обврските на производителот

(1) Производителот е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на обврските и целите од овој закон, преку повратен прием и преземање, одделно собирање, повторна употреба, третман рециклирање и преработка на отпадните производи и отпадни возила кои се создаваат од пуштањето на производите од членот 5 од овој закон на пазарот во Република Северна Македонија.

(2) За исполнување на обврската од ставот (1) на овој член, производителот може да воспостави и/или да се приклучи кон систем, кој ќе обезбеди:

- редовно преземање и одделно собирање на отпадни производи и отпадни возила од крајните корисници и други места согласно со овој закон, како дел од системот за управување со отпадни производи и отпадни возила и

- повторна употреба, третман, рециклирање и преработка на собраните отпадни производи и отпадни возила.

(3) Производителот исполнувањето на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, може да ги остварува самостојно, со добивање на дозвола за самостоен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад или со склучување на договор за преземање на обврските за управување со отпадни производи и отпадни возила со колективен постапувач кој е основан и поседува дозвола согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад кој управува со отпадни производи или отпадни возила.

III. ПОСЕБНИ ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ ВОЗИЛА

Член 30

Национални цели за повторна употреба и преработка на отпадни возила

(1) Националните цели за повторна употреба и преработка на сите собрани отпадни возила се следниве:

- до 1 јануари 2027 година, за сите собрани отпадни возила, повторната употреба и преработката на годишно ниво да се зголемат за најмалку 75% од просечната маса на празно возило, а повторната употреба и рециклирањето да се зголемат за најмалку 70% од просечната маса на празно возило;

- до 1 јануари 2031 година за сите собрани отпадни возила, повторната употреба и преработка, на годишно ниво, да се зголемат за најмалку 95% од просечната маса на празно возило, а повторната употреба и рециклирањето да се зголемат за најмалку 85% од просечната маса по празно возило.

(2) При исполнување на целите од ставот (1) на овој член повторната употреба има предност пред преработката на деловите кои не можат да бидат повторно употребени. Рециклирањето доколку е еколошки исплатливо, има предност пред другите видови преработка при што постајано се води сметка за исполнетост на барањата во однос на безбедноста на производите и барањата за заштита на животната средина, како што се емисиите во воздухот, водите и почвата, контрола на бучавата и миризбата, како и заштита на природата и културното наследство.

(3) Органот за животна средина, целите од ставот (2) на овој член може да ги ревидира согласно со состојбите на пазарот, во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад.

Член 31

Обврски на производителот

(1) За остварување на целите од член 30 ставот (2) од овој закон, производителот на возила, согласно со начелото на одговорност на производителот, е должен да обезбеди и организира систем за собирање на отпадни возила и доколку е технички изводливо на нивните делови и материјали, без оглед на нивниот оригинален производител, доколку крајниот корисник е подготвен

да го предаде отпадното возило, како и да обезбеди преземање на мерки кои ги опфаќаат постапките за собирање и времено складирање, транспорт, третман, како и отстранување на настанатиот отпад по третманот на отпадното возило.

(2) Производителот секоја година до 31 март, ги утврдуваат своите годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка изразени во килограми за тековната година, врз основа на минималните цели за собирање на отпадни возила од членот 17 од овој закон.

(3) За производителот на возила не се применуваат одредбите од прописите за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема, прописите за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, како и обврските пропишани согласно со одредбите на овој закон кои се однесуваат на управувањето со отпадни масла и отпадни гуми.

(4) Остварувањето на обврските од ставот (1) на овој член производителот ги остварува согласно со овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 32

Утврдување и пресметка на националните цели за преработка и повторна употреба на отпадни возила

(1) Утврдувањето на исполнувањето на целите од членот 30 став (2) од овој закон, се врши на годишно ниво, врз основа на просечната маса по празно возило кое се предава во инсталација за третман.

(2) Министерот кој раководи со органот за животна средина го пропишува начинот на следење на националните цели за преработка и повторна употреба на отпадните возила.

Член 33

Преземање и предавање на отпадни возила од крајни корисници

(1) Крајниот корисник може да го предаде отпадното возило на собирач на отпадни возила во собирно место или во инсталација за третман.

(2) Предавањето на отпадното возило е бесплатно, дури и кога возилото нема никаква или има негативна пазарна вредност.

(3) Трошоците за предавањето на отпадното возило во целост или делумно ги покрива производителот.

(4) По исклучок од ставот (2) на овој член, преземањето на отпадното возило ќе биде наплатено ако отпадното возило:

- не ги содржи битните делови на возилото, особено погонскиот механизам и шасијата,
- не го содржи катализаторот и електронските делови за управување со функциите на возилото или
- содржи друг вид отпад освен составните делови и материјали на возилото.

Член 34

Потврда за преземање на отпадното возило за уништување

(1) Операторот на инсталацијата за третман за секое примено отпадно возило издава потврда за преземање на отпадното возило за уништување, со која се потврдува преземањето на отпадното возило и се гарантира дека тоа возило ќе биде третирано и преработено согласно со одредбите од овој закон.

(2) Потврдата од ставот (1) на овој член може да ја издава и собирачот на отпадни возила од името на операторот за инсталацијата за третман врз основа на склучен договор за предавањето на отпадните возила во инсталацијата за третман.

(3) Операторот од ставот (1) на овој член и собирачот од ставот (2) на овој член се должни да водат електронска евиденција за издадените потврди и издадените потврди да ги внесат во евиденцијата истовремено кога ја издаваат потврдата.

(4) На крајниот корисник потврдата од ставовите (1) и (2) на овој член му се издава бесплатно.

(5) Формата и содржината на потврдата од ставот (1) на овој член, ја пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите за внатрешни работи.

(6) Стручниот орган води електронска евиденција за ажурирање на податоците од потврдите за секое собирно место и/или инсталација за третман.

(7) Увид во информативниот дел на електронската евиденција од ставот (6) на овој член може да имаат и самостојните, односно колективните постапувачи.

(8) За напуштените регистрирани моторни возила потврдата од ставот (1) на овој член ја издава само операторот на инсталацијата за третман, пополнувајќи ги податоците за возилото што се познати.

(9) Крајниот корисник е должен во рок од 30 дена од денот на издавањето на потврдата од ставот (2) на овој член, од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешни работи да побара бришење од евиденција на регистрираното возило.

Член 35

Собирање на отпадни возила

(1) Собирачот на отпадни возила е должен на ниво на плански регион согласно со прописите за рамномерен регионален развој, да обезбеди најмалку едно собирно место за управување со отпад согласно со Законот за управување со отпад, достапно за преземање на отпадните возила кое е поврзано со јавен пат и ги исполнува условите пропишани во членот 37 став (9) од овој закон.

(2) Собирачот на отпадни возила е должен да ја утврди поединечната маса на секое отпадно возило кое го презема, како и масата на деловите и материјалите настанати од возилото кое го собира и тие податоците да ги внесе во евиденцијата од членот 36 од овој закон.

(3) Доколку собирачот на отпадни возила склучил договор со самостоен постапувач или со колективен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, е должен собраните отпадни возила да ги предаде во инсталација за третман, придружена со идентификациони и транспортни формулари, која е дел од систем на колективен или самостоен постапувач.

Член 36

Водене евиденција и известување на собирач на отпадни возила

(1) Собирачот на отпадни возила е должен да води евиденција за собраните отпадни возила и тоа за следниве податоци:

- број на собрани отпадни возила и вкупна маса изразена во килограми, за секое собирно место посебно,
- број на отпадни возила и вкупна маса изразена во килограми, предадени во инсталација за третман, за секоја инсталација посебно и масата на деловите и материјалите,

- масата на деловите и материјалите настанати од возилото кое го собира и

- издадените потврди за уништување на отпадните возила, доколку издава такви потврди согласно со членот 34 од овој закон.

(2) Собирачот на отпадни возила, евиденцијата од ставот (1) на овој член, ја води на начин пропишан во прописите за управување со отпад.

(3) Во евиденцијата од ставот (1) на овој член, собирачот на отпадни возила, е должен посебно да ги евидентира деловите и материјалите собрани во систем на колективен или самостоен постапувач, за секој самостоен постапувач или за секој колективен постапувач.

(4) Начинот и рокот за доставување на податоците од ставот (3) на овој член заедно со идентификациони и транспортни формулари како и други прашања од заднички интерес, се уредуваат со договорот склучен помеѓу производителот, односно самостојниот постапувач односно договорот со колективен постапувач и собирачот на отпадни возила, кој ќе овозможи почитување на обврските од овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(5) Собирачот на отпадни возила е должен да воспостави електронска база на податоците од ставовите (1) и (3) на овој член.

Член 37

Третман на отпадни возила

(1) Складирањето, дури и кога е времено како и третманот на отпадните возила се спроведува според хиерархијата за управување со отпадот согласно со Законот за управување со отпад.

(2) Операторот на инсталација за третман на отпадни возила, при третман и складирање постапува согласно со информациите на производителот за нивно расклопување и можностите за повторна употреба.

(3) Отпадните возила се расклопуваат пред да се предадат за третман во натамошните фази, за да се намали негативното влијание врз животната средина.

(4) При расклопување од ставот (3) на овој член, селективното извлекување на опасните материи и делови треба да се изведе веднаш штом расклопувањето тоа го овозможи за да не го контаминираат отпадот од подоцнежната фаза на дробење на отпадни возило. Со извлечените опасни материи се постапува согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Деловите или материјалите на отпадното возило добиени при расклопувањето, кои се означени или идентификувани на друг начин, исто така се извлекуваат пред понатамошниот третман на искористеното возило.

(6) Третманот со операциите на расклопување и складирање на издвоените материјали и делови од ставот (5) на овој член, се извршуваат на начин со кој ќе се даде предност на повторна употреба во однос на преработка.

(7) Третманот на отпадните возила се врши на начин што овозможува нивните составни делови да можат повторно да се употребат или да се преработат доколку не можат повторно да се употребат.

(8) Отпадот и остатоците од отпадните возила, добиени по третманот, односно оние кои не можат да се поправат за повторна употреба или да се рециклираат, се отстрануваат на начин утврден согласно со прописите за управување со отпад.

(9) Министерот кој раководи со органот за животна средина ги пропишува минималните технички услови на местата за складирање и местата за третман на отпадни возила, начинот на третман на отпадни возила како и начинот на складирање на деловите од отпадните возила.

Член 38

Водење на евиденција и известување за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка на отпадни возила

(1) За следење на исполнување на националните цели од членот 30 од овој закон, операторот на инсталација за третман е должен да води евиденција за сите фази на третман на отпадното возило.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член се однесува на податоците за отпадни возила, делови и материјали собрани од систем на колективен постапувач или самостоен постапувач, за секој самостоен постапувач или колективен постапувач поодделно.

(3) Во случаите кога операторот на инсталацијата за третман нема договор со колективен или самостоен постапувач известува согласно со прописите за управување со отпад.

(4) Врз основа на податоците од евиденцијата од ставот (1) на овој член, операторот на инсталацијата подготвува и доставува извештај на посебен образец до самостојниот постапувач или до колективниот постапувач.

(5) Доколку, отпадните возила се извезуваат, тогаш нивното количество се зема предвид при пресметување на националните цели од членот 30 од овој закон, доколку извозникот има докази дека преработката или рециклирањето биле извршени на начин и под услови што не и штетат на животната средина, согласно со закон.

(6) Извозникот кој ги врши работите за извоз, до самостојниот постапувач или колективниот постапувач е должен на посебен образец да доставува извештај за извезеното количество на отпадни возила.

(7) Начинот на водење и содржината на евиденцијата од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на обрасците од ставовите (4) и (6) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(8) Составен дел на извештаите од ставовите (4) и (6) на овој член се и идентификационите и транспортни формулари, односно формуларите за прекугранично движење на отпадот согласно со прописите за управување со отпадот.

(9) Рокот и начинот за доставување на извештајот од ставовите (4) и (6) на овој член, се уредува со договор склучен меѓу колективниот или самостојниот постапувач на отпадни возила и операторот на инсталацијата за третман, односно извозникот, кој ќе овозможи почитување на обврските согласно со овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 39

Дозвола за третман на отпадни возила

(1) Третман на отпадните возила се врши во посебна инсталација за третман, која ги исполнува условите за третман на отпадните возила согласно со членот 37 став (9) од овој закон и за која е издадена соодветна дозвола за управување со отпад согласно со Законот за управување со отпад.

(2) Операторот на инсталацијата од ставот (1) на овој член треба да води електронска евиденција согласно со членовите 34 став (3) и 38 од овој закон.

(3) При избор на инсталација за третман, се дава предност на инсталација која е вклучена во сертификирани системи за заштита на животната средина.

(4) Третманот на отпадни возила се врши со примена на најдобри достапни техники.

Член 40

Обврски кои се однесуваат на напуштени или отпадните возила

Општината, општините во градот Скопје и градот Скопје на чијашто територија се наоѓа напуштено возило или отпадно возило е одговорна за организирање на собирањето и третманот на напуштеното возило или отпадното возило, вклучувајќи ја и испораката до собирно место или инсталацијата за третман согласно со закон.

IV. ПОСЕБНИ ОБВРСКИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ ГУМИ, ОТПАДНИ МАСЛА И ОТПАДЕН ТЕКСТИЛ

Член 41

Обврски на производителот и собирање на отпадни гуми

(1) Производителот е должен да обезбеди и да организира систем за собирање на отпадни гуми.

(2) Производителот во системот од ставот (1) на овој член треба да обезбеди одделно собирање и времено чување и складирање, транспорт, преработка и рециклирање на отпадните гуми.

(3) Собирањето, временото чување и складирањето се вршат од страна на собирач на отпадни производи, кој треба да има минимум едно собирно место поврзано со јавен пат.

(4) Собирното место од ставот (3) на овој член, може да биде и дел од инсталација каде се врши рециклирање или преработка на отпадни гуми.

(5) Собирачот на отпадни производи кој собира отпадни гуми за колективен постапувач или за самостоен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, ги предава истите во инсталација за рециклирање и преработка, која е дел од систем на самостојниот, односно колективниот постапувач без надоместок, со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(6) Министерот кој раководи со органот за животна средина, ги пропишува минималните технички услови на собирните места за отпадни гуми како и начинот на нивно одделно собирање и складирање.

Член 42

Обврски на поседувач во управување со отпадни гуми

(1) Правните и физичките лица, кои при вршење на својата регистрирана дејност поседуваат отпадни гуми се должни истите да ги собираат и чуваат одвоено од мешан комунален и друг вид на отпад, како и да ги предадат на собирач на отпадни производи или во инсталација за рециклирање или преработка на отпад.

(2) Правните и физички лица, од ставот (1) на овој член можат да се приклучат кон систем на самостоен или колективен постапувач со отпадни гуми.

(3) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член, кои се приклучени кон систем на самостоен или колективен постапувач, се должни да обезбедат посебно место за собирање и редовно преземање од собирач

или инсталација за рециклирање и преработка која е дел од системот на колективен или самостоен постапувач со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(4) Правните и физичките лица кои се приклучени кон систем на самостоен или колективен постапувач од ставот (3) на овој член, како и за собраните отпадни гуми не треба да поседуваат дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Колективниот или самостојниот постапувач и субјектите од ставот (1) на овој член, меѓусебните права и обврски ги уредуваат со склучување на договор.

Член 43

Преработка на отпадни гуми

(1) Преработката на отпадните гуми го опфаќа процесот на рециклирање, протектирање, преработка и операции на енергетска преработка.

(2) Преработката на отпадни гуми од ставот (1) на овој член се засметува во националните цели за преработка од членот 18 од овој закон.

(3) Дробењето на отпадните гуми од кои делови не е добиен финален производ не се засметува во националните цели за преработка од членот 18 од овој закон.

Член 44

Заштита на здравјето на луѓето и животната средина при управување со отпадни масла

За заштитата на здравјето на луѓето и животната средина, при управувањето со отпадни масла мора да се преземаат сите неопходни мерки за да се осигури дека управувањето со отпадни масла се спроведува така што не го загрозува здравјето на луѓето и животната средина, а особено без штетно влијание и ризик врз медиумите и областите на животната средина согласно со прописите за заштита на животната средина.

Член 45

Обврски на производителот на масла

(1) Производителот на масла е должен да обезбеди и организира систем за собирање на отпадни масла.

(2) Производителот на масла во системот од ставот (1) на овој член е должен да обезбеди одделно собирање на отпадните масла по видови, освен кога и со примена на најдобрите техники и практики одделното собирање е технички неизводливо.

Член 46

Собирање на отпадни масла и обврски на собирачот

(1) Собирањето на отпадни производи опфаќа активности на собирање од местото за собирање на отпадни масла до собирното место за времено чување, складирање, сортирање, како и други постапки за подготовка за транспорт и предавање во инсталација за преработка.

(2) Собирачот на отпадни производи треба да има минимум едно собирно место за отпадни масла поврзано со јавен пат.

(3) Собирното место од ставот (2) на овој член, може да биде и дел од инсталација за преработка.

(4) Собирачот на отпадни производи кој собира отпадни масла за колективен или самостоен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност за управување со посебните текови на отпад, ги предава отпадните масла со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад во инсталација за преработка којашто претставува дел од системот на колективен или самостоен постапувач.

(5) Собирните места за отпадни масла и подрачјата кои тие ги покриваат се евидентираат во листа која ја води стручниот орган и ја објавува на веб-страницата на органот за животна средина и истата ја ажурира најмалку еднаш годишно.

Член 47

Преработка на отпадни масла

(1) При преработката со отпадните масла:

- се дава приоритет на обновувањето или друг вид на преработка која овозможува заштита на животната средина,

- не се мешаат меѓусебно со отпадните масла со различни карактеристики, како и отпадните масла со други видови отпад или супстанции, доколку таквото мешање го спречува нивното обновување или друг вид на преработка при тоа водејќи сметка за заштитата на животната средина.

(2) Забранет е извоз на отпадни масла за исполнување на барањата од ставот (1) на овој член.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, отпадните масла можат да се извезуваат заради нивно обновување или друг вид на преработка, доколку во Република Северна Македонија не постојат соодветни инсталации за обновување или друг вид на преработка, согласно со членот 44 од овој закон.

(4) Преработката на отпадните масла од ставот (1) на овој член се врши со примена на најдобри достапни техники.

(5) Постапката за увоз и извоз на отпадни масла се спроведува согласно со прописите за управување со отпад.

Член 48

Обврски на поседувачот во управувањето со отпадни масла

(1) Правните и физички лица, кои при вршење на својата регистрирана дејност поседуваат отпадни масла, се должни собраното отпадно масло да го предадат во собирно место за отпадни масла или во инсталација за преработка на отпадни масла, кои имаат соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член можат да се приклучат кон систем на колективен или самостоен постапувач.

(3) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член, кои се приклучиле кон систем на колективен или самостоен постапувач, собраниите отпадни масла ги предаваат на собирач или во инсталација за преработка на отпадни масла кои претставуваат дел од колективен или самостоен постапувач со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(4) Колективниот или самостојниот постапувач и субјектите од ставот (1) на овој член, меѓусебните права и обврски ги уредуваат со склучување на договор за приклучување.

(5) Правните и физичките лица, зависно од количеството на отпадно масло кое го создаваат покрај евиденцијата која ја водат согласно со прописите за управување со отпад, водат и посебна евиденција за секоја пратка на отпадно масло на посебен образец и истите ги доставуваат до стручниот орган.

(6) Начинот на собирање и складирање на отпадните масла од членот 46 од овој закон, начинот на транспортирање и преработка на отпадните масла од членот 47 од овој закон, како и формата и содржината на образецот за евиденцијата од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

Член 49

Обврски на производителот во управување со отпаден текстил

(1) Производителот на текстил е должен да обезбеди и да организира систем за одделно собирање и времено чување, складирање, транспорт, повторна употреба и преработка на отпаден текстил.

(2) Производителот на текстил е должен да обезбеди систем за бесплатно преземање и собирање на отпадниот текстил, во собирно место за отпаден текстил, на времени локации определени од единиците на локалната самоуправа и во продажни места за производителите кои ги пушта на пазар во Република Северна Македонија.

(3) Собирачот на отпадни производи, кој собира отпаден текстил за колективен или самостоен постапувач, собраниот отпаден текстил е должен да го предаде во инсталација за преработка, која е дел од систем на колективен или самостоен постапувач со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(4) При сортирањето и преработката на отпадниот текстил се дава приоритет на повторната употреба.

(5) Отпадниот текстил кој на собирното место е селектиран како несоодветен за повторна употреба може да се ситни или обработува на друг начин за да се подготви за рециклирање.

(6) Ситнењето на употребуваниот или отпадниот текстил од кој не е добиен финален производ не се засметува во националните целите за преработка од членот 18 од овој закон.

Член 50

Обврски на поседувач во управување со отпаден текстил

(1) Правните и физички лица, доколку при вршење на својата регистрирана дејност поседуваат отпаден текстил се должни истиот да го собираат и чуваат одвоено од комунален или друг вид на отпад, како и да го предадат на собирач на отпадни производи или во инсталација за преработка на отпаден текстил, која има соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член можат да се приклучат кон систем на самостоен или колективен постапувач со отпаден текстил.

(3) Доколку правните и физички лица се приклучат кон систем на самостоен или колективен постапувач, тогаш се должни одделно собраниот отпаден текстил да го предадат на собирач или инсталација за преработка кои се дел од системот на самостоен или колективен постапувач со идентификациони или транспортни формулари со прописите за управување со отпад.

(4) Колективниот или самостојниот постапувач и субјектите од ставот (1) на овој член, меѓусебните права и обврски ги уредуваат со склучување на договор за приклучување.

(5) Правните и физичките лица кои се приклучени кон систем на самостоен или колективен постапувач од ставот (2) на овој член, како и за собраниот отпаден текстил не треба да се поседува дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

Член 51

Водене евиденција и известување

(1) Собирачот на отпадни производи е должен во евиденцијата која ја води согласно со прописите за управување со отпад, посебно да води и евиденција за колективен или самостоен постапувач за кои собира отпадни производи, со податоци за:

- вкупниот број на собрани отпадни гуми, отпадни масла и отпаден текстил изразено во килограми, вклучувајќи ги и местата за одделно собирање, местата за преземање и собирните центри,

- вкупното количество отпадни гуми, отпадни масла и отпаден текстил изразено во килограми, предадени во секоја инсталација за повторна употреба и преработка.

(2) Доколку, собирачот, собира отпадни производи за повеќе самостојни и колективни постапувачи, податоците од евиденцијата е должен да ги чува одвоено, за секој самостоен постапувач или колективен постапувач.

(3) Начинот и рокот за доставување на податоците од ставовите (1) и (2) на овој член, заедно со идентификационите и транспортни формулари како и други прашања од заеднички интерес, се уредуваат со договорот склучен меѓу самостојниот постапувач односно колективниот постапувач и собирачот, кој ќе овозможи почитување на обврските од овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад.

V. ОБВРСКИ НА ДРУГИ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

Член 52

Обврски на градоначалникот

(1) Градоначалникот е должен да организира собирање на отпаден текстил и отпадни гуми, да определи и организира собирни места за одделно собирање на отпаден текстил и отпадни гуми во собирни центри на целата територија на општината, општините во Скопје и градот Скопје, каде крајните корисници ќе можат бесплатно да ги оставаат отпадниот текстил и отпадните гуми.

(2) При определување на места и локации на собирните центри треба да се земе предвид бројот на жителите во населеното место, при што треба да се обезбеди најмалку еден собирен центар на ниво на општина, односно најмалку по еден собирен центар за 30.000 жители.

(3) Собирните центри од ставот (2) на овој член ги вклучуваат и постојните места и локации за прием на одделно собрани фракции на комунален отпад, доколку овие места ги исполнуваат условите утврдени со овој или друг закон.

(4) Собирањето на отпадните производи од ставот (1) на овој член во собирните центри, колективниот постапувач и/или самостојниот постапувач можат да го кофинансираат целосно или делумно, а истото ќе се врши согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад. Колективниот постапувач и/или самостојниот постапувач треба да соработуваат со овластениот давателот на услуга за собирање на отпадната опрема од домаќинствата на регионално или општинско ниво.

(5) Отпадниот текстил и отпадните гуми собрани на определените места од ставот (1) на овој член се предаваат на инсталација за преработка на отпаден текстил или отпадна гума која е дел од системот на самостојниот, односно колективниот постапувач, врз основа на склучен договор со градоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, односно организационата единица за регионално управување со отпад формирана согласно со Законот за управување со отпад.

(6) Договорот од ставот (5) на овој член се склучува за период од најмалку една година.

(7) Организационите единици за регионално управување со отпад од ставот (5) на овој член и општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да ја информираат јавноста за адресите на собирните центри на територијата на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје вклучени во системот за управување со отпадниот текстил и отпадните гуми и за локациите на собирните места.

Член 53

Обврски на крајни корисници

(1) Крајниот корисник, кој создава отпадни гуми е должен да ги собира и чува истите одвоено од мешан комунален отпад или друг вид на отпад и да ги предаде на трговец, на собирач на отпадни производи или во друго место за преземање и собирање, определено на локално, односно регионално ниво.

(2) Крајниот корисник од ставот (1) на овој член, отпадните гуми до 200 килограми/годишно може да ги предаде бесплатно во собирен центар како одвоено собрани фракции на комунален отпад.

(3) Крајниот корисник кој создава отпадно масло е должен да го собира и чува одвоено од мешан комунален отпад или друг вид на отпад и да го предаде на собирач на отпадни производи во собирно место или инсталација за рециклирање заради негово обновување и преработка кои имаат соодветна дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(4) Крајниот корисник, кој создава отпаден текстил е должен создадениот отпаден текстил да го собира и чува одвоено од мешан комунален отпад или друг вид на отпад и да го предаде на трговец, собирач на отпадни производи или во собирен центар или други локации и места определени за преземање и собирање на отпаден текстил на локално односно регионално ниво.

VI. ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈА, ИЗВЕСТУВАЊЕ, БАЗА НА ПОДАТОЦИ И ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 54

Водеење евиденција, собирање на податоци и известување за управување со отпаден текстил, отпадни гуми, отпадни масла и отпадни возила

(1) Производителот е должен да води месечна евиденција на посебен образец за количеството на текстил, односно за количеството на масла, односно количеството на гуми изразено во килограми, кои за прв пат ги пуштил на пазарот во Република Северна Македонија во текот на една календарска година.

(2) Производителот е должен да води месечна евиденција на посебен образец, за бројот на возила и нивната вкупна маса изразена во килограми, кои за прв пат ги пуштил на пазарот во Република Северна Македонија во текот на една календарска година.

(3) Врз основа на податоците од ставовите (1) и (2) на овој член, производителот е должен до 31 март во тековната година да изготви годишен извештај на посебен образец за количество на производите пуштени на пазарот во Република Северна Македонија за претходната година и истиот да го достави до:

1. стручниот орган, во случај кога производителот не е дел од колективен постапувач односно не е самостоен постапувач за што плаќа надоместок од членот 23 став (2) од овој закон;

2. стручниот орган, во случај кога е мал производител од членот 20 од овој закон.

(4) Самостојниот постапувач и колективниот постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад, годишниот извештај за управување со отпадни производи и отпадни возила од ставот (3) на овој член го доставуваат на посебен образец до стручниот орган.

(5) Формата и содржината на образецот од ставовите (1) и (2) на овој член како и формата и содржината на образците од ставовите (3) и (4) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(6) Податоците од ставовите (3) и (4) на овој член се чуваат најмалку за период од седум години и се дел од електронската база на податоци на колективниот или самостојниот постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(7) Во годишниот извештај од ставот (4) на овој член се наведуваат и други податоци согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 55

База на податоци и информативен систем

Врз основа на податоците од членот 54 од овој закон и податоците од Регистарот од членот 19 од овој закон, стручниот орган воспоставува и води електронска база на податоци за остварување на проширената одговорност на производителите на текстил, гуми, масла и возила што се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија согласно со прописите за проширена одговорност на производител за управување со посебните текови на отпад.

Член 56

Доброволно договарање

Организации кои застапуваат одредени интереси на економските оператори и групите на економски оператори опфатени со овој закон, можат да пристапат кон склучување на доброволен договор со органот за животната средина или Владата на Република Северна Македонија преку кој ќе ги регулираат меѓусебните права и обврски за да се постигнат повисоки национални цели за собирање од членот 17 од овој закон, како и повисок степен на рециклирање, преработка и повторна употреба и за воведување на сертифицирани системи за управување со животната средина на начин како што е утврдено во прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад.

VII. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 57

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот за животна средина.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, го врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина.

(3) Инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на обврските од овој закон кои произлегуваат за трговците за повратен прием на отпадни текстил и отпадни гуми, обврските во однос на управување со отпадни гуми и отпаден текстил на крајни корисници и поседувачи, во делот на забраните за горење на отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла, исфрлање на искористено возило во природа, расклопување и изведба на други зафати на отпадните возила надвор од инсталации за третман, преработка и отстранување, вршат овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје.

(4) Инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на управувањето со отпадните производи вклучувајќи и делови и материјали од отпадните возила од страна на правните и физичките лица, оставање и предавање на отпаден текстил и отпадни гуми како дел од неселектиран комунален отпад, односно мешан со други видови отпад и оставање, фрлање или напуштање на отпадни гуми во природа и на јавни површини, вршат комуналните инспектори на општините и општините во градот Скопје и градот Скопје.

(5) Инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на забрана и ограничување на употреба на опасни супстанции во возилата, стандарди за кодирање на материјали и делови на возила, како и информации за крајните корисници, го врши Државниот пазарен инспекторат, преку државните пазарни инспектори.

(6) Надзор над евиденцијата и извештаите од членот 54 од овој закон, врши стручниот орган.

Член 58

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина над субјектот на надзорот врши увид и контрола:

1) дали субјектот на надзорот меша отпадни масла со масла кои имаат различни физички, хемиски или опасни својства, со други видови отпад, супстанции или материјали со што се спречува или отежнува преработката на отпадните масла (член 8 точка 4 од овој закон);

2) дали деловите и материјалите за возилата се произведуваат и дизајнираат согласно со барањата утврдени во членот 9 од овој закон;

3) дали производителот на возила или на составни делови на возилото подготвува информации во пропишаниот рок и содржина и истите ги става на располагање на барање на операторот на инсталацијата за третман (член 12 од овој закон);

4) дали производителот презема мерки за да обезбеди и организира систем за повратен прием и собирање со отпаден текстил и отпадни гуми кај трговецот согласно со обврските од членот 15 ставовите (1) и (2) од овој закон;

5) дали производителот презема мерки за обезбедување и реализација на националните цели од членот 17 став (1) од овој закон, а кои се однесуваат на собирањето на отпадни производи и отпадни возила;

6) дали се утврдени годишните цели за собирање на отпадни производи и отпадни возила во определениот рок (член 17 став (4) од овој закон);

7) дали производителот презема мерки за обезбедување и реализација на националните цели за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка на отпадни производи од членот 18 став (1) од овој закон;

8) дали се утврдени годишните цели за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка во определен рок (член 18 став (4) од овој закон);

9) дали операторот на инсталацијата за преработка на отпадни производи води евиденција и доставува извештаи на начин и во пропишаната форма и содржина согласно со членот 18 ставови (7), (8) и (9) од овој закон;

10) дали субјектот на надзорот односно извозникот кој извезува отпадни производи доставува извештаи на пропишан начин согласно со членот 18 став (11) од овој закон;

11) дали производителот е регистриран кај стручниот орган (член 19 од овој закон);

12) дали малиот производител се регистрирал и води евиденција и известува согласно со членот 20 став (2) од овој закон;

13) дали производителот доставува точни податоци за да се утврди како мал производител (член 20 став (3) од овој закон);

14) дали производителот обезбедува целосна покриеност на трошоците за финасирање на управувањето со отпадни производи и отпадни возила согласно со членот 21 став (1) од овој закон;

15) дали малиот производителот, уплатил паушален надоместок согласно со членот 21 став (2) од овој закон;

16) дали производителот, со трошоците за постапување со отпадни производи и отпадни возила постапува спротивно на барањата од членот 21 став (4) од овој закон;

17) дали производителот ги исполнува обврските од членот 21 став (5) од овој закон;

18) дали производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија и пушта производи на пазар преку комуникација од далечина (е-трговија) има назначен овластен застапник (член 22 од овој закон);

19) дали производителот согласно со овој закон е обврзан да плаќа надоместок и дали го платил надоместокот согласно со членот 23 од овој закон;

20) дали производителот има обезбедено дозвола за самостоен постапувач со отпадни производи и отпадни возила или има склучено договор за преземање на неговите обврските за управување со отпадни производи и отпадни возила со колективен постапувач, согласно со членот 29 од овој закон;

21) дали производителот има обезбедено и организирано систем кој ќе ги опфатат постапките за собирање и складирање, транспорт, третман на отпадните возила (член 31 став (1) од овој закон);

22) дали производителот утврдува цели за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадни возила, во пропишаниот рок (член 31 став (2) од овој закон);

23) дали отпадните возила бесплатно се преземаат од крајните корисници кои сакаат да ги предадат (член 33 став (2) од овој закон);

24) дали преземањето на отпадните возила се наплатува спротивно на условите од членот 33 став (4) од овој закон;

25) дали операторот на инсталација за третман или собирачот на отпадни возила издава потврда при преземање на отпадното возило како и дали податоците од потврдата ги внесува во електронската евиденција што ја води стручниот орган (член 34 ставови (1), (2) и (3) од овој закон);

26) дали собирачот на отпадни возила или операторот на инсталацијата за третман има воведено електронска евиденција за издадените потврди (член 34 став (3) од овој закон);

27) дали крајниот корисник по предавањето на отпадното возило на собирно место или инсталација за третман, истото го одјавил, односно побарал бришење од евиденција кај надлежен орган (член 34 став (9) од овој закон);

28) дали собирачот на отпадни возила ја утврдува поединечната маса на преземеното возило, како и масата на деловите и материјалите и ја внесува во евиденција согласно со барањата од членот 35 став (2) од овој закон;

29) дали собирачот на отпадни возила, ги предава на пропишан начин согласно со членот 35 став (3) од овој закон;

30) дали евиденцијата се води согласно со членот 36 ставови (1) и (3) од овој закон;

31) дали собирачот на отпадни возила вовел и одржува база на податоци согласно со членот 36 став (5) од овој закон;

32) дали третманот на отпадните возила се врши на начин согласно со условите и барањата од членот 37 од овој закон;

33) дали, операторот на инсталацијата за третман на отпадни возила води евиденција и доставува извештаи на начин и во пропишаната форма, како и ги чува податоците во пропишаниот рок согласно со членот 38 ставови (1), (2) и (4) од овој закон;

34) дали извозникот на отпадните возила, доставува извештаи на пропишан начин согласно со членот 38 став (7) од овој закон;

35) дали операторот на инсталацијата за третман поседува дозвола и дали ги исполнува условите од дозволата согласно со членот 39 став (1) од овој закон;

36) дали операторот на инсталацијата за третман води евиденција согласно со членот 39 став (2) од овој закон;

37) дали производителот има обезбедено и организирано систем за собирање и преработка на отпадни гуми (член 41 ставови (1) и (2) од овој закон);

38) дали производителот има обезбедено и организира систем за одделно собирање и преработка на отпадни масла согласно со членот 45 од овој закон;

39) дали собирачот на отпадни масла постапува со собраните отпадни масла согласно со барањата на членот 46 став (4) од овој закон;

40) дали субјектот на надзорот кој врши преработка на отпадни масла ги исполнуваат условите и барањата утврдени во членот 47 ставови (1) и (4) од овој закон;

41) дали субјектот на надзорот кој поседува отпадни масла постапува со отпадното масло, согласно со барањата од членот 48 став (1) од овој закон;

42) дали субјектот на надзорот кој е поседувач на отпадно масло, кој се приклучил кон самостоен или колективен постапувач го предава отпадното масло на пропишан начин (член 48 став (3) од овој закон);

43) дали субјектот на надзорот води евиденција и дали податоците од евиденцијата ги доставува до стручниот орган (член 48 став (5) од овој закон);

44) дали производителот има обезбедено и организирано систем за одделно собирање и управување со отпаден текстил согласно со членот 49 ставови (1) и (2) од овој закон;

45) дали собирачот на отпадни производи го предава отпадниот текстил на начин согласно со членот 49 став (3) од овој закон;

46) дали собирачот води евиденција за отпадни производи на пропишан начин, согласно со членот 51 ставови (1) и (2) од овој закон;

47) дали крајниот корисник кој создава отпадно масло постапува со отпадното масло и го предава отпадното масло согласно со барањата од членот 53 став (3) од овој закон;

48) дали производителот води евиденцијата за видот и количеството на производи пуштени на пазарот (член 54 ставови (1) и (2) од овој закон);

49) дали производителот, односно самостојниот или колективниот постапувач доставуваат годишен извештај до стручниот орган во определениот рок за видот и количеството на производи пуштена на пазар согласно со членот 54 ставови (3) и (4) од овој закон;

50) дали податоците од извештаите се чуваат, најмалку за претходните седум години согласно со членот 54 став (6) од овој закон и

51) врши и други работи во негова надлежност утврдени со овој закон.

(2) На барање на државниот инспектор за животна средина во вршењето на инспекцискиот надзор може да учествува и надлежен државен службеник вработен во стручниот орган.

(3) Државниот инспектор за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор, кога тоа ќе го побара стручниот орган без одлагање.

Член 59

Донесување на решенија на инспектор за животна средина

(1) При вршење на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина со решение:

1) ќе го задолжи субјектот на надзорот да запре со активности на мешање на маслото со други масла, материјали супстанции и друг отпад (член 8 точка 4 од овој закон);

2) ќе го задолжи производителот да презема мерки со кои ќе ги исполни барањата утврдени во членот 9 од овој закон;

3) ќе го задолжи производителот на барање на операторот на инсталацијата за третман да ги достави потребните информации за расклопување, складирање и тестирање на деловите од возилото кои можат повторно да се употребат (член 12 од овој закон);

4) ќе го задолжи производителот да преземи мерки за да организира и обезбеди систем за повратен прием и собирање на отпаднен текстил и отпадни гуми кај трговците и исполнување на обврските утврдени во членот 15 ставови (1) и (2) од овој закон;

5) ќе го задолжи производителот да презема мерки за обезбедување и реализација на националните цели од членот 17 став (1) од овој закон, а кои се однесуваат на собирањето на отпадни производи и отпадни возила;

6) ќе го задолжи производителот да ги утврди годишните цели за собирање на отпадни производи и отпадни возила во определениот рок (член 17 став (4) од овој закон);

7) ќе го задолжи производителот да презема мерки за обезбедување и реализација на националните цели за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка на отпадни производи од членот 18 став (1) од овој закон;

8) ќе го задолжи производителот да ги утврди годишните цели за повторна употреба, рециклирање и други видови преработка, според видот на производ во килограми или парче во определениот рок (член 18 став (4) од овој закон);

9) ќе го задолжи операторот на инсталацијата за преработка на отпадни производи да води евиденција и доставува извештаи на начин и во пропишаната содржина и форма согласно со членот 18 ставови (7), (8) и (9) од овој закон;

10) ќе го задолжи субјектот на надзорот односно извозникот кој извезува отпадни производи да достави извештаи на пропишан начин согласно со членот 18 став (11) од овој закон;

11) ќе ги задолжи производителите да се регистрираат согласно со членот 19 од овој закон;

12) ќе го задолжи малиот производител да се регистрира и води евиденција согласно со членот 20 став (2) од овој закон;

13) ќе го задолжи малиот производителот да доставува точни податоци до стручниот орган врз основа на кои се утврдува како мал производител (член 20 став (3) од овој закон);

14) ќе го задолжи производителот да обезбедува целосна покриеност на трошоците за финансирање на системот за управувањето со отпадни производи и отпадни возила согласно со членот 21 став (1) од овој закон;

15) ќе го задолжи малиот производителот да уплати паушален надоместок согласно со членот 21 став (2) од овој закон;

16) ќе го задолжи производителот, за трошоците за управување отпадни производи и отпадни возила, да постапува согласно со барањата од членот 21 став (4) од овој закон;

17) ќе го задолжи производителот да ги покрива трошоците за управување со заостанати отпадни производи и отпадни возила на начин согласно со членот 21 став (5) од овој закон;

18) ќе ги задолжи производителите кои не се регистрирани во Република Северна Македонија и кои пуштаат производи на пазар преку комуникација од далечина (е-трговија), да назначат овластен застапник (член 22 од овој закон);

19) ќе го задолжи производителот да плати надоместок согласно со членот 23 од овој закон;

20) ќе го задолжи производителот да обезбеди дозвола за самостоен постапувач со отпадни производи и отпадни возила или да склучено договор за преземање на неговите обврските за управување со отпадни производи и отпадни возила, согласно со членот 29 од овој закон;

21) ќе го задолжи производителот да преземи мерки со кои ќе организира и обезбеди систем кој ќе ги опфатат постапките за собирање и складирање, транспорт, третман на отпадните возила и нивните делови (член 31 став (1) од овој закон);

22) ќе го задолжи производителот да ги утврдува цели за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадни возила, во пропишаниот рок (член 31 став (2) од овој закон);

23) ќе го задолжи собирачот на отпадни возила или операторот на инсталацијата за третман, бесплатно да ги презема отпадните возила од крајните корисници кои сакаат да ги предадат (член 33 став (2) од овој закон);

24) ќе задолжи собирачот на отпадни возила или операторот на инсталацијата за третман да постапува согласно со условите утврдени во членот 33 став (4) од овој закон;

25) ќе го задолжи операторот на инсталација за третман или собирачот на отпадни возила, да издава потврда при преземање на отпадното возило како и податоците од потврдата да ги внесува во електронската евиденција што ја води стручниот орган (член 34 ставови (1), (2) и (3) од овој закон);

26) ќе ги задолжи собирачот на отпадни возила или операторот на инсталацијата за третман да воведи електронска евиденција за издадените потврди (член 34 став (3) од овој закон);

27) ќе го задолжи крајниот корисник по предавањето на отпадното возило на собирно место или инсталација за третман, истото да го одјави, односно да побара бришење од евиденција кај надлежен орган (член 34 став (9) од овој закон);

28) ќе го задолжи собирачот на отпадни возила да постапува согласно со барањата од членот 35 став (2) од овој закон;

29) ќе го задолжи собирачот на отпадни возила да постапува со собраните отпадни возила согласно со барањата од членот 35 став (3) од овој закон;

30) ќе го задолжи собирачот на отпадни возила да води евиденција на пропишан начин согласно со членот 36 ставовите (1) и (3) од овој закон;

31) ќе го задолжи собирачот на отпадни возила да воведи и да одржува база на податоци согласно со членот 36 став (5) од овој закон;

32) ќе го задолжи субјектот на надзорот кој вршат третман на отпадни возила да ги врши на начин согласно со условите и барањата утврдени во членот 37 од овој закон;

33) ќе го задолжи субјектот на надзорот, оператор на инсталацијата за третман, да води евиденција како и да доставува извештаи на начин и во пропишаната форма, согласно со членот 38 ставови (1), (2) и (4) од овој закон;

34) ќе го задолжи извозникот на отпадните возила, делови и материјали да доставува извештаи на пропишан начин согласно со членот 38 став (7) од овој закон;

35) ќе го задолжи операторот на инсталација за третман на отпадните возила, да обезбеди дозвола и да преземе потребни мерки за да ги исполни условите од дозволата (член 39 став (1) од овој закон);

36) ќе го задолжи операторот на инсталацијата за третман на отпадни возила да води евиденција согласно со членот 39 став (2) од овој закон;

37) ќе го задолжи производителот да преземе мерки со кои ќе се обезбеди и ќе организира систем за собирање отпадни гуми (член 41 ставови (1) и (2) од овој закон);

38) ќе го задолжи производителот да преземе мерки за да обезбеди и организира систем за одделно собирање и преработка на отпадни масла согласно со членот 45 од овој закон;

39) ќе го задолжи собирачот на отпадни масла да постапува со собраните отпадни масла согласно со барањата од членот 46 став (4) од овој закон;

40) ќе го задолжи субјектот на надзорот кој врши преработка на отпадни масла да ги исполни условите и барањата од членот 47 ставови (1) и (4) од овој закон;

41) ќе го задолжи субјектот на надзорот кој поседува отпадни масла да постапува со отпадните масла согласно со барањата од членот 48 ставот (1) од овој закон;

42) ќе го задолжи субјектот на надзорот да го предаде отпадното масло на пропишан начин (член 48 став (3) од овој закон);

43) ќе го задолжи субјектот на надзорот зависно од количините на отпадно масло кое го создава да води евиденција и податоците да ги доставува до стручниот орган (член 48 став (5) од овој закон);

44) ќе го задолжи производителот да преземе мерки и да обезбеди и организира систем за одделно собирањето и преработката на отпаден текстил согласно со членот 49 ставовите (1) и (2) од овој закон;

45) ќе го задолжи собирачот да го предава собраниот отпаден текстил на начин утврден во членот 49 став (3) од овој закон;

46) ќе го задолжи собирачот да води евиденција на пропишан начин, согласно со членот 51 ставови (1) и (2) од овој закон;

47) ќе го задолжи крајниот корисник кој создава отпадно масло да постапува со отпадното масло, согласно со барањата од членот 53 став (3) од овој закон;

48) ќе го задолжи производителот да води евиденцијата за видот и количеството на производи пуштени на пазарот (член 54 ставови (1) и (2) од овој закон);

49) ќе го задолжи производителот, односно самостојниот или колективниот постапувач да доставува годишен извештај до стручниот орган во определениот рок за видот и количеството на производи пуштена на пазар согласно со членот 54 ставови (3) и (4) од овој закон;

50) ќе го задолжи податоците од извештаите да се чуваат, најмалку за претходните седум години согласно со членот 54 став (6) од овој закон и

51) ќе го задолжи субјектот на надзорот да преземе други мерки и активности согласно со барањата од одредбите од овој закон.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземе за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина на субјектите на надзорот ќе им одреди привремена забрана за вршење на дејност која не може да биде подолга од 15 дена, за неправилностите утврдени од ставот (1) точки 1), 9), 19) и 33) на овој член.

(4) Против решението на државниот инспектор за животна средина може да се изјави жалба согласно со прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на државниот инспектор за животна средина и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, државниот инспектор за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неопходно отстранување на утврдените неисправности и неправилности кои во записник ги констатира во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (6) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (6) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, државниот инспектор за животна средина има право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за животната средина, прописите за управување со отпад и прописите за инспекциски надзор.

Член 61

Донесување на решенија на овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје со решение:

1) ќе го задолжи субјектот на надзорот да ги запре своите активности со кои врши горење на отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла на локации и/или инсталации што не се наменети за таа цел, да ги предаде на локации односно во инсталации за таа цел (член 8 точка 1) од овој закон);

2) ќе го задолжи субјектот на надзорот да ги запре своите активности со кои ги истура или фрла отпадните масла во води или почва и остатоци од нивната преработка и да ги предаде на локации или места определени согласно со овој закон (членот 8 точка 3) од овој закон);

3) ќе го задолжи субјектот на надзорот да ги запре активности со кои отпадните возила, се оставаат, во природа или се расклопуваат надвор од инсталации за третман, преработка и отстранување и да ги предаде на локации, односно во инсталации за таа цел (член 8 точка 5) од овој закон);

4) ќе го задолжи трговецот да ги преземе отпадниот текстил или отпадните гуми од крајниот корисник, кој сака да ги врати, по систем еден на еден (член 15 ставови (3) и (4) од овој закон);

5) ќе го задолжи трговецот да презема отпаден текстил и отпадни гуми кога не е спротивно на условите од членот 15 став (5) од овој закон и крајниот корисник да ги информира за местата за предавање на отпадниот текстил и отпадни гуми;

6) ќе го задолжи трговецот за преземениот отпаден текстил и преземените отпадни гуми да води евиденција, согласно со прописите за управување со отпад (член 15 став (6) од овој закон);

7) ќе го задолжи трговецот да обезбеди достапен простор и садови за одделно собирање на отпаден текстил или отпадни гуми, со јасно видливи знаци за неговата местоположба, без обврска за купување на сличен производ (членот 16 став (2) од овој закон);

8) ќе го задолжи трговецот собраниот отпаден текстил и собраните отпадни гуми да ги предаде согласно со барањата од членот 16 став (3) од овој закон заедно со идентификациони и транспортни формулари;

9) ќе го задолжи собирачот со собраните отпадни гуми да постапува согласно со членот 41 став (5) од овој закон;

10) ќе го задолжи субјектот на надзорот како поседувач на отпадни гуми да постапува согласно со барањата утврдени со членот 42 став (1) од овој закон;

11) ќе го задолжи субјектот на надзорот, кое со вршење на регистрираната дејност поседува отпадни гуми и кое се приклучило кон систем за собирање на самостоен или колективен постапувач да ги собира и чува отпадните гуми одвоено од мешан комунален отпад и да ги предава согласно со барањата од членот 42 став (3) од овој закон;

12) ќе го задолжи субјектот на надзорот кој поседува отпаден текстил да постапи согласно со барањата од членот 50 став (1) од овој закон;

13) ќе го задолжи субјектот на надзорот кој со вршење на регистрираната дејност поседува отпаден текстил и кој се приклучил кон систем за собирање на самостоен или колективен постапувач да ги собира и предава собраниот отпаден текстил согласно со барањата од членот 50 став (3) од овој закон и

14) да го задолжи субјектот на надзорот да преземе други активности и мерки согласно со барањата од одредбите на овој закон.

(2) Во вршењето на надзорот од својот делокруг комуналните инспектори на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје со решение:

1) ќе го задолжи субјектот на надзорот да постапува со отпадни гуми да ги предава на начин согласно со барањата од овој закон (член 8 точка 2) од овој закон);

2) ќе го задолжи крајниот корисник, да постапува со отпадните гуми согласно со барањата од членот 53 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) ќе го задолжи крајниот корисник да постапуваат со отпаден текстил согласно со барањата од членот 53 став (4) од овој закон.

(3) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторите од ставовите (1) и (2) на овој член утврдуваат дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(4) Против решението на инспекторите може да се изјави жалба согласно со прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со со решението на инспекторот и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот ќе поднесе барање со поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и neodложно отстранување на утврдените недостатоци кои во записник ќе ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (6) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (6) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член инспекторите имаат право преземање и на други мерки утврдени со прописите за животната средина и прописите за инспекциски надзор односно прописите за комунални дејности и јавна чистота во ситуациите од ставот (2) на овој член.

Член 62

Делокруг на надзор на стручниот орган

(1) Во вршењето на надзор согласно со членот 54 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола на податоците и документите кои се основа за водење на евиденцијата и подготовка на извештаите.

(2) Во вршењето на надзорот над пресметаниот и уплатен надоместок од членовите 23, 24 и 25 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола:

1) дали производителот кој е обврзан да плаќа надоместок за управување со отпадни производи и отпадни возила, го пресметува и плаќа надоместокот во определениот рок, како и дали ги исполнува условите за поврат на платениот надоместок (член 23 од овој закон);

2) дали надоместокот за управување со отпадни производи и отпадни возила се пресметува и уплатува навремено и правилно и дали ја одржува и чува уредна и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 24 од овој закон) и

3) дали производителите ги исполнуваат условите за ослободување од плаќањето на надоместок од членот 25 од овој закон.

(3) За спроведениот надзор и контрола од ставовите (1) и (2) на овој член, службеното лице на стручниот орган составува записник кој го доставува до субјектот на надзорот.

(4) Ако при вршењето на надзорот, органот од ставовите (1) и (2) на овој член утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземат за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(5) Против решението од ставот (4) на овој член може да се изјави жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(6) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на стручниот орган и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, стручниот орган ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

Член 63

Делокруг на надзор на државниот пазарен инспектор

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот пазарен инспектор над субјектот на надзорот врши увид и контрола:

1) дали деловите и материјалите за возилата што се пуштаат на пазар ги исполнуваат барањата кои се однесуваат на нивото на концентрација на опасни супстанции и дали јасно е означено присуство на опасните супстанции (членот 10 од овој закон);

2) дали делови и материјали за возилата што се пуштаат на пазар се означен согласно со пропишаните стандарди за кодирање (член 11 од овој закон);

3) дали производителот на возила во информациите што ги објавува за идните купувачите на возила од неговата марка, содржат податоци за дизајнот на возилото и неговите делови, можностите за преработка и рециклирање како и други информации значајни за заштита на животната средина (член 13 од овој закон);

4) дали производителот ги информира крајните корисници, со потребните информации и на соодветен начин согласно со членот 14 ставови (1) и (2) од овој закон);

5) дали производителот на производите од членот 5 од овој закон на соодветен начин ги информира дистрибутерите и трговците со потребните податоци согласно со членот 14 ставови (3) и (4) од овој закон;

6) дали трговецот за производот кој го продава поседува писмена изјава од производителот од кој го набавува производот дека е самостоен постапувач или дека има склучено договор со колективен постапувач за управување со отпадниот производ, односно дека го плаќа надоместокот од членот 23 од овој закон (член 15 став (9) од овој закон);

(2) Во вршењето на работите од ставот (1) на овој член државниот пазарен инспектор има право на преземање и на други мерки утврдени со прописите за Државниот пазарен инспекторат, прописите за инспекциски надзор, прописите за безбедност на производи и за заштита на потрошувачите.

Член 64

Донесување на решенија на пазарен инспектор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор со решение:

1) ќе го задолжи производителот или трговецот да ги повлече од пазарот деловите и материјалите за возилата кои не ги исполнуваат барањата од членот 10 од овој закон;

2) ќе го задолжи производителот да ги означува производите согласно со членот 11 од овој закон;

3) ќе го задолжи производителот на возилата коишто ги пуштаат на пазарот за идните купувачи на возила да ги обезбеди информации со пропишана содржина согласно со барањата од членот 13 од овој закон;

4) ќе го задолжи производителот да ги информира крајните корисници, со информации со пропишаната содржина на соодветен начин согласно со членот 14 ставови (1) и (2) од овој закон);

5) ќе го задолжи производителот на производите од членот 5 од овој закон на соодветен начин да ги информира дистрибутерите и трговците со потребите податоци и на соодветен начин согласно со членот 14 ставови (3) и (4) од овој закон;

6) ќе го задолжи трговецот да обезбеди писмена изјава согласно со членот 15 став (9) од овој закон;

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решението ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(3) Против решението на пазарниот инспектор може да се изјави жалба согласно со прописите за инспекциски надзор.

(4) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на државниот пазарен инспектор и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, тогаш инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(5) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член државниот пазарен инспектор има право на преземање и на други мерки утврдени со прописите за државен пазарен инспекторат, прописите за безбедност на производи, прописите за заштита на потрошувачите и прописите за инспекциски надзор.

Член 65

Примена на одредби од други закони во инспекцискиот надзор

Во постапката при вршење на инспекциски надзор која се спроведува во согласност со овој закон се применуваат одредбите на прописите за инспекцискиот надзор, прописите за животната средина, прописите за управување со отпадот и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 66

Опомена

Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина, односно државниот пазарен инспектор утврди дека е сторена неправилност од членовите 14 од овој закон за прв пат, со записник ќе ги констатира утврдената неправилност со решение ќе изрече опомена и ќе определи рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани неправилностите утврдени со записник.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 67

Прекршочни санкции од прва категорија

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 88.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) гори отпаден текстил, отпадни гуми и отпадни масла на локации и/или инсталации, што не се наменети за таа цел, вклучително во природа и јавни површини (член 8 точка 1) од овој закон);

2) отфрла или напушта отпадни гуми во природа или на јавни површини (член 8 точка 2) од овој закон);

3) истура отпадни масла и остатоци од нивна преработка покрај/во површински и подземни води, канализација или во почва (член 8 точка 3) од овој закон);

4) меша отпадни масла со различни својства или со друг отпад, супстанции и материјали (член 8 точка 4) од овој закон);

5) остава отпадно возило во природа или го расклопува и изведува и друг зафати надвор од локација или инсталација наменета за таа цел (член 8 точка 5) од овој закон);

6) не подготвува информации во пропишана содржина и рок и не ги става на располагање на операторот на инсталацијата за третман на негово барање (член 12 од овој закон);

7) информациите што се објавуваат за идните купувачите на возила не содржат податоци за дизајнот на возилото и неговите делови, можностите за преработка и рециклирање како и други информации значајни за заштита на животната средина (член 13 од овој закон);

8) не објавува и не ги прави достапни информации за крајни корисници на текстил, гуми, масла и возила, за начинот и можностите за управување со отпадните производи од нивна страна (член 14 ставови (1) и (2) од овој закон);

9) не ги информира дистрибутерите и трговците на кои се испорачуваат текстил, за гуми, масла, и возила за начинот на преземање кога ќе станат отпадните производи од крајните корисници (член 14 ставови (3) и (4) од овој закон);

10) одбива бесплатно да презема отпадни гуми или отпаден текстил од крајниот корисник, при продажба на нови производи, по систем еден на еден (членот 15 ставови (3) и (4) од овој закон);

11) одбива преземање на отпаден текстил или отпадни гуми спротивно на условите од членот 15 став (5) од овој закон;

12) не води евиденција за преземениот отпаден текстил и отпадни гуми (член 15 став (6) од овој закон);

13) не поседува писмена изјава согласно со барањата од членот 15 став (9) од овој закон;

14) не обезбедува простор и соодветни садови за собирање на отпаден текстил продажниот простор или садови во негова непосредна близина за отпадни гуми и отпаден текстил со јасно истакнати знаци за неговата метоположба (членот 16 став (2) од овој закон);

15) не го предава собраниот отпаден текстил или отпадни гуми на начин утврден во членот 16 став (3) од овој закон;

16) не доставува извештај за количество на извезени отпадни производи (член 18 став (11) од овој закон);

17) не се регистрира како мал производител, не води евиденција и не доставува извештаи согласно со членот 20 став (2) од овој закон;

18) не доставува точни податоци до стручниот орган за да се утврди како мал производител (член 20 став (3) од овој закон);

19) не го уплаќа паушалниот надоместок на годишно ниво (член 21 став (2) од овој закон);

20) трошоците за управување со отпадни производи и отпадни возила ги прикажува спротивно на барањата утврдени во членот 21 став (4) од овој закон;

21) производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија не постапува согласно со членот 22 став (2) од овој закон;

22) не доставува пресметка за уплатениот надоместок до стручниот орган согласно со членот 24 став (2) од овој закон);

23) одбива бесплатно преземање на отпадни возила (член 33 став (2) од овој закон);

24) преземањето на отпадното возило го наплаќа спротивно на условите од членот 33 став (4) од овој закон);

25) не се издава потврдата за преземање на отпадното возило за уништување и податоците од потврдата не се внесуваат во евиденцијата на стручниот орган (член 34 ставови (1), (2) и (3) од овој закон);

26) не е воведена електронска евиденција за издадените потврди за уништување на отпадно возило (член 34 став (3) од овој закон);

27) не ја утврдува поединечната маса на секое преземено отпадно возило, деловите и материјалите настанати од отпадното возило (член 35 став (2) од овој закон);

28) не ги предава собраните отпадни возила на начин утврден во членот 35 став (3) од овој закон;

29) не води евиденција на начин утврден во членот 36 ставови (1) и (3) од овој закон;

30) не ги предава собраните отпадни гуми на начин утврден со членот 41 став (5) од овој закон;

31) не ги собира, чува и предава отпадните гуми согласно со барањата од членот 42 став (1) од овој закон;

32) не организира посебно место за собирање на отпадните гуми и не обезбедува нивно редовно собирање и преземање, согласно со барањата утврдени со членот 42 став (3) од овој закон;

33) не ги предава собраните отпадни масла на начин утврден во членот 46 став (4) од овој закон;

34) не ги собира и предава отпадните масла на начин утврден во членот 48 став (1) од овој закон;

35) не го предава собраното отпадно масло на начин согласно со членот 48 став (3) од овој закон;

36) не води евиденција и не ги доставува податоци од евиденцијата (член 48 став (5) од овој закон);

37) не го предава собраниот отпаден текстил согласно со членот 49 став (3) од овој закон;

38) не го собира и предава отпадниот текстил на пропишан начин (член 50 став (1) од овој закон);

39) не го собира и не го предава собраниот отпаден текстил согласно со барањата од членот 50 став (3) од овој закон;

40) не води евиденција за собраните отпадни производи на начин утврден со членот 51 ставови (1) и (2) од овој закон;

41) не ги предава собраните отпадни гуми согласно со членот 53 ставовите (1) и (2) од овој закон;

42) не го собира и предава отпадното масло согласно со членот 53 став (3) од овој закон;

43) не го предава собраниот отпаден текстил на пропишан начин согласно со членот 53 став (4) од овој закон;

44) не се чуваат податоците од извештаите согласно со пропишаниот рок (член 54 став (6) од овој закон).

(2) На одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член, ќе му се изрече глоба за сторен прекршок во износ од 500 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 1.000 евра за мали трговци, од 3.000 евра за средни трговци и од 5.000 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(3) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, надлежен прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (1) на овој член, надлежен прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд, а надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставот (3) на овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животна средина (во натамошниот текст: Прекршочна комисија).

Член 68

Прекршочни санкции од втора категорија

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) произведува материјали и делови за возила, кои не ги исполнуваат барањата во однос на производството и дизајнирањето на производите утврдени во членот 9 од овој закон;

2) произведува и пушта на пазар, материјали и делови за возила вклучително и кабли и резервни делови кои не ги исполнуваат барањата за состав на опасни супстанции согласно со членот 10 од овој закон;

3) не користи стандарди за кодирање на материјали и делови на возила, за да се олесни препознавањето и погодноста за повторна употреба или преработка (член 11 од овој закон);

4) не обезбедува систем за повратен прием и собирање на отпаден текстил и отпадни гуми кај трговецот (член 15 ставови (1) и (2) од овој закон);

5) не ги утврдува годишните цели за собирање на отпади производи и отпадни возила, во определениот рок (член 17 став (4) од овој закон);

6) не ги утврдува годишните цели за повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка во определен рок (член 18 став (4) од овој закон);

7) не води евиденција и не доставува извештаи во пропишаната содржина и форма согласно со членот 18 ставови (7), (8) и (9) од овој закон;

8) достави неточни податоци со цел да се покаже како мал производител (член 20 став (3));

9) не го финансира целосниот систем за управување со отпадни производи и отпадни возила согласно со членот 21 став (1) од овој закон;

10) не обезбедува финансирање на трошоците за управување со заостанати отпадни производи и отпадни возила (член 21 став (5) од овој закон);

11) не овластил застапник во писмена форма согласно со пропишаните услови во член 22 од овој закон;

12) намерно прикажува неточни податоци заради ослободување и поврат на надоместокот за управување со отпадни производи и отпадни возила (член 23 ставови (9) и (10) од овој закон);

13) надоместокот за управување со отпадни производи и отпадни возила не го пресметува и уплатува навремено и правилно и не ја одржува, чува уредена и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 24 став (1) од овој закон);

14) не обезбеди дозвола за самостоен постапувач или не е склучен договор со колективен постапувач за управување со отпадни производи и отпадни возила (членот 29 од овој закон);

15) нема обезбедено и организирано систем за одделно собирање и управување на отпадни возила од крајни корисници (член 31 став (1) од овој закон);

16) не ги утврдува годишните цели за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадни возила во пропишаниот рок (член 31 став (2) од овој закон);

17) нема воспоставено база на податоци од евиденцијата и известувањето согласно со членот 36 став (5) од овој закон;

18) не постапува согласно со условите и барањата за третман на отпадни возила (член 37 од овој закон);

19) не се води евиденција и не се доставуваат извештаи на начин утврден во членот 38 ставови (1), (2) и (4) од овој закон;

20) не се поседува дозвола за третман на отпадни возила и не се исполнуваат условите од дозволата (член 39 став (1) од овој закон);

21) не води електронска евиденцијата согласно со членот 39 став (2) од овој закон;

22) нема обезбедено и организирано систем за собирање и преработка на отпадни гуми (член 41 ставови (1) и (2) од овој закон);

23) нема обезбедено и организирано систем за собирање и управување со отпадни масла (член 45);

24) не организира и не обезбедува систем за собирање и преработка на отпаден текстил (член 49 ставови (1) и (2) од овој закон);

25) не води евиденција за видот и количеството на отпадни производи и отпадни возила пуштени на пазарот (член 54 ставови (1) и (2) од овој закон);

26) не доставува годишен извештај до стручниот орган за количеството на отпадни производи и отпадни возила пуштени на пазарот во пропишаниот рок (член 54 став (3) од овој закон);

27) доставува извештаи со неточни податоци согласно со членот 54 од овој закон.

(2) На одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член ќе му се изрече глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 1.500 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 4.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 7.000 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, надлежен прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, надлежен прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции на овој член е надлежниот суд.

Член 69

Прекршочни санкции од трета категорија

(1) Глоба во износ 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 36.000 до 40.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 110.000 до 120.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 180.000 до 200.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) не обезбедува реализација на национални цели за собирање, согласно со членот 17 став (1) од овој закон;

2) не обезбедува реализација на национални цели за повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадни производи (член 18 став (1) од овој закон);

3) не плаќа надоместок за управување со отпадни производи и отпадни возила во определениот рок согласно со членот 23 од овој закон;

4) не обезбедува реализација на национални цели за повторна употреба и преработка на отпадни возила (член 30 од овој закон);

5) преработува отпадни возила без дозвола, како и не ги исполнува условите од дозволата (член 39 став (1) од овој закон);

6) врши преработка на отпадни масла спротивно на условите и барањата од членот 47 од овој закон.

(2) На одговорното лице во правното лице, за дејствијата од ставот (1) на овој член, ќе му се изрече глоба за сторен прекршок во износ од 1.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 2.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 6.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(3) Глоба во износ од 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот на овој член, надлежниот прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (3) на овој член, надлежниот прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции на овој член е надлежниот суд.

Член 70

Постапка за порамнување и спогодување

(1) За прекршоците утврдени во членот 67 од овој закон, надлежните инспектори од членот 57 на овој закон се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членовите 68 и 69 од овој закон, надлежните инспектори се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогодување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Постапките за порамнување и спогодување се водат согласно со одредбите од Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог од ставот (1) на овој член.

Член 71

Водење на прекршочна постапка

Постапката пред Прекршочната комисија се води согласно со одредбите на Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 72

Рокови за спроведување

(1) Производителот е должен да започне да ја води евиденцијата за количеството на производи пуштени на пазарот во Република Северна Македонија од членот 54 ставови (1) и (2) од овој закон од 1 јануари 2024 година.

(2) Првиот годишен извештај на производителот од членот 54 став (3) од овој закон е должен да го достави до стручниот орган најдоцна до 31 јануари 2024 година.

(3) Електронската евиденција од членот 34 став (6) од овој закон ќе се воспостави најдоцна до 31 декември 2023 година.

(4) Производителите согласно со обврските од членот 29 од овој закон, се должни да се здружат преку основање и/или склучување на договор со колективен постапувач или да обезбедат дозвола за самостојни постапувачи најдоцна до 31 декември 2023 година.

(5) Одредбите од член 23, член 24, член 67 став (1) точка 22), член 68 став (1) точка 12 и 13) и член 69 став (1) точка 3) од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

Член 73

Усогласување на работењето на правните лица кои управуваат со опрема и отпадна опрема

Правните и физичките лица од членот 34 ставови (1) и (2) од овој закон до воспоставувањето на електронската евиденција од член 34 став (6) од овој закон, ќе продолжат да постапуваат согласно со постојниот подзаконски пропис за управување со возила во делот на издавањето на потврдата за уништување.

Член 74

Донесување на подзаконски прописи

(1) Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски прописи, донесени согласно со Законот за управување со отпад („Службен весник на Република Македонија“ број 68/2004, 71/2004, 107/2007, 102/2008, 143/2008, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 и 63/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 31/20).

Член 75

Престанување на важење

Со денот на започнувањето на примената на членот 23 од овој закон престануваат да важат одредбите од членот 179 ставови (1), (4) и (8) од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Член 76

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2023 година.

L I G J

PËR MENAXHIMIN E RRJEDHJEVE SHITESË TË MBETURINAVE (*)

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

Ky ligj rregullon kërkesat për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut duke parandaluar ose zvogëluar ndikimet negative nga krijimi dhe trajtimi i mbeturinave të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve, të cilat duhet të plotësohen gjatë prodhimit të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve dhe mbledhjen, ripërdorimin, trajtimin, përpunimin dhe asgjësimin e mbetjeve të krijuara prej tyre gjatë jetës së tyre, si dhe çështje të tjera në lidhje me trajtimin e mbeturinave të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve nga operatorët ekonomikë dhe subjektet e tjera që marrin pjesë në prodhimin procedurat dhe trajtimi i tyre.

Neni 2

Zbatimi plotësues i ligjeve të tjera

(1) Dispozitat e Ligjit të Menaxhimit të Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për çështjet që lidhen me rregullat dhe mënyrën e menaxhimit të mbeturinave nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet që nuk janë të rregulluara me këtë ligj.

(2) Për të rregulluar çështjet që kanë të bëjnë me qasjen në informacion në lidhje me mjedisin, pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje dhe vlerësimin e ndikimit të strategjive, planeve dhe programeve të caktuara në mjedis, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë ligj, dispozitat e Ligji për Mjedisin do të zbatohet në përputhje me rrethanat.

(3) Për rregullimin e çështjeve që lidhen me tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet, dhe mbetjet e tekstilit, gomat, vajrat dhe automjetet dhe të organizojë prodhuesit në operator të pavarur ose operatorë kolektivë për zbatimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e mbetjeve nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet, dispozitat e Ligjit të Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuësit në Menaxhimin e Rrjedhave të Posaçme të Mbetjeve do të zbatohen në përputhje me rrethanat.

(4) Dispozitat e Ligjit të Procedurës së Përgjithshme Administrative do të zbatohen për procedurat e përcaktuara me këtë Ligj, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë Ligj.

(5) Dispozitat e këtij ligji nuk përjashtojnë zbatimin e dispozitave të rregulloreve për cilësinë e ajrit, mbrojtjen nga zhurma mjedisore dhe automjetet në pjesën e zbatimit të rregulloreve për standardet e sigurisë, regjistrimin e automjeteve motorike, emetimet e ajrit, mbrojtjen e tokës dhe ujit, sigurisë dhe shëndetit në punë, si dhe për higjienën dhe mbrojtjen sanitare dhe rregulloret për kimikate.

(6) Të gjitha masat, standardet dhe objektivat e përcaktuara me këtë ligj do të zbatohen si kërkesa minimale që duhen përmbushur në menaxhimin e produkteve të tekstilit, gomave, vajrave dhe automjeteve dhe mbeturinave të krijuara gjatë jetës së tyre.

(7) Nëse një ligj tjetër përcakton masa dhe standarde më të rrepta të mjedisit, në menaxhimin e produkteve të tekstilit, gomave, vajrave dhe automjeteve ose mbeturinave të krijuara prej tyre gjatë jetës së tyre, do të zbatohen masa dhe standarde më të rrepta me qëllim për të mbrojtur mjedisin dhe arritjen e qëllimeve mjedisore.

Neni 3

Qëllimet e Ligjit

(1) Qëllimet themelore të këtij ligji janë:

1) zvogëlimi i ndikimit negativ të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve dhe mbeturinave të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve, në mjedis dhe në shëndetin e njeriut;

2) përmirësimi i standardeve për mbrojtjen e mjedisit nga operatorët ekonomikë gjatë gjithë ciklit jetësor të produkteve, veçanërisht në grumbullimin, trajtimin, ripërdorimin, përpunimin dhe asgjësimin e mbetjeve nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet.

(2) Përveç qëllimeve themelore nga paragrafi (1) i këtij neni, në përputhje me parimet nga neni (4) i këtij ligji, duhet të arrihen qëllimet e posaçme në vijim:

- parandalimi i gjenerimit të mbetjeve nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet;

- zvogëlimi i sasisë së mbeturinave nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet;

- zvogëlimi dhe kufizimi i përdorimit të substancave të rrezikshme në tekstile, goma, vajra dhe automjete;

- niveli i lartë i ripërdorimit, riciklimit dhe llojeve të tjera të përpunimit të mbetjeve të tekstilit, gomave, vajrave dhe automjeteve, si dhe zvogëlimi i asgjësimit të mbetjeve të tekstilit, gomave, vajrave dhe automjeteve;

- kushte të favorshme për krijimin dhe zhvillimin e tregut për ripërdorimin, riciklimin dhe mënyra të tjera të përpunimit të tekstilëve, gomave, vajrave dhe automjeteve;

- pozitë dhe konkurrencë të barabartë në treg të të gjitha subjekteve dhe shmangia dhe heqja e pengesave tregtare që mund të prishin tregun me tekstile, goma, vajra dhe automjete;

- përdorimi i teknikave më të mira në dispozicion të trajtimit, përpunimit dhe riciklimit dhe

- përmirësimi i masave për mbrojtjen e mjedisit, të cilat duhet të përmbushen nga operatorët ekonomikë që janë përfshirë në ciklin jetësor të tekstilit, vajrave, gomave dhe automjeteve, dhe veçanërisht të operatorëve të përfshirë në sistemin për mbledhjen dhe trajtimin e mbetjeve të tekstilëve, vajrave, gomave dhe automjeteve.

* Me këtë ligj bëhet harmonizimi me Direktivën e Palamentit Evropian dhe të Këshillit nga 18 shtator 2000 (2000/53/KE) për automjete të hedhura (CELEX numër 32000L053)

Neni 4 Parimet e Ligjit

(1) Në përputhje me objektivat për mbrojtjen afatgjatë të mjedisit dhe arritjen e ekonomisë qarkore, menaxhimi i tekstileve, gomave, vajrave dhe automjeteve dhe mbetjeve të tyre do të bazohet në parimet e mëposhtme:

1) “parimi i përgjegjësisë së prodhuesit” - prodhuesi, i cili gjatë kryerjes së veprimtarisë së tij krijon dhe kontribuon në gjenerimin e mbetjeve nga tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet është përgjegjës për marrjen e masave për administrimin e atyre mbetjeve, për të eliminuar dhe zvogëluar ndikimin negativ në mjedis, duke përfshirë nivele të larta të grumbullimit, ripërdorimit, riciklimit dhe përpunimit të veçantë të mbetjeve të tekstilit, gomave, vajrave dhe automjeteve, dhe

2) “Parimi i vlerësimit të ciklit jetësor të produktit” - prodhuesi i tekstileve, gomave, vajrave dhe automjeteve është i detyruar të vlerësojë ciklin jetësor të produktit në një mënyrë që të përmirësojë performancën mjedisore të produktit, të përjashtojë ose zvogëlojë praninë e substancave të rrezikshme të produktit në përputhje me arritjet shkencore dhe teknike, do të projektohet në një mënyrë që të kontribuojë në zvogëlimin e gjenerimit të mbetjeve të produkteve, në mënyrë që të parandalohen ndikimet negative në mjedis”.

(2) Në menaxhimin e produkteve dhe mbeturinave të tyre, përveç parimeve të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, parimet e përcaktuara me Ligjin e Mjedisit, Ligjin e Menaxhimit të Mbetjeve, Ligjin e Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesve në menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjeve.

Neni 5 Zbatimi i ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për produktet e mëposhtme:

- 1) tekstile;
- 2) goma;
- 3) vajra;

4) automjetet, së bashku me pjesët dhe materialet e tyre të integruara, si dhe pjesët e integruara të këmbimit dhe zëvendësimit, pavarësisht nëse ato janë instaluar në automjet gjatë kontrollit teknik, servisimit ose riparimit, nëse pjesët janë siguruar nga prodhuesi origjinal ose nga një prodhues tjetër;

5) produktet e përdorura nga pikat 1), 2), 3) dhe 4) të këtij paragrafi të vendosur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe

6) mbetjet nga produktet nga pikat 1), 2), 3) dhe 4) të këtij neni.

(2) Ministri që e udhëheq organin e mjedisit jetësor (në tekstin e mëtejshëm: ministri) e përshkruan Listën e llojeve të produkteve të referuara në paragrafin (1) të këtij neni.

Neni 6 Përjashtimet nga zbatimi i Ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen për:

- 1) veshje të përdorura për qëllime mjekësore ose ortopedike;
- 2) tekstilet e përdorura që janë mbledhur nga organizatat humanitare në veprime të organizuara për t'u përdorur si donacion;
- 3) këpucë;
- 4) gomat e avionëve;
- 5) goma biçikletash;
- 6) vajra për ngrohje;

7) vajra me origjinë bimore ose shtazore me biodegradueshmëri të produktit prej të paktën 60%, të konfirmuara nga një laborator i akredituar në përputhje me ligjin dhe

8) “olltjatmerë” - automjete me rëndësi historike, automjete me vlerë të mbledhshme ose automjete të destinuara për muze, të cilat mirëmbahen për qëllimin ose në pjesë, në një mënyrë të pranueshme mjedisore dhe ato nuk konsiderohen mbeturina të automjeteve në përputhje me këtë ligj.

(2) Dispozitat e neneve 30, 35 dhe 37 të këtij ligji zbatohen për llojet e mëposhtme të automjeteve:

- 1) automjete të bëra në seri të vogla;
- 2) biçikleta me motor, dhe
- 3) automjete për qëllime të veçanta (për të cilat nuk zbatohet dispozita e nenit 30 paragrafi (2) i këtij ligji).

Neni 7 Përkufizimet

(1) Disa terma të përdorur në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1) “**Tekstil**” është një produkt i bërë nga fibra të çdo origjine (natyrore, artificiale, sintetike), nga çdo procedurë teknologjike në produkte të gatshme, përfshirë lëkurën dhe gëzofin, të përdorura si veshje dhe tekstile në familje;

2) “**Tekstil i përdorur**” është një tekstil i cili sipas perceptimit të përgjithshëm mund të konsiderohet si tekstil i ri ose i përdorur si i përdorur, për qëllimin për të cilin është prodhuar dhe nuk konsiderohet si tekstil i mbeturinave;

3) “**Mbeturina të tekstilit**” janë mbeturinat që përdoruesi përfundimtar i hedh, synon t'i hedhë ose kërkohet t'i hedhë;

4) “**Ripërdorimi i tekstileve**” është çdo veprimtari që siguron ripërdorimin e copës së tekstilit në formën e saj të plotë në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut ose eksportin e saj si një pjesë të tërë për ripërdorim në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave;

5) “**Goma**” është një gomë për një makinë, motor, furgon, kamion, autobus, traktor, motor dhe biçikletë, makineri bujqësore, makineri ndërtimi dhe pajisje të tjera pune, dhe lloje të tjera të automjeteve në përputhje me Ligjin e Automjeteve;

6) “**Mbetje të gomave**” nënkupton një gomë, funksioni i shërbimit i të cilit ka skaduar dhe të cilin përdoruesi përfundimtar e hedh, synon ta hedhë ose i kërkohet të hedhë, me përjashtim të mbetjeve dhe pjesëve të mbetjeve nga përpunimi i gomave të përdorura të cilat trajtohen në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave;

7) “**Mbrojtja e mbetjeve të gomave**” është procesi i riciklimit të gomave të mbetjeve për mbrojtjen e tyre, ku shtresa e jashtme e gomave zëvendësohet me një shtresë të re në mënyrë që gomat e mbrojtura të përdoren për të njëjtin qëllim për të cilin janë prodhuar dhe nuk konsiderohen për mbetje (në tekstin e mëtejshëm: mbetjet e gomave të mbrojtura);

8) “**Vajra**” janë vajra minerale, sintetike ose industriale, në gjendje të lëngët ose gjysëm të lëngshme, vajra të kutisë së shpejtësisë, si dhe vajra turbine dhe vajra hidraulikë;

9) “**Vaj i ndotur**” është vaji që përdoruesi përfundimtar e hedh, synon ta hedhë ose kërkohet ta hedhë. Vajra të mbeturinave konsiderohen të jenë çdo produkt i lëngshëm gjysëm i lëngshëm ose i përdorur tërësisht ose pjesërisht i përbërë nga vaj mineral ose sintetik. Përfshirë vajin mbetjet nga rezervuarët, përzierjet e vajit dhe ujit dhe emulsionet;

10) “**Rafinimi i vajrave të ndotur**” nënkupton çdo metodë me të cilën vajrat bazikë prodhohen nga vajrat e ndotur me anë të proceseve të rafinimit dhe të cilat, në veçanti, heqin ndotësit, produktet e oksidimit dhe aditivët të përbëra në këto vajra;

11) **“Rikuperimi i vajrave të ndotur”** është çdo aktivitet riciklimi që mund të përdoret për të krijuar vajra bazë duke rafinuar vajrat e ndotur, në veçanti duke hequr papastërtitë, produktet e oksidimit dhe aditivët e përfshirë në këto vajra;

12) **“Prodhues”** është çdo person juridik ose person fizik i cili, pavarësisht nga mënyra në të cilën shet, përfshirë shitjen me anë të komunikimit në distancë e cila rregullohet nga rregulloret për mbrojtjen e konsumatorit:

- prodhon produkte të nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji dhe i vendos ato në treg për herë të parë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, ose në bazë profesionale, me qëllim të kryerjes së veprimtarisë së saj, importon në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe nxjerr në treg për herë të parë produktet e nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji;

- si përdorues i fundit, për nevojat e veta, importon produkte të nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji pa ndërmjetës;

- në bazë profesionale importon produkte të përdorura të përmendura në nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji dhe i vendos ato në treg për herë të parë në Republikën e Maqedonisë së Veriut;

- është i vendosur në një vend tjetër dhe shet me anë të komunikimit në distancë drejtpërdrejt me përdoruesit e fundit në Republikën e Maqedonisë së Veriut produkte nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, dhe

- mbron gomat e mbetura dhe i hedh ato në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Prodhuesi i automjeteve nuk konsiderohet prodhues i gomave dhe vajrave, gomave dhe vajrave që janë instaluar në automjet, në përputhje me këtë ligj.

13) **“Prodhuesi i vogël”** është një person juridik ose fizik që vendos në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, produkte të renditura në nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji, përfshirë prodhuesin i cili si përdorues i fundit importon produkte në një sasi jo më të madhe se atë të specifikuar në nenin 20 paragrafi (1) të këtij ligji, gjatë një viti kalendarik;

14) **“Tregtar”** është çdo person juridik ose fizik i cili në zinxhirin e furnizimit tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet i bën të disponueshme në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Një tregtar në të njëjtën kohë mund të jetë prodhues në përputhje me pikën 12) të këtij neni;

15) **“Përdorues i fundit”** është personi fizik ose juridik i cili, për nevoja të tij, dhe jo për shitje, fiton produkte të përmendura në nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji, të cilat pas përdorimit bëhen produkte të mbeturinave;

16) **“Përdorues i fundit i një automjeti”** është një person fizik ose juridik, i cili si pronari i fundit i automjetit është regjistruar në regjistrin e automjeteve të regjistruara në përputhje me rregulloret për regjistrimin e automjeteve dhe, i cili e refuzon atë, synon të refuzojë ai, ose prej tij kërkohet të disponojë automjetin si mbeturina të gjeneruar si rezultat i aktivitetit të tij, ose me aktivitetin e regjistruar;

17) **“Vendosja në treg”** është furnizimi ose vënia në dispozicion e çdo produkti në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut përmes prodhimit ose importit të një produkti të destinuar për përdorim për herë të parë në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut;

18) **“Parandalimi i gjenerimit të mbetjeve”** janë masat për të zvogëluar sasinë dhe dëmshmërinë e produkteve të mbetjeve dhe automjeteve të mbetjeve, materialeve dhe substancave të tyre, si dhe për të zvogëluar ndikimin e tyre të dëmshëm në mjedis;

19) **“Automjet”** është:

- çdo automjet i kategorisë N1 (automjete për transport udhëtarësh me maksimumi tetë vende, ku nuk përfshihet vendi i shoferit) në përputhje me rregulloret për automjete,

- çdo automjet i kategorisë N1 (automjete për transport mallrash me masë maksimale 3.5 tonë) në përputhje me rregulloret për automjete, dhe

- automjete me tre rrota në përputhje me rregulloret e automjeteve, me përjashtim të biçikletave motorike.

20) **“Automjet i mbeturinave”** është një automjet, funksioni i përdorimit i të cilit ka pushuar dhe që përdoruesi përfundimtar e hedh, synon ta flakë ose kërkohet të hedhë, përfshirë të gjithë përbërësit e tij dhe materialet të cilat në kohën e asgjësimit janë pjesë e automjetit të mbeturinave;

21) **“Masë e zbrazët e automjetit”** është masa e automjetit e deklaruar në licencën e trafikut pas zbritjes së masës së përmbajtjes së njohur të rezervuarit me 90% plotësi dhe pas zbritjes së masës së drejtuesit (75 kg) dhe llogaritjes së qëllimeve për përdorim të ri është përdorur dhe përpunimi i automjeteve të mbetjeve;

22) **“Trajtim i automjetit të mbeturinave”** është çdo veprimtari pas dorëzimit të automjetit të mbeturinave në një instalim për nxjerrjen e substancave të rrezikshme, çmontimin, prerjen, thërrmimin, përpunimin ose përgatitjen për asgjësimin e mbetjeve të grimcuara dhe çdo operacion tjetër të kryer për përpunimin dhe/ose asgjësimin të automjetit të mbeturinave dhe pjesëve të tij;

23) **“Ripërdorimi i automjetit të mbeturinave”** nënkupton çdo veprim në të cilin përdoren pjesë të një automjeti të mbeturinave për të njëjtin qëllim për të cilin ishin menduar më parë.

24) **“Thërrmues”** do të thotë çdo pajisje e përdorur për thërrmimin e automjeteve të mbetjeve në pjesë ose copa të vogla, përfshirë edhe për fitimin e mbetjeve të metalit që mund të ripërdoren drejtpërdrejt;

25) **“Informacion për çmontimin”** është informacioni që është i nevojshëm për trajtimin e duhur të mbetjeve të automjeteve, të cilat nuk do të jenë të dëmshme për mjedisin. Prodhuesit e automjeteve, si dhe pjesët dhe materialet e përdorura në automjete e bëjnë këtë informacion të disponueshëm në objektet e trajtimit, në formën e manualeve ose mediave elektronike (p.sh. disqe kompakte, shërbime onlajn);

26) **“Operatorë ekonomikë”** janë personat juridikë ose fizikë, dmth. të gjithë prodhuesit që vendosin në treg automjete, tregtarët, operatorët e instalimeve për trajtimin e automjeteve (përfshirë çmontimin, prerjen dhe thërrmimin e automjeteve) dhe operatorët të tjerë për trajtimin e mbeturinave, duke përfshirë pjesët dhe materialet e tyre;

27) **“Grumbullues i mbeturinave”** është personi juridik ose fizik që mbledh, ruan përkohësisht dhe ruan automjete të mbetura në përputhje me këtë ligj dhe që posedon licencë të përshtatshme në përputhje me rregulloret për administrimin e mbeturinave. Një koleksionist mund të jetë gjithashtu një person juridik, dmth një operator që menaxhon një instalim për trajtimin e mbeturinave të automjeteve dhe i cili ndërmerr, mbledh dhe ruan përkohësisht dhe ruan automjetet e mbetura;

28) **“Operatori i instalimit për trajtimin e automjeteve të mbeturinave”** (këtu e tutje: operator i instalimit) është një person juridik që, në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave, ka një licencë të përshtatshme për trajtimin dhe përpunimin e automjeteve të mbetjeve, përfshirë trajtimin e pjesëve dhe materialeve në automjetin;

29) **“Instalim për trajtimin e mbetjeve të automjeteve”** mund të jetë një instalim i veçantë, në të cilin kryhen operacione për heqjen e substancave të rrezikshme nga automjeti i mbeturinave, çmontimin e automjetit të mbeturinave, prerjen, dërrmimin, përpunimin ose përgatitjen për asgjësimin e mbetjeve të grimcuara, si dhe çdo operacion tjetër i kryer për përpunimin dhe/ose asgjësimin e mbeturinave të automjetit dhe pjesëve të tij;

30) **“Grumbullues i mbeturinave”** është një person juridik ose fizik që mbledh, ruan përkohësisht dhe ruan produkte të mbeturinave në përputhje me këtë ligj dhe që ka licencë të përshtatshme në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave. Grumbulluesi mund të jetë gjithashtu një person juridik, operator i cili menaxhon instalimin për ripërdorimin dhe përpunimin e produkteve të mbetjeve dhe i cili pranon, mbledh dhe ruan përkohësisht dhe ruan produktet e mbetjeve;

31) **“Operator i instalimit për përpunim”** është personi juridik i cili realizon aktivitetet për ripërdorim, trajtim, riciklim dhe lloje të tjera të përpunimit të prodhimit të hedhurinave dhe i cili posedon leje adekuatë në pajtim me rregullat për menaxhimin e mbeturinave;

32) **“Vendi për marrje”** është vend në objekt ose hapësirë në objektose vend tjetër që e shfrytëzon tregtari, prodhuesi ose personi i tretë në emër të tij, nëpërmjet vepruesit të pavarur ose kolektiv i përcaktuar për pranim të tekstilit të mbetur ose gomave të mbetura për marrjen dhe transportimin e tyre deri në vendin e grumbullimit ose instalime për përpunim, ripërdorim dhe riciklim;

33) **“Vendgrumbullimi për mbetje të tekstileve”** është një vend i rregulluar për grumbullimin, ruajtjen e përkohshme, magazinimin dhe klasifikimin e mbetjeve të tekstileve për transferimin e tyre në një instalim për përpunim, ripërdorim ose riciklim;

34) **“Pika e grumbullimit të mbetjeve të gomave”** është një vend i rregulluar për grumbullimin, kohën dhe ruajtjen e mbetjeve të gomave për transferimin e tyre në një instalim përpunues;

35) **“Pika e grumbullimit të mbetjeve të vajrave”** është një vend ku një ose më shumë anije janë të vendosura në pikën e grumbullimit të vajrave të mbetjeve (shërbime automekanike gjatë ndërrimit të vajrave, ose punëtori për riparimin e makinerive dhe pajisjeve dhe punëtori të ngjashme si rezultat i punës së makinerive dhe pajisjeve, si dhe pjesë të veçanta të vendeve ku kryhen aktivitetet me vajra të përdorur), që shërben për mbledhjen e vajrave të përdorura dhe transferimin e tyre të një koleksionist ose operator në një instalim të përpunimit të vajrave të mbetjeve;

36) **“Pika e grumbullimit të mbetjeve të vajrave”** është një objekt ose pjesë e një objekti të rregulluar me pajisjet e nevojshme për mbledhjen, kohën dhe magazinimin, si dhe klasifikimin e vajrave të mbeturinave të mbledhura dhe transferimin e tyre në një instalim riciklimi dhe përpunimi;

37) **“Vend grumbullimi për mbetje të automjeteve”** është një objekt ose pjesë e një objekti të rregulluar për marrjen dhe magazinimin e përkohshëm të mbetjeve të automjeteve, para transferimit të tyre në instalimin për trajtimin e mbeturinave të automjeteve;

38) **“Qendra e grumbullimit”** është një objekt ose pjesë e një objekti, të organizuar nga njësitë e vetëqeverisjes lokale për mbledhjen e fraksioneve të caktuara të mbetjeve komunale dhe rrjedhave të tjera të mbeturinave, ku mbetje shtëpiake mund të lihen falas;

39) **“Mbeturina të produkteve”** janë tekstilet e mbetjeve, gomat e mbetura dhe vajrat e mbeturinave;

40) **“Produkte të mbeturinave”** është një përgjegjësi mjedisore e shkaktuar nga gjenerimi i mbetjeve të produkteve dhe mbetjeve të automjeteve që ishin vendosur në treg përpara 1 janarit 2020;

41) **“Përfaqësues i autorizuar”** i prodhuesit të automjetit mund të jetë një person fizik ose juridik, i vendosur në Republikën e Maqedonisë së Veriut, i cili është i autorizuar nga prodhuesi ta përfaqësojë atë me shkrim përpara organeve përgjegjëse për vlerësimin e konformitetit të automjeteve dhe i cili vepron në emër të prodhuesit dhe është i autorizuar të marrë masa në emër të tij në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

Të dhënat për përfaqësuesin e autorizuar regjistrohen në Regjistrin e automjeteve të homologuara në përputhje me rregulloret për automjete, si dhe në Regjistrin e prodhuesve nga neni 19 i këtij ligji;

42) **“Substancë e rrezikshme”** është çdo substancë që konsiderohet e rrezikshme sipas rregullave për kimikatet;

43) **“Formularët e identifikimit të transportit”** janë dokumentet shoqëruese që u dorëzohen personave që kryejnë mbledhjen dhe transportimin dhe dorëzimin e mbeturinave, në përputhje me rregulloret për administrimin e mbeturinave;

44) **“Organi profesional”** është Drejtoria e Mjedisit, organ brenda Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (në tekstin e mëtejshëm: organ ekspert) i themeluar në përputhje me Ligjin e Mjedisit;

45) **“Organi i mjedisit jetësor”** është organi i administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e mjedisit, përkatësisht Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor;

46) **“Poseduesi”** është një person juridik ose fizik i cili, duke kryer veprimtarinë e tij të regjistruar, krijon ose posedon përkohësisht mbetje të tekstileve, mbetje të gomave dhe mbetje të vajrave (të tilla si shërbime automekanike gjatë ndërrimit të vajrave dhe gomave, riparimin e automjeteve ose punëtoritë për riparimin e makinerive dhe pajisjeve dhe vendeve të tjera ku gjenerohen mbetje të tekstileve). Qytetarët ose familjet nuk konsiderohen si pronarë në kuptimin e këtij ligji;

47) **“Operator i pavarur i mbetjeve të produkteve”** është një person juridik, prodhues, i cili ka licencë për përmbushjen e pavarur të detyrimeve për administrimin e tekstileve të mbeturinave ose të mbetjeve të gomave ose mbetjeve të automjeteve ose mbetjeve të vajrave, në përputhje me këtë ligj dhe që ka marrë licencë në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit në menaxhimin e rymave të ndara të mbeturinave (këtu e tutje: operator i pavarur);

48) **“Trajtues kolektiv i mbetjeve të produkteve”** është një person juridik që është themeluar dhe mban një licencë për trajtimin kolektiv të mbetjeve të gomave, vajrave, automjeteve dhe tekstileve, në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit (në tekstin e mëtejshëm: kolektiv mbajtës)

49) **“Marrëveshje vullnetare”** është një marrëveshje zyrtare që ka klauzola ekzekutive të lidhura ndërmjet organizatave që përfaqësojnë interesa të caktuara të operatorëve ekonomikë dhe grupeve të operatorëve ekonomikë të mbuluar nga ky ligj nga njëra anë dhe autoritetit mjedisor ose Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga ana tjetër, për të arritur qëllime më të larta se sa qëllimet e përkohshme në këtë ligj, i cili është i hapur për aderim për të gjithë personat juridikë dhe individë që dëshirojnë të plotësojnë kushtet e përcaktuara në kontratë.

(2) Për qëllimet e këtij ligji, do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme përkufizimet e Ligjit të Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit për Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbetjeve, të cilat i referohen shprehjeve për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, operatorit kolektiv dhe operatorit të pavarur.

(3) Për qëllimet e këtij Ligji, përkufizimet e Ligjit për Menaxhimin e Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për termat e përdorur në këtë Ligj, të cilat kanë të bëjnë me mbeturinat, mbetje të rrezikshme, menaxhimin e mbeturinave, mbledhjen, grumbullimin e veçantë, magazinimin, parandalimin, ripërdorimin, përdorimin, trajtimin, përpunimin, përgatitjen e ripërdorimit, riciklimin, asgjësimin dhe importin.

Neni 8
Ndalesat

Ndalohet:

1) djegia e mbetjeve të tekstileve, gomave dhe vajrave në vendet ose instalimet që nuk janë të destinuara për atë qëllim, duke përfshirë natyrën dhe vendet publike;

2) lënia, hedhja ose braktisja e mbeturinave të gomave dhe tekstileve në natyrë dhe në sipërfaqet publike;

3) derdhja ose hedhja e mbeturinave të vajrave dhe mbetjeve nga përpunimi i tyre përgjatë / në ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, ujërat e zezë dhe tokën;

4) пѐрzierja e mbetjeve tѐ vajrave me vajra qѐ kanѐ veti tѐ ndryshme fizike, kimike ose tѐ rrezikshme, me lloje tѐ tjera tѐ mbeturinave, substancave ose materialeve qѐ parandalojnѐ ose komplikojnѐ pѐrpunimin e vajrave tѐ pѐrdorura;

5) lѐnia e mbetjes sѐ automjetit nѐ natyrѐ dhe zonat publike, si dhe ѓmontimi dhe kryerja e ndѐrhyrjeve tѐ tjera nѐ automjetin e mbeturinave, instalimet e jashtme tѐ destinuara pѐr atѐ qѐllim.

II. DETYRIMET E PRODHUESIT

Neni 9

Dizajnimi i produkteve

(1) Prodhuesi i materialeve dhe pjesѐve pѐr automjete ѐshtѐ i detyruar t'i projekttojѐ dhe prodhojѐ ato nѐ njѐ mѐnyrѐ qѐ tѐ arrijѐ:

1) zvogѐlim tѐ gjenerimit tѐ mbetjeve tѐ automjeteve dhe pjesѐve tѐ mbetjeve dhe materialeve pѐr automjete;

2) tѐ lehtѐsojѐ ѓmontimin dhe ndarjen e pѐrbѐrѐsve, ripѐrdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera tѐ pѐrpunimit tѐ mbetjeve tѐ produkteve dhe tѐ automjeteve, kur ѐshtѐ e zbatueshme, duke pѐrfshirѐ pѐrbѐrѐsit dhe materialet e tij, dhe

3) kufizimin e pѐrdorimit tѐ substancave tѐ rrezikshme pѐr tѐ parandaluar lѐshimin e tyre nѐ mjedis, nѐ mѐnyrѐ qѐ tѐ lehtѐsojѐ riciklimin dhe pѐr tѐ shmangur nevojѐn pѐr asgjѐsimin e mbetjeve tѐ rrezikshme.

(2) Prodhuesi i automjeteve, sѐ bashku me prodhuesin e materialeve dhe pajisjeve pѐr automjete, duhet tѐ rrisin pѐrdorimin e materialit tѐ ricikluar nѐ prodhimin e automjeteve dhe produkteve tѐ tjera, nѐ mѐnyrѐ qѐ tѐ zhvillojnѐ sa mѐ shumѐ tѐ jetѐ e mundur tregjet pѐr materiale tѐ ricikluara.

(3) Prodhuesi nuk duhet tѐ parandalojѐ ripѐrdorimin e produktit ose pѐrbѐrѐsve tѐ tij me njѐ model tѐ veѐantѐ ose procese prodhimi, pѐrveѐ nѐse proceset e projektimit ose prodhimit sjellin njѐ avantazh tѐ rѐndѐsishѐm pѐr mbrojtjen e mjedisit ose pѐrdorimin e sigurt tѐ produktit.

Neni 10

Ndalimi i pѐrdorimit tѐ substancave tѐ rrezikshme nѐ automjete

(1) Ndalohet vendosja nѐ treg nѐ Republikѐn e Maqedonisѐ sѐ Veriut e materialeve dhe pjesѐve pѐr automjete qѐ pѐrmbajnѐ plumb (Pb), zhivѐ (Hg), kadmium (Cd) dhe krom gjashtѐvalent (Cr + 6).

(2) Lista e materialeve ose pjesѐve qѐ pѐrjashtohen nga ndalimi nga paragrafi (1) i kѐtij neni, pѐrqendrimit maksimale tѐ lejuara tѐ substancave tѐ rrezikshme nѐ materialet dhe pjesѐt qѐ pѐrjashtohen nga ndalimi, afatet e vlefshmѐrisѐ sѐ pѐrjashtimit dhe pjesѐt qѐ duhet tѐ shѐnohen pѐrcaktohen nga ministri qѐ e drejton organin e mjedisit jetѐsor.

(3) Materialet dhe pѐrbѐrѐsit e pѐrmendur nѐ paragrafin (2) tѐ kѐtij neni duhet tѐ shѐnohen qartѐ me tregues se ato pѐrmbajnѐ substanca tѐ rrezikshme qѐ duhet tѐ ndahen para trajtimit.

Neni 11

Standardet pѐr kodimin e materialeve dhe pjesѐve tѐ automjeteve

Prodhuesit, sѐ bashku me prodhuesit e pjesѐve dhe materialeve tѐ automjeteve, u kѐrkohet tѐ pѐrdorin standarde ndѐrkombѐtare dhe evropiane pѐr kodimin e materialeve dhe pjesѐve pѐr tѐ lehtѐsuar identifikimin e materialeve dhe pjesѐve qѐ janѐ tѐ pѐrshtatshme pѐr ripѐrdorim ose ripunim.

Neni 12

Informacioni i ѓmontimit tѐ automjetit

(1) Prodhuesi i automjetit ѐshtѐ i detyruar tѐ pѐrgatisѐ informacione pѐr ѓmontimin e automjetit pѐr secilin lloj tѐ ri tѐ automjetit brenda gjashtѐ muajve nga dita e vendosjes sѐ tij nѐ treg.

(2) Informacioni i pѐrmendur nѐ paragrafin (1) tѐ kѐtij neni duhet tѐ pѐrmbajѐ tѐ dhѐna pѐr pѐrbѐrѐsit dhe materialet e pѐrdorura, si dhe vendndodhjet e tѐ gjitha substancave tѐ rrezikshme nѐ automjet, tѐ cilat do tѐ lehtѐsojnѐ arritjen e objektivave pѐr ripѐrdorim dhe pѐrpunim referuar nѐ nenin 30 paragrafi (2) tѐ kѐtij ligji.

(3) Prodhuesi i automjetit dhe prodhuesi i pjesѐve tѐ pѐrdorura nѐ automjete janѐ tѐ detyruar, me kѐrkese tѐ operatorit tѐ instalimit tѐ trajtimit, tѐ bѐjnѐ tѐ disponueshme informacionin e nevojshѐm pѐr ѓmontimin, ruajtjen dhe testimin e pjesѐve qѐ mund tѐ ripѐrdoren, pѐrveѐ nѐse ato tѐ dhѐna janѐ sekret industrial dhe kanѐ tѐ bѐjnѐ me tѐ drejtat e pronѐsisѐ intelektuale.

Neni 13

Detyrimet pѐr tѐ informuar prodhuesin e automjetit

(1) Prodhuesi i cili vendos automjete tѐ reja nѐ treg ѐshtѐ i detyruar qѐ nѐ bashkѐpunim me operatorѐt ekonomikѐ pѐrkatѐs tѐ publikojѐ informacione nѐ formѐ tѐ shtypur ose elektronike nѐ:

1) dizajnin e automjetit dhe pjesѐve tѐ tij pѐr sa i pѐrket mundѐsive tѐ pѐrpunimit dhe riciklimit,

2) trajtimin e mbeturinave tѐ automjeteve qѐ nuk janѐ tѐ dѐmshѐm pѐr mjedisin, veѐanѐrisht kur hiqni tѐ gjitha lѐngjet,

3) zhvillimin dhe optimizimin e procedurave pѐr ripѐrdorimin, riciklimin dhe pѐrpunimin e automjeteve tѐ mbetjeve dhe pjesѐve tѐ tyre dhe

4) progresin e bѐrѐ nѐ operacionet e pѐrpunimit dhe riciklimit me qѐllim tѐ zvogѐlimit tѐ mbetjeve qѐ hidhen dhe pѐr tѐ rritur shkallѐn e pѐrpunimit dhe riciklimit.

(2) Prodhuesi ѐshtѐ i detyruar tѐ sigurojѐ informacionin e pѐrmendur nѐ paragrafin (1) tѐ kѐtij neni:

1) tѐ jetѐ nѐ dispozicion pѐr blerѐsit e ardhshѐm tѐ automjeteve me markѐn e tij tregtare, dhe

2) tѐ jetѐ nѐ literaturѐn promovuese, e cila pѐrdoret kur lѐshohet njѐ automjet i ri nѐ treg.

(3) Detyrimin nga ky nen, prodhuesi nuk duhet t'i a transferojѐ njѐ personi tjetѐr.

Neni 14

Informacioni i pѐrdoruesit pѐrfundimtar

(1) Prodhuesi ѐshtѐ i detyruar tѐ informojѐ pѐrdoruesit e fundit tѐ produkteve tѐ referuara nѐ nenin 5 paragrafi (1) tѐ kѐtij ligji pѐr:

- ndalimi pѐr lѐnien e mbetjeve dhe pjesѐve dhe materialeve tѐ mbeturinave nga automjetet e mbeturinave si mbeturina tѐ pazgjedhura komunale dhe detyrimi i pѐrdoruesit pѐrfundimtar pѐr mbledhjen e veѐantѐ tѐ produkteve tѐ mbetjeve dhe pjesѐve dhe materialeve nga mbetjet e automjeteve;

- sisteme tѐ krijuara pѐr kthimin dhe grumbullimin e produkteve tѐ mbetjeve;

- nѐ rast tѐ refuzimit tѐ marrjes sѐ produkteve tѐ mbetjeve nѐ vendin mѐ tѐ afѐrt pѐr shpѐrndarjen e tyre;

- si mund tѐ kontribuojnѐ nѐ ripѐrdorimin, riciklimin dhe pѐrpunime tѐ tjera;

- ndikimet dhe pasojat e mundshme negative nѐ shѐndetin e njeriut dhe mjedisit si rezultat i pranisѐ sѐ substancave tѐ rrezikshme nѐ produktet e mbetjeve dhe pjesѐve dhe materialeve nga automjetet e mbetjeve, dhe

- rregulloret pѐr menaxhimin e produkteve tѐ mbetjeve dhe automjeteve tѐ mbetura.

(2) Informacioni i përmendur në paragrafin (1) të këtij neni do të publikohet në faqen e internetit të prodhuesit, në pikën e shitjes, në materiale reklamuese të shtypura ose në internet, në faqet e internetit të shitjeve në internet të përdorura nga prodhuesi, në një mënyrë të thjeshtë, mënyrë e dukshme dhe e qartë në dispozicion, ose përmes fushatave të ndërgjegjësimit të publikut.

(3) Prodhuesi është i detyruar të informojë të gjithë shpërndarësit në zinxhirin e shpërndarjes së produkteve në një mënyrë të përshtatshme, dhe veçanërisht tregtarin që shet ose i dërgon produkte përdoruesit përfundimtar, për mënyrën e marrjes së mbeturinave nga produktet nga përdoruesit përfundimtarë.

(4) Informacioni i përmendur në paragrafin (3) të këtij neni duhet të jetë pjesë integrale e dokumentacionit shoqërues gjatë dorëzimit të produkteve.

(5) Detyrimet e prodhuesit që rrjedhin nga ky nen nuk mund t'i transferohen një personi tjetër juridik.

Neni 15

Kthimi i pranimit të mbetjeve të tekstileve dhe mbetjeve të gomave

(1) Prodhuesi është i detyruar të ndërmarrë masa që do të sigurojnë dhe organizojnë një sistem për kthimin dhe grumbullimin e mbeturinave të tekstileve dhe të gomave nga tregtari, të cilat janë krijuar nga produktet që janë lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Prodhuesi është i detyruar të bashkëpunojë me tregtarin, në ambientet e të cilit janë në dispozicion produkte që ai vendos në treg në mënyrë që të marrë masa për të siguruar marrjen e kthimit dhe mbledhjen nga përdoruesit përfundimtarë të mbetjeve të tekstileve dhe gomave, si dhe të sigurojë përsëri mbledhjen e tyre të veçantë, përdorimin, përpunimin dhe riciklimin, vetëm ose përmes një veprimi kolektiv.

(3) Tregtari është i detyruar, kur të shesë tekstile tek përdoruesi përfundimtar, të marrë përsëri mbeturinat e tekstileve pa pagesë, nëse përdoruesi përfundimtar dëshiron t'i kthejë ato dhe nëse ato i përkasin produkteve të përmendura në nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji ashtu si tekstilet e shitura, dhe numri i copave të mbeturinave të tekstilit është të paktën i barabartë me numrin e copave të tekstilit të shitur (sistemi një-për-një).

(4) Tregtari është i detyruar që gjatë shitjes së gomave përdoruesit përfundimtar, të marrë mbrapa mbeturinat e gomave pa pagesë, nëse përdoruesi përfundimtar dëshiron t'i kthejë ato dhe nëse ato i përkasin produkteve nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, dhe numri i pjesëve të mbeturinave të gomave është i barabartë me të paktën numrin e pjesëve të gomave të shitura (sistemi një mbi një).

(5) Tregtari mund të refuzojë kthimin e mbetjeve të tekstilit ose të gomave nga përdoruesi përfundimtar në vendin e grumbullimit në dyqanin me pakicë nëse produkti i mbeturinave është aq i dëmtuar ose i ndotur sa mund të rrezikojë mjedisin dhe shëndetin e njeriut, por është i detyruar të informojë përdoruesin përfundimtar për vendet ku mund t'i dorëzojë ato.

(6) Për mbeturinat e tekstilit ose të gomave, tregtari mban regjistra, në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(7) Tekstilet e mbetjeve dhe gomat e mbetjeve të marra nga tregtari do të llogariten në caqet kombëtare të grumbullimit të përmendura në nenin 17 të këtij ligji.

(8) Tregtari vetëm ose në marrëveshje me prodhuesin mund të ndërmarrë aktivitete të ndryshme në mënyrë që të inkurajojë përdoruesin përfundimtar të kthejë produktet e mbetjeve duke ofruar një zbritje në çmimet për blerjen e produkteve të reja ose masa të tjera stimuluese.

(9) Tregtari nga paragrafi (1) i këtij neni nga prodhuesi nga i cili e furnizon produktin dhe për të cilin synon të shesë produktet duhet të ketë një deklaratë me shkrim se ai është një operator i pavarur ose se ka lidhur një marrëveshje me një operator kolektiv për menaxhimin e mbeturinave, domethënë se paguan tarifën e përmendur në nenin 23 të këtij ligji.

(10) Tregtari i automjeteve dhe vajrave nuk ka asnjë detyrim për rimbursimin e automjeteve të mbetura dhe vajrave të mbeturinave në pikat e shitjes.

Neni 16

Marrja e mbeturinave të tekstileve dhe gomave nga një tregtar

(1) Tregtari mund, në marrëveshje me prodhuesin, të lejojë kthimin e tekstileve të mbeturinave dhe mbetjeve të gomave që të kryhen në vendet e siguruar nga prodhuesi, në mënyrë të pavarur ose përmes një operatori kolektiv. Disponueshmëria e vendeve të tilla për marrjen e tyre në pushtet nuk ndikon në detyrimet e tregtarit të përmendur në nenin 15 të këtij ligji.

(2) Tregtari i tekstileve ose gomave, i cili ka një dyqan me pakicë me një sipërfaqe prej 400 m² ose më shumë, është i detyruar të organizojë një vend për marrjen e mbeturinave të tekstileve dhe të sigurojë kontejnerë për grumbullim të veçantë në zonën e shitjes ose në afërsi të tij të menjëhershme, për mbetjet e gomave e ose mbetjet e tekstileve, si dhe për të treguar qartë shenjat e vendndodhjes së tyre, pa detyrimin për të blerë një produkt të ri.

(3) Tregtari është i detyruar t'i dorëzojë mbeturinat e grumbulluara të tekstilit ose mbetjeve të gomave, pa i modifikuar ato, me formularë identifikimi dhe transporti mbledhësit ose operatorit të instalimit të përpunimit, i cili është pjesë e sistemit të operatorit të pavarur ose kolektiv.

(4) Tregtari për përmbushjen e detyrimeve nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni dhe neni 15 i këtij ligji, lidh marrëveshje me një operator të pavarur ose kolektiv për një periudhë prej të paktën një viti kalendarik në të cilin të drejtat dhe detyrimet për dorëzimin dhe marrjen në dorëzim të mbeturinave të tekstileve ose mbeturinave të gomave.

(5) Tregtari nuk duhet të ketë leje për vendet për pritje të kthimit ose për tekstilet e grumbulluara të mbeturinave dhe gomave të mbeturinave nga përdoruesit përfundimtarë në mjediset e tyre të biznesit, në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 17

Qëllimet nacionale të mbledhjes

(1) Qëllimet nacionale të Republikës së Maqedonisë së Veriut për mbledhjen e produkteve të mbetjeve dhe automjeteve të mbetura nga sasia e produkteve dhe automjeteve të lëshuara në treg vitin e kaluar janë:

- për vitin 2025: mbeturina të tekstileve - 15%, goma të mbetjeve - 40%, vajra të mbeturinave - 15%, mbeturina të automjeteve 15%,

- për vitin 2026: mbeturina të tekstileve - 20%, goma të mbetura - 45%, vajra të mbeturinave - 20%, mbeturina të automjeteve 20%,

- për vitin 2027: mbetje tekstili - 25%, goma mbeturinash - 50%, vajra mbeturina - 25%, mbeturina automjetesh 25%,

- për vitin 2028: mbeturina të tekstileve - 30%, goma të mbetjeve - 55% vajra të mbeturinave - 30%, mbeturina të automjeteve 30%,

- për vitin 2029: mbeturina të tekstileve - 35%, goma të mbetura - 60%, vajra të mbeturinave - 35%, mbeturina të automjeteve 35%,

- për vitin 2030: mbeturina të tekstileve -40%, goma të mbetura - 65%, vajra të mbeturinave - 40%, mbeturina të automjeteve 40%,

- për vitin 2031: mbetje tekstili-45%, mbeturina gomash -70%, vajra mbeturinash- 45%, mbeturina automjeteve 45%.

(2) Sasia e produkteve dhe automjeteve nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilat janë vendosur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitet paraprake nga të gjithë prodhuesit, me qëllim të përcaktimit të sasisë për grumbullimin e mbeturinave produktet dhe automjetet e mbetjeve, përcaktohen nga organi ekspert në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjeve.

(3) Sasia e produkteve të mbetjeve e shprehur në kilogram për mbeturinat e tekstileve dhe të vajit dhe mbeturinave të gomave, dhe në një pjesë për mbeturinat e automjeteve që secili prodhues është i detyruar të mbledhë në një vit të caktuar, është të paktën e barabartë me përqindjen nga paragrafi (1) i këtij neni bazuar në sasinë vjetore të produkteve dhe automjeteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin paraprak nga prodhuesi.

(4) Prodhuesi është i detyruar të përcaktojë caqet e tij vjetore për grumbullimin e tekstileve të mbeturinave dhe vajrave të mbeturinave në kilogram dhe gomave të mbeturinave dhe automjeteve të mbetjeve në një copë për vitin e caktuar, çdo vit deri më 31 mars në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni.

(5) Organi i mjedisit mund të rishikojë objektivat e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni në përputhje me kushtet e tregut në përputhje me dokumentet e planifikimit të miratuara në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 18

Qëllimet nacionale për ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit

(1) Nga 1 janari 2031 prodhuesi është i detyruar që produktet e grumbulluara veçmas të mbeturinave në përputhje me nenin 17 paragrafi (1) të këtij ligji, të arrijnë së paku qëllimet e mëposhtme kombëtare të ripërdorimit, riciklimit dhe përpunimit të mbeturinave goma dhe vajra të mbeturinave dhe që:

1) mbeturina tekstili - 98% ripërdorim dhe përpunim;

2) goma të mbetjeve - përpunimi 98% dhe

3) vajra të mbeturinave - përpunim 70% dhe djegie 30%.

(2) Në mënyrë që të arrihen gradualisht objektivat e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, ministri që e administron organin e mjedisit jetësor përcakton caqet vjetore për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin për një periudhë tre vjeçare në përputhje me dokumentet e planifikimit të miratuara në përputhje me rregulloret për administrimin e mbetjeve, jo më vonë se 15 dhjetori i vitit aktual për vitin vijues dhe t'i publikojë ato në faqen e internetit të autoritetit mjedisor.

(3) Objektivat nga paragrafi (1) i këtij neni janë kërkesat minimale vjetore dhe llogariten në bazë të llojit të produktit, duke marrë parasysh objektivat minimale të grumbullimit të përmendura në nenin 17 të këtij ligji.

(4) Prodhuesi është i detyruar çdo vit deri më 31 mars, të përcaktojë qëllimet e tij vjetore për ripërdorim, riciklim dhe përpunim në përputhje me produktin e mbeturinave të shprehur në kilogram të gomave të mbeturinave për vitin aktual.

(5) Mënyra e llogaritjes së qëllimeve të grumbullimit të përmendura në nenin 17 të këtij ligji si mënyra e llogaritjes së shënjestrave të përpunimit paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet nga ministri që e administron organin e mjedisit jetësor.

(6) Gjatë llogaritjes së objektivave nga paragrafi (1) i këtij neni, sasia e produkteve të grumbulluara të mbetjeve të eksportuara nga Republika e Maqedonisë së Veriut do të merret parasysh vetëm nëse eksportuesi ka dëshmi se përpunimi ose riciklimi është kryer pa ndonjë rrezik për mjedisin jetësor, jetën dhe shëndetin e njeriut, në përputhje me ligjin.

(7) Me qëllim të llogaritjes së objektivave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, operatori i instalimit përpunues duhet të mbajë evidencë për sasinë e produkteve të grumbulluara të mbetjeve që hyjnë në impiantin e përpunimit, si dhe mënyrën e menaxhimit të tyre në një formë e veçantë.

(8) Regjistrat nga paragrafi (7) i këtij neni mbahen individualisht për produktet e mbetjeve për prodhuesin, përkatësisht operatorin kolektiv ose të pavarur, me të cilin ka lidhur një marrëveshje për kryerjen e punëve për ripërdorim, riciklim dhe llojet e tjera të përpunimit dhe asgjësimit.

(9) Bazuar në të dhënat nga regjistrat e përmendur në paragrafin (7) të këtij neni, operatori i instalimit nga paragrafi (7) i këtij neni përgatit dhe paraqet një raport të operatori i pavarur ose kolektiv i një forme të veçantë.

(10) Mbetjet e produkteve eksportohen në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(11) Eksportuesi është i detyruar të paraqesë një raport mbi sasinë e produkteve të eksportuara të mbetjeve një operatori të pavarur ose një operatori kolektiv për të cilin kryen aktivitetet për eksport në një formë të veçantë.

(12) Forma dhe përmbajtja e regjistrave dhe formulari i referuar në paragrafin (7) të këtij neni, mënyra e mbajtjes së regjistrave, si dhe forma dhe përmbajtja e formave të përmendura në paragrafët (9) dhe (11) të këtij neni, përcaktohet nga ministri, i cili e administron organin e mjedisit mjedisor.

(13) Një pjesë integrale e raportit të përmendur në paragrafët (9) dhe (11) të këtij neni janë format e identifikimit dhe transportit në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(14) Afati dhe mënyra e dorëzimit të raporteve të përmendura në paragrafët (9) dhe (11) të këtij neni rregullohen me një marrëveshje të lidhur ndërmjet operatorit kolektiv ose mbajtësit të pavarur të mbeturinave dhe operatorit të instalimit të menaxhimit të mbeturinave, si dhe kontratën me eksportuesin, i cili do të mundësojë respektimin e detyrimeve për paraqitjen e raporteve nga operatori i pavarur ose operatori kolektiv i përcaktuar me këtë ligj dhe rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili i menaxhon rrjedhat speciale të mbeturinave.

(15) Organi i mjedisit jetësor mund të rishikojë objektivat e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni në përputhje me kushtet e tregut, në përputhje me dokumentet e planifikimit të miratuara në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 19

Regjistri i prodhuesve

Prodhuesi i cili për herë të parë si përdorues i fundit merr goma, vajra, tekstile dhe automjete në Republikën e Maqedonisë së Veriut, është regjistruar në Regjistrin e

Prodhuesve i cili mbahet nga organi ekspert në një mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me rregulloret për zgjatjen e prodhuesi i përgjegjësishë i cili menaxhon flukse të veçanta të mbeturinave.

Neni 20

Detyrimet e prodhuesve të vegjël

(1) Një prodhues i vogël është një prodhues i cili lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, çdo vit në sasi të barabarta ose më të vogla se:

- tekstile 10 kg ose më pak,
- gomave 100 kg ose më pak,
- vajra 100 kg ose më pak
- tre automjete.

(2) Prodhuesi nga paragrafi (1) i këtij neni është i detyruar të regjistrohet në pajtim me nenin 19 të këtij ligji, si dhe të mbajë regjistra dhe të paraqesë një raport në pajtim me nenin 54 të këtij ligji.

(3) Prodhuesi i referuar në paragrafin (1) të këtij neni, brenda datës 15 janar të çdo viti, paraqet një kërkesë tek organi ekspert për marrjen e një vendimi për një prodhues të vogël duke deklaruar sasinë e produktit ose produkteve që prodhuesi synon të vendosë në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin aktual.

(4) Organi profesional brenda 30 ditëve nga dita e paraqitjes së kërkesës nga paragrafi (3) i këtij neni, përcakton nëse prodhuesi i plotëson kërkesat për një prodhues të vogël dhe do të lëshojë një vendim për një prodhues të vogël.

(5) Organi profesional në Regjistër, në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjatur të prodhuesit, duhet të mbajë veçmas regjistra të prodhuesve të produkteve për të cilat ka lëshuar një vendim për një prodhues të vogël.

(6) Prodhuesi i vogël nga paragrafi (1) i këtij neni nuk është i detyruar të sigurojë menaxhim të mbetjeve të prodhimeve dhe të automjeteve nëse sasia e produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk i kalon sasi të vjetore, të përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni, por është i detyruar të paguajë tarifën vjetore të shumës, të referuar në nenin 21 paragrafi (2) të këtij ligji.

Neni 21

Detyrimi i prodhuesit për të financuar menaxhimin e mbeturinave të produkteve dhe mbeturinave të automjeteve

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë mbulim të plotë të kostove për aktivitetet e mëposhtme:

- kthimi i mbeturinave të tekstileve dhe të gomave
- grumbullimi, ruajtja dhe depozitimi i përkohshëm i mbeturinave të produkteve dhe mbeturinave të automjeteve për sasi të objektivave minimale të grumbullimit të përmendura në nenin 17 të këtij ligji;
- transportin, trajtimin, përpunimin dhe ripërdorimin ose riciklimin dhe asgjësimin e pjesës tjetër të përpunimit të mbeturinave të produkteve për sasi të pakta të grumbulluara veçmas, në përputhje me nenin 18 të këtij ligji dhe neni 30 paragrafi (2) i këtij ligji, mbeturinat e automjeteve;
- kostot për komunikimin publik dhe shkëmbimin e informacionit, përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit, investimin në infrastrukturë për mbledhje të veçantë në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit;

- kostot e garancisë financiare dhe

- përmbushjen e detyrimeve të tjera të përcaktuara për prodhuesin nga dispozitat e këtij ligji.

(2) Përfashtim nga paragrafi (1) i këtij neni është prodhuesi i vogël nga neni 20 i këtij ligji i cili është i detyruar të paguajë kompenzim paushall me vlerë prej 6,000 MKD në nivel vjetor në një llogari të veçantë të organit mjedisor më së voni deri më 15 shkurt të vitit aktual.

(3) Tarifa e parë nga paragrafi (2) i këtij neni paguhet nga prodhuesi i vogël me regjistrimin sipas nenit 19 të këtij ligji.

(4) Shpenzimet e bëra nga prodhuesi për menaxhimin e produkteve të mbeturinave dhe mbeturinave të automjeteve nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk paraqiten veçmas kur shesin produkte të reja.

(5) Shpenzimet për menaxhimin e mbeturinave të mbetura dhe mbeturinave të automjeteve të përmendura në nenin 7 pika 40) e këtij ligji do të mbulohen proporcionalisht nga të gjithë prodhuesit në lidhje me sasinë vjetore të produktit që secili prodhues ka vendosur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Neni 22

Përfaqësuesi i autorizuar

(1) Prodhuesi që nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe i cili lëshon produkte nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, përmes komunikimit në distancë (tregtia elektronike), kryen detyrimet që rrjedhin nga ky ligj nga caktimi i një përfaqësuesi të autorizuar në përputhje me mënyrën dhe procedurën e përcaktuar me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

(2) Përmes emërimit të përfaqësuesit të autorizuar, detyrimet që rrjedhin nga ky ligj për prodhuesit nga paragrafi (1) i këtij neni, për produktet e vendosura në treg të Republikës së Maqedonisë së Veriut, do të transferohen plotësisht të përfaqësuesi i autorizuar.

Neni 23

Kompensimi

(1) Prodhuesi i cili vendos në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut produkte nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, është i detyruar të paguajë një tarifë për menaxhimin e mbeturinave të produkteve dhe të automjeteve (në tekstin e mëtejshëm: tarifa).

(2) Kompensimi nga paragrafi (1) i këtij neni është:

- 1) 150 den / kg për vajra;
- 2) të gjitha llojet e gomave 10 den/kg;
- 3) 10 000 den / copë për automjete dhe
- 4) për tekstilet:
 - 1 denar / copë për të gjitha llojet e veshjeve për fëmijë;
 - 1,5 den / copë për rroba të madhësisë S;
 - 2,5 den / copë për rroba me madhësi M / L;
 - 3,5 den / copë për rroba me madhësi XL dhe më të mëdha;
 - 1.5 den / copë për një njehsor që nuk i kalon 20 cm në asnjë dimension;
 - 2.5 den / copë për një metër jo më të madh se 20 cm - 1 metër në çdo dimension;
 - 3.5 den / copë për një metër që është më e madhe se 1 metër në çdo dimension dhe
 - 5.0 den / m2 për tapetë, qilima.

(3) Kompensimi llogaritet në bazë të peshës neto për vajrat në kilogram, për njësi të copës së produktit në rastin e automjeteve dhe për secilin lloj të gomave dhe tekstileve në kilogram, të cilat janë hedhur në treg, për të cilat llogaritja tremujore e një forme të veçantë, edhe kur prodhuesi nuk ka lëshuar produkte në treg gjatë këtij tremujori.

(4) Kompensimi i përmendur në paragrafin (2) pika 3) të këtij neni, përfshin të gjitha pjesët që janë instaluar në automjet në kohën e shitjes, përfshirë produktet në përputhje me rregulloret për menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinat e pajisjeve elektrike dhe elektronike, rregulloret për menaxhimin e baterive dhe akumulatorëve dhe baterive dhe mbetjeve të akumulatorëve, si dhe detyrimet në lidhje me vajrat në përputhje me këtë ligj dhe për këto pjesë prodhuesi nuk paguan tarifë të veçantë të përcaktuar në to.

(5) Detyrimi për llogaritjen e kompensimit për prodhuesin lind nga momenti kur produktet nga paragrafi (1) i këtij neni, përkatësisht, lëshohen për herë të parë në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(6) Detyrimi për të llogaritur kompensimin për prodhuesin, i cili si përdorues i fundit importon në Republikën e Maqedonisë së Veriut produkte me përdorimin e të cilave krijohen mbeturina të produkteve dhe mbeturina të automjeteve, lind në momentin kur fillon shfrytëzimi ose përdorimi i tyre.

(7) Prodhuesi është i detyruar të paguajë tarifën e përcaktuar nga paragrafi (2) i këtij neni, çdo ditë të 15 të tremujorit aktual për të gjitha tarifat e llogaritura për tremujorin paraardhës.

(8) Mjetet nga kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni do të jenë të ardhura të organit të mjedisit jetësor dhe do të paguhet në një llogari të veçantë pagese.

(9) Tarifa nuk paguhet nëse produkti eksportohet ose shkatërrohet në vitin aktual, për të cilin prodhuesi paraqet provë.

(10) Në rastin e përmendur në paragrafin (9) të këtij neni, prodhuesi është i detyruar të sigurojë një deklaratë doganore elektronike të eksportit si provë se sasia e produkteve për të cilat nuk është llogaritur tarifa është eksportuar jashtë vendit ose të sigurojë një dokument nga i cili është e dukshme që produktet janë shkatërruar.

(11) Në rastet kur është paguar tarifa për eksport ose shkatërrim të produkteve, prodhuesi ka të drejtë të rimbursojë tarifën e paguar për sasinë e eksportuar ose të shkatërruar të produkteve nëse riekportohet brenda pesë viteve nga data e pagesës së tarifës.

(12) Për rimbursimin e tarifës nga paragrafi (11) i këtij neni, prodhuesi duhet të paraqesë kërkesë për rimbursim të tarifës organit profesional në një formë të veçantë së bashku me llogaritjen tremujore të përmendur në paragrafin (3) të këtij neni për tremujorin vijues, i cili do të tregojë arsyet e rimbursimit.

(13) Rimbursimi i tarifës bëhet me vendim të organit profesional pas shqyrtimit të dokumentacionit të paraqitur dhe kontrollollit nëse plotësohen kushtet për kthimin e tarifës së paguar në përputhje me paragrafin (12) të këtij neni.

(14) Vendimi i organit profesional nga paragrafi (13) i këtij neni do të miratohet jo më vonë se 60 ditë pas marrjes së kërkesës për rimbursim të tarifës nga paragrafi (12) i këtij neni.

(15) Kundër vendimit nga paragrafi (13) i këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren për procedurën e përgjithshme administrative.

(16) Pas hyrjes në fuqi të vendimit nga paragrafi (13) i këtij neni, organi i mjedisit jetësor do të rimbursojë kompensimin.

(17) Ministri që e administron organin e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që e udhëheq organin e administratës shtetërore, përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, përshkruan formën dhe përmbajtjen e formularit nga paragrafi (3) i këtij neni, mënyrën dhe dokumentacionin e nevojshëm për kthimin e tarifës, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të përmendur në paragrafin (12) të këtij neni.

Neni 24

Detyrimi për mënyrën e llogaritjes, pagesës si dhe për mbajtjen e evidencës së tarifës së llogaritur dhe të paguar

(1) Prodhuesi i përmendur në nenin 23 të këtij ligji (në tekstin e mëtejshëm: obliguesi) në përputhje me dispozitat e këtij ligji është i detyruar të llogarisë dhe paguajë tarifën në kohë dhe në mënyrë korrekte, si dhe të udhëheqë, mirëmbajë dhe ruajë evidencë të rregullt dhe regjistrime të sakta të tarifës së llogaritur dhe të paguar.

(2) Bazuar në evidencat e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, obliguesi përpilon dhe i paraqet organit profesional çdo tre muaj llogaritjen e tarifës së paguar në një formë të veçantë, edhe kur prodhuesi nuk ka lëshuar produkte në treg gjatë këtij tremujori.

(3) Organi profesional është i detyruar t'i kontrollojë llogaritjet për tarifën e paguar nga paragrafi (2) i këtij neni dhe nëse përcakton pagesa të papërshtatshme të tarifës, ai i paraqet një vendim tobliguesit me llogaritjen e saktë të tarifës.

(4) Kundër vendimit nga paragrafi (3) i këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren e procedurës së përgjithshme administrative.

(5) Ministri që administron organin për mjedisin jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, përshkruan mënyrën e udhëheqjes, mirëmbajtjes dhe ruajtjes së evidencave nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të përmendur në paragrafin (2) të këtij neni.

Neni 25

Lirimi nga pagesa e tarifës

Subjektet e mëposhtme përjashtohen nga pagesa e tarifës referuar në nenin 23 paragrafi (1) të këtij ligji:

1) prodhuesi i cili ka lidhur një marrëveshje për ndërmarrjen e detyrimeve për trajtimin e produkteve të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura me një mbajtës kolektiv, i cili ka një licencë në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave;

2) prodhuesi i cili mban një licencë si një operator i pavarur në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjatur të prodhuesit në menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave;

3) prodhuesi i përcaktuar si prodhues i vogël në përputhje me nenin 20 të këtij ligji.

Neni 26

Shfrytëzimi i kompensimit

Fondet e mbledhura nga pagesa e përmendur në nenin 23 të këtij ligji do të përdoren për financimin dhe zbatimin e masave dhe aktiviteteve për administrimin e mbeturinave

të përcaktuara nga dokumentet e planifikuese dhe strategjike në fushën e mbeturinave, të cilat synojnë arritjen e objektivave të këtij ligji në një mënyrë dhe procedurë të përshkruar në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 27

Garancia financiare

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë një garanci financiare për të mbuluar shpenzimet për grumbullimin, ripërdorimin, trajtimin, përpunimin, riciklimin dhe asgjësimin e të gjithë sasisë së mbeurinave të produkteve dhe të automjeteve.

(2) Garancia financiare duhet të sigurohet për çdo vit kalendarik, në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 28

Importi i produkteve dhe produkteve të përdorura

(1) Organ doganor nuk lejon importimin e produkteve të referuara në nenin 5 të këtij ligji, pa paraqitur prodhuesi një certifikatë regjistrimi dhe numrin e regjistrimit të marrë në përputhje me Ligjin e Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit për Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturinave.

(2) Nëse prodhuesi importon produkte të përdorura të përmendura në nenin 5 të këtij ligji në Republikën e Maqedonisë së Veriut, dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për importin e produkteve të përdorura, sikur të ishte import i produkteve të reja.

Neni 29

Ndërmarrja e obligimeve të prodhuesit

(1) Prodhuesi është i obliguar që me shpenzimet e tij të sigurojë përmbushjen e obligimeve dhe qëllimeve të këtij ligji, përmes marrjes së kthimit dhe marrjes në dorëzim, mbledhjes së veçantë, ripërdorimit, trajtimit, riciklimit dhe përpunimit të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura të krijuara nga lëshimi i produkteve nga neni 5 i këtij ligji për tregun në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Për të përmbushur detyrimin nga paragrafi (1) i këtij neni, prodhuesi mund të krijojë dhe/ose të lidhet me një sistem, i cili do të sigurojë:

- marrjen e rregullt dhe mbledhje të ndarë të produkteve të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura nga përdoruesit përfundimtarë dhe vendet e tjera në përputhje me këtë ligj, si pjesë e sistemit të menaxhimit të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura,

- ripërdorimin, trajtimin, riciklimin dhe përpunimin e produkteve të grumbulluara të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura.

(3) Prodhuesi mund të përmbushë detyrimet e përmendura në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni në mënyrë të pavarur, duke marrë një licencë për operator të pavarur në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave ose duke lidhur një marrëveshje për ndërmarrjen e detyrimeve për menaxhimin e produkteve të mbeturinave dhe automjeteve të mbetura me një operator kolektiv që është themeluar dhe ka një licencë në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit

për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave që menaxhon produktet e mbeturinave ose mbeturina automjeteve.

III. OBLIGIMET E VEÇANTA TË PRODHUESIT PËR MENAXHIMIN E MJETURINAVE TË AUTOMJETEVE

Neni 30

Synimet nacionale për ripërdorimin dhe riciklimin e mbeturinave të automjeteve

(1) Për ripërdorimin dhe përpunimin e të gjitha automjeteve të grumbulluara të mbeturinave janë synimet nacionale në vijim:

- deri më 1 janar 2027, për të gjitha mbeturiant e automjeteve të grumbulluara, ripërdorimi dhe riciklimi në baza vjetore të rritet me të paktën 75% të masës mesatare të automjetit bosh, dhe ripërdorimi dhe riciklimi të rritet me të paktën 70% të masës mesatare të automjetit bosh;

- deri në 1 Janar 2031 për të gjitha automjetet e mbledhura të mbeturinave, ripërdorimin dhe riciklimin, në nivel vjetor, të rritet me të paktën 95% të masës mesatare të automjetit bosh, dhe ripërdorimin dhe riciklimin për të rritur me të paktën 85% të masës mesatare për automjet bosh.

(2) Gjatë përmbushjes së objektivave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, ripërdorimi do të ketë një avantazh ndaj përpunimit të pjesëve që nuk mund të përdoren përsëri. Riciklimi, nëse është ekologjikisht i paguar, ka një avantazh ndaj llojeve të tjera të riciklimit dhe vazhdimisht merr parasysh plotësimin e sigurisë së produktit dhe kërkesave mjedisore, të tilla si emetimet e ajrit, ujit dhe tokës, kontrollin e zhurmës dhe erës, si dhe mbrojtjen e natyrës dhe trashëgimisë kulturore.

(3) Organi i mjedisit jetësor mund të rishikojë objektivat e përmendura në paragrafin (2) të këtij neni në përputhje me kushtet e tregut, në përputhje me dokumentet e planifikimit të miratuara në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

Neni 31

Obligimet e prodhuesit

(1) Për të arritur objektivat e përmendura në nenin 30 paragrafin (2) të këtij ligji, prodhuesi i automjetit, në përputhje me parimin e përgjegjësisë së prodhuesit, është i detyruar të sigurojë dhe organizojë një sistem për mbledhjen e mbeturinave dhe nëse teknikisht e realizueshme në pjesët dhe materialet e tyre, pavarësisht nga prodhuesi i tyre origjinal, nëse përdoruesi përfundimtar është i gatshëm të dorëzojë mbeturinat e automjetit, si dhe për të siguruar që janë marrë masa që përfshijnë procedurat për mbledhjen dhe ruajtjen e përkohshme, transportin, trajtimin dhe asgjësimin e mbeturinave pas trajtimit të mbeturinave të automjetit.

(2) Çdo vit deri më 31 mars, prodhuesi përcakton caqet vjetore të tij për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin e shprehur në kilogram për vitin aktual, bazuar në caqet minimale për mbledhjen e mbeturinave nga neni 17 i këtij ligji.

(3) për prodhuesit e automjeteve nuk zbatohen dispozitat e rregulloreve për menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike, rregulloreve për menaxhimin e baterive dhe akumulatorëve dhe mbetjeve të baterive dhe akumulatorëve, si dhe detyrimet e përcaktuara në përputhje me dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbeturinave të vajrave dhe mbeturinave të gomave.

(4) Realizimi i detyrimeve nga paragrafi (1) i këtij neni kryhet nga prodhuesi në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret për përgjegjësi të zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 32

Përcaktimi dhe llogaritja e synimeve nacionale për riciklimin dhe ripërdorimin e mbeturinave të automjeteve

(1) Përcaktimi i përmbushjes së qëllimeve nga neni 30 paragrafi (2) i këtij ligji kryhet në baza vjetore, bazuar në masën mesatare për automjet të zbrazët që dorëzohet në instalim të trajtimit.

(2) Ministri që e administron organin e mjedisit jetësor përshkruan mënyrën e monitorimit të synimeve nacionale për përpunimin dhe ripërdorimin e mbeturinave të automjeteve.

Neni 33

Marrja dhe dorëzimi i mbeturinave të automjeteve nga përdoruesit përfundimtar

(1) Përdoruesi përfundimtar mund të dorëzojë mbeturinat e automjetit në një koleksionist të mbeturinave të automjeteve në një pikë grumbullimi ose në një impiant pastrimi.

(2) Dorëzimi i mbeturinave të automjetit është falas, edhe kur automjeti nuk ka ose ka një vlerë negative të tregut.

(3) Shpenzimet për transferimin e mbeturinave të automjetit duhet të mbulohen plotësisht ose pjesërisht nga prodhuesi.

(4) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, marrja e mbeturinave të automjetit do të faturohet nëse automjeti i mbeturinave:

- nuk përmban pjesë thelbësore të automjetit, veçanërisht mekanizmin e drejtimit dhe shasinë;
- nuk përmban konverterin katalitik dhe përbërësit elektronikë për menaxhimin e funksioneve të automjetit, ose
- përmban lloj tjetër të mbeturinave përveç përbërësve dhe materialeve të automjetit.

Neni 34

Vërtetimi për marrjen e mbeturinave të automjetit për shkatërrim

(1) Operatori i instalimit të trajtimit për secilën mbeturinë të automjeteve të marra do të lëshojë një certifikatë për marrjen në dorëzim të mbeturinave të automjetit për shkatërrim, e cila konfirmon marrjen e mbeturinave të automjetit dhe garanton se ai automjet do të trajtohet dhe përpunohet në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

(2) Certifikata nga paragrafi (1) i këtij neni mund të lëshohet edhe nga mbledhësi i mbeturinave të automjeteve në emër të operatorit për instalimin e trajtimit në bazë të një kontrate të lidhur për dorëzimin e mbeturinave të automjeteve në trajtim instalimi.

(3) Operatori nga paragrafi (1) i këtij neni dhe koleksionisti nga paragrafi (2) i këtij neni janë të detyruar të mbajnë regjistra elektronikë të certifikatave të lëshuara dhe t'i fusin certifikatat e lëshuara në regjistrat në njëkohësisht me lëshimin e certifikatës.

(4) Certifikata nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni do t'i lëshohet përdoruesit përfundimtar falas.

(5) Forma dhe përmbajtja e certifikatës nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet nga Ministri që udhëheq organin e mjedisit në përputhje me Ministrin që menaxhon organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e punëve të brendshme.

(6) Organi ekspert mban shënime elektronike për azhurnimin e të dhënave nga certifikatat për secilën pikë grumbullimi dhe / ose instalim për trajtim.

(7) Operatorët e pavarur ose kolektivë gjithashtu mund të kenë njohuri në pjesën e informacionit të regjistrave elektronikë të përmendur në paragrafin (6) të këtij neni.

(8) Për automjetet e regjistruara të braktisura, certifikata nga paragrafi (1) i këtij neni lëshohet vetëm nga operatori i instalimit të trajtimit, duke plotësuar të dhënat për automjetin që dihen.

(9) Përdoruesi i fundit është i detyruar që brenda 30 ditëve nga dita e lëshimit të certifikatës nga paragrafi (2) i këtij neni, nga organi i administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e punëve të brendshme të kërkojë fshirje nga regjistrat e automjetit të regjistruar.

Neni 35

Grumbullimi i mbeturinave të automjeteve

(1) Grumbulluesi i mbeturinave të automjeteve është i detyruar në nivelin e rajonit të planifikimit në përputhje me rregulloret për zhvillim rajonal të ekuilibruar, të sigurojë të paktën një pikë grumbullimi për menaxhimin e mbeturinave në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Mbeturinave, në dispozicion për marrjen në dorëzim mbeturinat e automjeteve të lidhura në rrugë publike dhe plotëson kushtet e përshkruara në nenin 37 paragrafi (9) të këtij ligji.

(2) Grumbulluesi i mbeturinave të automjeteve është i detyruar të përcaktojë masën individuale të secilës mbeturinë të automjeteve që merr përsipër, si dhe masën e pjesëve dhe materialeve të bëra nga automjeti që ai mbledh dhe t'i fus ato të dhëna në regjistrat e përmendura në Nenin 36 të këtij ligji.

(3) Nëse grumbulluesi i mbeturinave të automjeteve ka lidhur marrëveshje me operatorin e pavarur ose me operatorin kolektiv në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave, ai është i detyruar të dorëzojë mbeturinat e automjeteve të grumbulluara të në një impiant trajtimi, shoqëruar me forma identifikimi dhe transporti, i cili është pjesë e një sistemi veprimi kolektiv ose të pavarur.

Neni 36

Mbajtja e shënimeve dhe raportimi të mbledhësi i mbeturinave

(1) Grumbulluesi i mbeturinave të automjetit është i detyruar të mbajë evidencë për mbeturinat e automjeteve të grumbulluara të për të dhënat vijuese:

- numri i mbeturinave të automjeteve të grumbulluara dhe masave totale të shprehur në kilogram, për secilën pikë grumbullimi veçmas;

- numri i mbeturinave të automjeteve dhe masa totale e shprehur në kilogramë, të dërguara në një impiant trajtimi, për secilin instalim veç e veç dhe masën e pjesëve dhe materialeve;

- masa e pjesëve dhe materialeve të bëra nga automjeti që montohet dhe

- certifikatat e lëshuara për shkatërrimin e mbeturinave të automjeteve, nëse lëshon certifikata të tilla në përputhje me nenin 34 të këtij ligji.

(2) Grumbulluesi i mbeturinave të automjeteve duhet të mbajë evidencat nga paragrafi (1) i këtij neni në një mënyrë të përshkruar në rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(3) Në regjistrat e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, mbledhësi i mbeturinave të automjeteve është i detyruar të regjistrojë veçmas pjesët dhe materialet e mbledhura në një sistem të operatorit kolektiv ose të pavarur, për secilin operator të pavarur ose për secilin operator kolektiv

(4) Mënyra dhe afati për dorëzimin e të dhënave nga paragrafi (3) i këtij neni, së bashku me formularët e identifikimit dhe transportit, si dhe çështje të tjera me interes të përbashkët, rregullohen me marrëveshjen e lidhur ndërmjet prodhuesit, dmth. operatorit të pavarur, përkatësisht operatorit kolektiv dhe grumbulluesit të mbeturinave të automjeteve, i cili do të mundësojë respektimin e detyrimeve të këtij ligji dhe rregulloreve për përgjegjësi të zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

(5) Grumbulluesi i mbeturinave të automjeteve është i detyruar të krijojë një bazë elektronike të të dhënave nga paragrafët (1) dhe (3) të këtij neni.

Neni 37

Trajtimi i mbeturinave të automjeteve

(1) Magazinimi, edhe kur është i përkohshëm, si dhe trajtimi i mbeturinave të automjeteve kryhet sipas hierarkisë për menaxhimin e mbeturinave në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Mbeturinave.

(2) Operatori i instalimit për trajtimin e mbeturinave të automjeteve, gjatë trajtimit dhe magazinimit duhet të veprojë në përputhje me informacionin e prodhuesit për çmontimin e tyre dhe mundësitë për ripërdorim.

(3) Mbeturinat e automjeteve çmontohen para se të dorëzohen për trajtim në fazat e mëvonshme, në mënyrë që të zvogëlohet ndikimi negativ në mjedis.

(4) Gjatë çmontimit të përmendur në paragrafin (3) të këtij neni, nxjerrja selektive e substancave dhe pjesëve të rrezikshme duhet të kryhet sa më shpejt që lejon çmontimi në mënyrë që të mos ndoten mbeturinat nga faza e mëvonshme e thërrmimit të mbeturinave automjetit. Substancat e rrezikshme të nxjerra trajtohen në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(5) Pjesët ose materialet e mbeturinave të automjetit të marra gjatë çmontimit, të cilat janë shënuar ose identifikuar në një mënyrë tjetër, gjithashtu nxirren para trajtimit të mëtejshëm të automjetit të përdorur.

(6) Trajtimi me operacionet e çmontimit dhe ruajtjes së materialeve dhe pjesëve të ndara nga paragrafi (5) i këtij neni, kryhet në një mënyrë që do t'i japë përparësi ripërdorimit në lidhje me përpunimin.

(7) Trajtimi i mbeturinave të automjeteve do të kryhet në një mënyrë që të lejojë përbërësit e tyre të ripërdoren ose ripunohen nëse ato nuk mund të ripërdoren.

(8) Mbeturinat dhe mbeturinat e automjeteve, të marra pas trajtimit, dmth ato që nuk mund të riparohen për ripërdorim ose riciklohen, asgjësohen në një mënyrë të përcaktuar në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(9) Ministri që administron organin e mjedisit përcakton kushtet minimale teknike të vendeve për deponim dhe vendeve për trajtimin e mbeturinave të automjeteve, mënyrën e trajtimit të mbeturinave të automjeteve, si dhe mënyrën e depozitimit të pjesëve të mbeturinave të automjeteve.

Neni 38

Mbajtja e evidencës dhe raportimi mbi ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit të mbeturinave të automjeteve

(1) Për të monitoruar përmbushjen e objektivave kombëtar të përmendura në nenin 30 të këtij ligji, operatori i instalimit të trajtimit është i detyruar të mbajë evidencë për të gjitha fazat e trajtimit të mbeturinave të automjetit.

(2) Regjistrimet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni u referohen të dhënave për mbeturinat e automjeteve, pjesëve dhe materialeve të mbledhura nga një sistem i operatorit kolektiv ose operatorit të pavarur, për secilin moperator të pavarur ose operator kolektiv veç e veç.

(3) Në rastet kur operatori i instalimit të trajtimit nuk ka marrëveshje me një operator kolektiv ose të pavarur, ai duhet të informojë në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(4) Bazuar në të dhënat nga regjistrat e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, operatori i instalimit përgatit dhe paraqet një raport për një formë të veçantë tek operatori i pavarur ose tek operatori kolektiv.

(5) Nëse mbeturinat e automjeteve eksportohen, atëherë sasia e tyre do të merret parasysh gjatë llogaritjes së synimeve kombëtare të referuara në nenin 30 të këtij ligji, nëse eksportuesi ka prova që përpunimi ose riciklimi është kryer në një mënyrë dhe në kushte që nuk janë të dëmshme për mjedisin, në përputhje me ligjin.

(6) Eksportuesi që kryen aktivitetet e eksportit është i detyruar të paraqesë një raport mbi sasinë e eksportuar të mbeturinave të automjeteve operatorit të pavarur ose operatorit kolektiv në një formë të veçantë.

(7) Mënyra e mbajtjes dhe përmbajtja e regjistrave nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe forma dhe përmbajtja e formularit nga paragrafët (4) dhe (6) të këtij neni, përcaktohet nga Ministri që drejton organin e mjedisit.

(8) Një pjesë integrale e raporteve të përmendura në paragrafët (4) dhe (6) të këtij neni janë format e identifikimit dhe transportit, përkatësisht format e lëvizjes ndërkufitare të mbeturinave në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(9) Afati dhe mënyra e dorëzimit të raportit të përmendur në paragrafët (4) dhe (6) të këtij neni rregullohen me një marrëveshje të lidhur ndërmjet operatorit kolektiv ose të pavarur të mbeturinave të automjeteve dhe operatorit të impiantit të trajtimit, përkatësisht eksportuesit, i cili do të mundësojë respektimin e detyrimeve sipas këtij ligji dhe rregulloreve për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 39

Leje për trajtimin e mbeturinave të automjeteve

(1) Trajtimi i mbeturinave të automjeteve kryhet në një instalim të veçantë për trajtim, i cili plotëson kushtet për trajtimin e mbeturinave të automjeteve në përputhje me nenin 37 paragrafin (9) të këtij ligji dhe për të cilin lëshohet leje e përshtatshme për menaxhimin e mbeturinave në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Mbeturinave.

(2) Operatori i instalimit nga paragrafi (1) i këtij neni do të mbajë regjistra elektronikë në përputhje me nenet 34 paragrafi (3) dhe 38 të këtij ligji.

(3) gjatë zgjedhjes së instalimit të trajtimit, preferenca i jepet instalimit që përfshihet në sistemet e çertifikuara të mbrojtjes së mjedisit.

(4) Trajtimi i mbeturinave të automjeteve kryhet duke zbatuar teknikat më të mira në dispozicion.

Neni 40

Detyrimet në lidhje me automjetet e braktisura ose mbeturinet e autmojeteve

Komuna, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit në territorin e të cilave ndodhet një automjet i braktisur ose mbeturinat e automjetit janë përgjegjës për organizimin e mbledhjes dhe trajtimit të automjetit të braktisur ose mbeturinat e automjetit, duke përfshirë dërgimin në pikën e grumbullimit ose instalimin për trajtim në përputhje me ligjin.

IV. DETYRIMET E VEÇANTA PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE TË GOMAVE, MBETURINAVE TË VAJRAVE DHE MBETURINAVE TË TEKSTILIT

Neni 41

Detyrimet e prodhuesit dhe mbledhja e mbeturinave të gomave

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë dhe organizojë një sistem për mbledhjen e mbeturinave të gomave.

(2) Prodhuesi në sistemin e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni duhet të sigurojë grumbullim të veçantë dhe ruajtje të përkohshme dhe skladim, transport, përpunim dhe riciklim të mbeturinave të gomave.

(3) Grumbullimi, depozitimi dhe depozitimi i përkohshëm kryhet nga një koleksionist i produkteve të mbeturinave, i cili duhet të ketë të paktën një pikë grumbullimi të lidhur me një rrugë publike.

(4) Pika e grumbullimit nga paragrafi (3) i këtij neni mund të jetë gjithashtu pjesë e një instalimi ku kryhet riciklimi ose përpunimi i mbeturinave të gomave.

(5) Grumbulluesi i produkteve të mbeturinave që mbledh mbeturina të gomave për një operator kolektiv ose të pavarur, në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave, i dorëzon ato në një instalim riciklimi dhe përpunimi, i cili është pjesë e sistemit të operatorit të pavarur ose kolektiv pa kompensim, me forma identifikimi dhe transporti në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(6) Ministri që administron organin për mjedisin përshkruan kushtet minimale teknike në pikat e grumbullimit të mbeturinave të gomave, si dhe mënyrën e grumbullimit dhe ruajtjes së tyre të veçantë.

Neni 42

Detyrimet e pronarit në menaxhimin e mbeturinave të gomave

(1) Personat juridikë dhe personat fizikë, të cilët gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre të regjistruar posedojnë mbeturina të gomave, janë të detyruar t'i mbledhin dhe t'i ruajnë ato veçmas nga mbeturinat e përziera komunale dhe llojeve të tjera, si dhe t'i dorëzojnë ato te një mbledhës i produkteve të mbeturinave në një instalim për riciklimin ose përpunimin e mbeturinave.

(2) Personat juridikë dhe personat fizikë, të përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, mund të jenë të lidhur me sistemin e operatorit të pavarur ose kolektiv të mbeturinave të gomave.

(3) Personat juridikë dhe personat fizikë nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilët janë të lidhur me sistemin e një operatori të pavarur ose kolektiv, janë të detyruar të sigurojnë një vend të veçantë për mbledhjen dhe shkarkimin e rregullt nga grumbulluesi ose instalimi për riciklimin dhe përpunimin që është pjesë e sistemit të një operatori kolektiv ose të pavarur me forma identifikimi dhe transporti në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(4) Personat juridikë dhe fizikë që janë të lidhur me sistemin e operatorit të pavarur ose kolektiv nga paragrafi (3) i këtij neni, si dhe për mbeturinat e grumbulluara të gomave nuk duhet të kenë licencë në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(5) Operatori kolektiv ose i pavarur dhe subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni rregullojnë të drejtat dhe detyrimet e ndërsjella duke lidhur një marrëveshje.

Neni 43

Përpunimi i mbeturinave të gomave

(1) Përpunimi i mbeturinave të gomave mbulon procesin e riciklimit, mbrojtjes, përpunimit dhe operacioneve të përpunimit të energjisë.

(2) Përpunimi i mbeturinave të gomave nga paragrafi (1) i këtij neni llogaritet në qëllimet kombëtare të përpunimit të përmendura në nenin 18 të këtij ligji.

(3) Thërrmimi i mbeturinave të gomave nga të cilat pjesë nuk është marrë produkti përfundimtar nuk do të llogaritet në caqet kombëtare të përpunimit të përmendura në nenin 18 të këtij ligji.

Neni 44

Mbrojtja e shëndetit të njeriut dhe mjedisit gjatë menaxhimit të mbeturinave të vajrave

Për të mbrojtur shëndetin e njeriut dhe mjedisin, menaxhimi i mbeturinave duhet të marrë të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që menaxhimi i mbeturinave të vajrave të kryhet në një mënyrë që nuk rrezikon shëndetin e njeriut dhe mjedisin, dhe në veçanti pa efekte anësore dhe rrezik për mediat dhe zonat mjedisore në përputhje me rregulloret e mbrojtjes së mjedisit.

Neni 45

Detyrimet e prodhuesit të vajit

(1) Prodhuesi i vajit është i detyruar të sigurojë dhe organizojë një sistem për mbledhjen e vajrave të përdorura.

(2) Prodhuesi i vajrave në sistemin e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni është i detyruar të sigurojë grumbullim të veçantë të vajrave të përdorura sipas llojeve, përveç kur dhe duke zbatuar teknikat dhe praktikatat më të mira, mbledhja e veçantë është teknikisht e pamundur.

Neni 46

Grumbullimi i vajrave të përdorura dhe përgjegjësitë e mbledhësit

(1) Grumbullimi i produkteve të mbetjeve përfshin aktivitete të grumbullimit nga vendi për grumbullimin e vajrave të përdorura deri në pikën e grumbullimit për

ruajtjen, magazinimin, klasifikimin e përkohshëm, si dhe procedurat e tjera për përgatitjen për transport dhe dorëzimin në një instalim përpunues.

(2) Grumbulluesi i produkteve të mbetjeve duhet të ketë të paktën një pikë grumbullimi të vajrave të përdorura të lidhura në një rrugë publike.

(3) Pika e grumbullimit nga paragrafi (2) i këtij neni mund të jetë gjithashtu pjesë e një instalimi përpunues.

(4) Grumbulluesi i mbeturinave që mbledh vajra të përdorura për operatorin kolektiv ose të pavarur, në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjatur për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave, dorëzon vajrat e përdorura me forma identifikimi dhe transporti në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave në një fabrikë përpunimi që është pjesë e sistemit të një operatori kolektiv ose të pavarur.

(5) Pikat e grumbullimit të vajrave të përdorura dhe zonat që ato mbulojnë regjistrohen në një listë të mbajtur nga organi ekspert dhe botuar në faqen e internetit të organit mjedisor dhe azhurnohet të paktën një herë në vit.

Neni 47

Përpunimi i vajrave të përdorura

(1) Gjatë përpunimit të vajrave të përdorura:

- përparësi i jepet rinovimit ose llojit tjetër të përpunimit që mundëson mbrojtjen e mjedisit;

- nuk përziehen në mes veti me vajra të përdorura të karakteristikave të ndryshme, si dhe vajra të përdoruar me lloje të tjera të mbeturinave ose substancave, nëse një përzierje e tillë parandalon rikuperimin e tyre ose një lloj tjetër të përpunimit duke marrë parasysh mbrojtjen e mjedisit.

(2) Ndalohej eksportimi i vajrave të përdorura për të përmbushur kërkesat e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, vajrat e përdorura mund të eksportohen për rikuperimin e tyre ose lloj tjetër të përpunimit, nëse në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk ka instalime të përshtatshme për rikuperim ose lloj tjetër të përpunimit, në përputhje me nenin 44 të këtij ligji.

(4) Përpunimi i vajrave të përdorura nga paragrafi (1) i këtij neni kryhet duke zbatuar teknikat më të mira në dispozicion.

(5) Procedura për import dhe eksport të vajrave të përdoruar do të kryhet në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 48

Detyrimet e operatorit në menaxhimin e vajrave të përdorura

(1) Personat juridikë dhe fizikë, të cilët gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre të regjistruar posedojnë vajra të përdoruar, janë të detyruar t'i dorëzojnë vajrat e grumbulluara në një pikë grumbullimi të vajrave të përdorura ose në një instalim të përpunimit të vajrave të përdorura, të cilat kanë leje në përputhje me rregulloret e menaxhimit me mbeturinat.

(2) Personat juridikë dhe fizikë nga paragrafi (1) i këtij neni mund të lidhen me sistemin e operatorit kolektiv ose të pavarur.

(3) Personat juridikë dhe personat fizikë nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilët janë bashkuar në një sistem të operatorit kolektiv ose të pavarur, do t'i'a dorëzojnë vajrat e grumbulluara të përdoruar një mbledhësi ose një instalim

për përpunimin e vajrave të përdorura të cilët paraqesin një pjesë tënjë operatori kolektiv ose të pavarur me forma identifikimi dhe transporti në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(4) Operatori kolektiv ose i pavarur dhe subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni rregullojnë të drejtat dhe detyrimet reciproke duke lidhur një marrëveshje shoqërimi.

(5) Personat juridikë dhe personat fizikë, varësisht nga sasia e vajit të përdorur që e krijojnë, përveç evidencës që e mbajnë në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave, udhëheqin edhe evidencë të veçantë për çdo dërgesë të vajit të përdorur në një formë të veçantë dhe të njëjtat i dorëzojnë tek organi ekspert.

(6) Mënyra e grumbullimit dhe depozitimit të vajrave të përdorura nga neni 46 i këtij ligji, mënyra e transportit dhe përpunimit të vajrave të përdorura të përmendura në nenin 47 të këtij ligji, si dhe forma dhe përmbajtja e formularit për evidencën nga paragrafi (5) i këtij neni përcaktohet nga Ministri që e udhëheq organin e mjedisit.

Neni 49

Detyrimet e prodhuesit në menaxhimin e mbeturinave të tekstilit

(1) Prodhuesi i tekstilit është i detyruar të sigurojë dhe organizojë një sistem për mbledhjen e veçantë dhe ruajtjen e përkohshme, magazinimin, transportin, ripërdorimin dhe përpunimin e mbeturinave të tekstileve.

(2) Prodhuesi i tekstilit është i detyruar të sigurojë një sistem për mbledhjen dhe grumbullimin falas të mbeturinave të tekstileve, në një pikë grumbullimi për përmbeturinat e tekstileve në vendet e përkohshme të përcaktuara nga njësitë e vetëqeverisjes lokale dhe në pikat e shitjes për produktet që vendosen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(3) Grumbulluesi i mbeturinave të produkteve, i cili mbledh mbeturinat e tekstileve për një operator kolektiv ose të pavarur, është i detyruar t'i dorëzojë mbeturinat e tekstileve të grumbulluara në një instalim përpunues, i cili është pjesë e sistemit të operatorit kolektiv ose të pavarur me formular identifikues dhe transportues në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(4) Gjatë klasifikimit dhe përpunimit të mbeturinave të tekstilit, përparësi do t'i jepet ripërdorimit.

(5) Mbeturinave të tekstilit që në pikën e grumbullimit zgjidhet si i papërshtatshëm për ripërdorim mund të copëtohet ose përpunohet në një mënyrë tjetër për t'u copëtuar për riciklim.

(6) Prerja e tekstilit të përdorur ose mbeturinave nga e cila nuk është marrë produkti përfundimtar nuk do të llogaritet në qëllimet e përpunimit kombëtar të përmendura në nenin 18 të këtij ligji.

Neni 50

Detyrimet e pronarit në menaxhimin e mbeturinave të tekstileve

(1) Personat juridikë dhe personat fizikë, nëse gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre të regjistruar posedojnë mbeturina të tekstilit, janë të detyruar ta mbledhin dhe magazinonjë atë ndaras nga mbeturinat komunale ose llojet e tjera, si dhe t'i'a dorëzojnë një koleksionisti produktet e mbeturinave ose në një instalim të përpunimit të mbeturinave të tekstileve, i cili ka një licencë të përshtatshme në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(2) Personat juridikë dhe fizikë nga paragrafi (1) i këtij neni mund të jenë të lidhur me sistemin e operatorit të mbeturinave të tekstilit të pavarura ose kolektive.

(3) Nëse personat juridikë dhe fizikë bashkohen në një sistem të operatorit të pavarur ose kolektiv, atëherë ata janë të detyruar t'i veçmas që mbeturinat e tekstileve të mbledhura t'ia dorëzojnë një koleksionisti ose instalimi përpunues që janë pjesë e sistemit të operatorit të pavarur ose kolektiv me formularë identifikues ose transportues me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(4) Operatori kolektiv ose i pavarur dhe subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni rregullojnë të drejtat dhe detyrimet reciproke duke lidhur një marrëveshje shoqërimi.

(5) Personat juridikë dhe fizikë që janë të lidhur me sistemin e operatorit të pavarur ose kolektiv nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe për mbetjet e mbledhura të tekstilit nuk duhet të kenë licencë në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 51

Mbajta e evidencës dhe raportimi

(1) Grumbulluesi i mbeturinave të produkteve është i detyruar që në evidencat e mbajtura në pajtim me rregulloren për menaxhimin e mbeturinave, të mbajë regjistra të veçantë për një operator kolektiv ose të pavarur për të cilin ai mbledh mbeturina të produkte, me të dhëna për:

- numri i përgjithshëm i gomave të përdorura të mbledhura, mbeturinave të vajrave dhe mbeturinave të tekstileve të shprehura në kilogramë, duke përfshirë pikat e veçanta të grumbullimit, pikat e grumbullimit dhe qendrat e grumbullimit;

- sasia totale e gomave të përdorura, mbeturinave të vajrave dhe mbeturinave të tekstileve të shprehura në kilogramë, të dorëzuara në secilin instalim për ripërdorim dhe përpunim.

(2) Nëse mbledhësi mbledh mbeturina të produkteve për disa operator të pavarur dhe kolektivë, të dhënat nga regjistrat janë të detyruar të mbahen ndaras, për secilin operator të pavarur ose kolektiv.

(3) Mënyra dhe afati për dorëzimin e të dhënave nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, së bashku me formularët e identifikimit dhe transportit, si dhe çështje të tjera me interes të përbashkët, rregullohen me marrëveshjen e lidhur ndërmjet operatorit të pavarur ose operatorit kolektiv dhe mbledhësit, që do të mundësojë respektimin e detyrimeve të këtij ligji dhe rregulloreve për përgjegjësi të zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

V. OBLIGIMET E PALËVE TJERA TË TANGUARA

Neni 52

Obligimet e kryetarit të komunës

(1) Kryetari i komunës është i obliguar të organizojë mbledhjen e mbeturinave të tekstileve dhe gomave të përdorura, të përcaktojë dhe organizojë vendet e grumbullimit të ndara të mbeturinave të tekstileve dhe gomave të përdorura në qendrat e grumbullimit në të gjithë territorin e komunës, komunat në Shkup dhe qytetin e Shkupit, ku përdoruesit përfundimtarë do të jenë në gjendje të lënë mbeturinat e tekstileve dhe gomave të përdorura falas.

(2) Gjatë përcaktimit të vendeve dhe vendndodhjeve të qendrave të grumbullimit, duhet të merret parasysh numri i banorëve në vendbanim, me çka duhet të sigurohet të paktën një qendër grumbullimi në nivelin komunal, dmth të paktën një qendër grumbullimi për 30,000 banorë.

(3) Qendrat e grumbullimit të përmendura në paragrafin (2) të këtij neni përfshijnë vendet ekzistuese dhe vendet për pranimin e fraksioneve të grumbulluara veçmas të mbeturinave komunale, nëse këto vende plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ose një ligj tjetër.

(4) Grumbullimi i produkteve të mbeturinave nga paragrafi (1) i këtij neni në qendrat e grumbullimit mund të bashkëfinancohet tërësisht ose pjesërisht nga operatori kolektiv dhe/ose operatori i pavarur, dhe e njëjta do të kryhet në në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjatur të prodhuesit për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave. Operatori kolektiv dhe/ose operatori i pavarur duhet të bashkëpunojnë me ofruesin e shërbimit të autorizuar për mbledhjen e pajisjeve të mbeturinave shëpiake në nivel rajonal ose komunal.

(5) mbeturinat e tekstileve dhe gomave të përdorura të grumbulluara në vendet e caktuara nga paragrafi (1) i këtij neni do t'i dorëzohen një instalimi për përpunimin e mbeturinave të tekstilit ose gomave të përdorura që është pjesë e sistemit të operatorit të pavarur ose kolektiv, bazuar në një kontratë me kryetarin e komunave, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit, përkatësisht njësinë organizative për menaxhimin rajonal të mbeturinave e themeluar në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Mbeturinave.

(6) Kontrata nga paragrafi (5) i këtij neni do të lidhet për një periudhë prej të paktën një viti.

(7) Njësitë organizative për menaxhimin rajonal të mbeturinave nga paragrafi (5) i këtij neni dhe komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit janë të detyruar të informojnë publikun për adresat e qendrave të grumbullimit në territorin e komunës, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit të përfshira në sistemin për menaxhimin e mbeturinave të ekstileve dhe gomave të përdoruar dhe për vendndodhjet e pikave të grumbullimit.

Neni 53

Obligimet e shfrytëzuesëve përfundimtar

(1) Përdoruesi përfundimtar, i cili krijon goma të përdorura, është i detyruar t'i mbledh dhe t'i ruajë ato veçmas nga mbeturinat e përziera komunale ose lloje të tjera të mbeturinave dhe t'i dorëzojë ato te një tregtar, mbledhës i mbeturinave ose në një vend tjetër për ndërmarrjen dhe mbledhjen, të përcaktuar në nivel lokal ose rajonal.

(2) Përdoruesi përfundimtar nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të dorëzojë gomave të përdorura deri në 200 kilogramë / vit falas në një qendër grumbullimi si fraksione të mbledhura veçmas të mbeturinave komunale.

(3) Përdoruesi përfundimtar që gjeneron mbeturina të vajrave është i detyruar ta mbledhë dhe magazinonjë atë veçmas nga mbeturinat e përziera komunale ose lloje tjetër të mbeturinave dhe t'ia dorëzojë një koleksionisti të produkteve të mbeturinave në një pikë grumbullimi ose instalimi të riciklimit për rikuperimin dhe përpunimin e tij të cilat kanë leje të përshtatshme në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(4) Përdoruesi përfundimtar, i cili krijon mbeturina tekstileshe, është i detyruar të mbledhë dhe ruajë mbeturinat e tekstileve të krijuara veçmas nga mbeturinat e përziera komunale ose lloje të tjera të mbeturinave dhe t'i dorëzojë

ato te një tregtar, mbledhës i produkteve të mbeturinave ose në një qendër grumbullimi ose vende të tjera dhe vendet e caktuara për mbledhjen dhe grumbullimin e mbeturinave të tekstileve në nivel lokal ose rajonal.

VI. MBAJTA E EVIDENCËS, RAPORTIMIT, BAZËS SË TË DHËNAVE DHE SISTEMIT INFORMATIV

Neni 54

Mbajtja e evidencës, mbledhja e të dhënave dhe raportimi për menaxhimin e mbeturinave të tekstileve, gomave të përdorura, mbeturinave të vajrave dhe mbeturinave të automjeteve

(1) Prodhuesi është i detyruar të mbajë evidencë mujore në formular të veçantë për sasinë e tekstileve, d.m.th. për sasinë e vajrave, përkatësisht sasinë e gomave të shprehur në kilogramë, të cilat i lëshoi në treg për herë të parë në Republikën e Maqedonisë së Veriut gjatë një viti kalendarik.

(2) Prodhuesi është i detyruar të mbajë evidencë mujore në një formë të veçantë, për numrin e automjeteve dhe masën totale të tyre të shprehur në kilogramë, të cilat i lëshoi në treg për herë të parë në Republikën e Maqedonisë së Veriut gjatë një viti kalendarik.

(3) Bazuar në të dhënat e referuara në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, prodhuesi është i detyruar që më 31 mars të vitit aktual të përgatisë një raport vjetor për një formë të veçantë për sasinë e produkteve të lëshuara në tregun në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak dhe të njëjtin të dorzojë deri te:

1. organi ekspert, në rast se prodhuesi nuk është pjesë e një operatori kolektiv, dmth. të pavarur për të cilin ai paguan një tarifë të përmendur në nenin 23 paragrafi (2) të këtij ligji;

2. organi profesional, në rast se është një prodhues i vogël nga neni 20 i këtij ligji.

(4) Operatori i pavarur dhe operatori kolektiv, në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave, duhet të dorëzojnë raportin vjetor për menaxhimin e produkteve të mbeturinave dhe mbeturinave të automjeteve të përmendura në paragrafin (3) të këtij neni mbi një formë të veçantë për trupin ekspert.

(5) Forma dhe përmbajtja e formularit të përmendur në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni si dhe forma dhe përmbajtja e formularëve të përmendur në paragrafët (3) dhe (4) të këtij neni i përcakton Ministri që udhëheq organin e mjedisit.

(6) Të dhënat e referuara në paragrafët (3) dhe (4) të këtij neni do të ruhen për të paktën shtatë vjet dhe do të jenë pjesë e bazës elektronike të të dhënave të operatorit kolektiv ose të pavarur në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e flukseve speciale të mbeturinave.

(7) Raporti vjetor i përmendur në paragrafin (4) të këtij neni gjithashtu do të përmbajë të dhëna të tjera në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 55

Baza e të dhënave dhe sistemi informativ

Bazuar në të dhënat nga neni 54 i këtij ligji dhe të dhënat nga Regjistri nga neni 19 i këtij ligji, organi ekspert krijon dhe mban një bazë elektronike të të dhënave për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesve të

tekstileve, gomave, vajrave dhe automjeteve që vendosen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e menaxhimit të rrymave speciale të mbeturinave.

Neni 56

Negocime vullnetare

Organizatrat që përfaqësojnë interesa të caktuar të operatorëve ekonomikë dhe grupeve të operatorëve ekonomikë të mbuluar nga ky ligj, mund të qasen në një marrëveshje vullnetare me organin e mjedisitose Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut përmes së cilës ata do të rregullojnë të drejtat dhe detyrimet e ndërsjellta që të arrihen qëllimet më të larta kombëtare të grumbullimit të përmendura në nenin 17 të këtij ligji, si dhe një shkallë më të lartë të riciklimit, përpunimit dhe ripërdorimit dhe për futjen e sistemeve të menaxhimit të certifikuar të mjedisit në një mënyrë siç përcaktohet në rregulloret e menaxhimit të zgjeruar të prodhuesit.

VII. MBIKËQYRJA DHE AUTORITETET KOMPETENTE

Neni 57

Autoritetet kompetente

(1) Mbiqëqyrja mbi aplikimin e dispozitave të këtij ligji dhe rregulloret të miratuara në bazë të këtij ligji kryhet nga organi i mjedisit jetësor.

(2) Inspektimi mbi aplikimin e këtij ligji dhe rregulloret të miratuara në bazë të këtij ligji kryhet nga Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor, përmes inspektorëve shtetërorë të mjedisit jetësor.

(3) Inspektimi mbi aplikimin dhe zbatimin e këtij ligji në pjesën e detyrimeve nga ky ligj që rezultojnë për tregtarët për pranimin e kthyeshëm të mbeturinave të tekstilit dhe mbeturinave të gomave, detyrimet në lidhje me menaxhimin e mbeturinave të gomave dhe mbeturinave të teksilit për përdoruesit përfundimtarë dhe pronarët, në pjesën e ndalimeve për djegien e mbeturinave të tekstilit, mbeturinave të gomave dhe mbeturinave të vajrave, hedhjen e automjeteve të përdorura në natyrë, çmontimin dhe realizimin e ndërhyrjeve të tjera të mbeturinave të automjeteve jashtë instalimeve për trajtim, përpunim dhe largim, kryhen nga inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor në komunat, komunat e Qytetit të Shkupit dhe qyteti i Shkupit.

(4) Inspektimi mbi aplikimin dhe zbatimin e këtij ligji në pjesën e menaxhimit të mbeturinave të prodhimeve, përfshirë pjesët dhe materialet nga mbeturinat e automjeteve nga personat juridikë dhe personat fizikë, duke lënë dhe dorëzuar mbeturinat e teksilit dhe mbeturinat e gomave si një pjesë e mbeturinave komunale të pazgjedhura, dmth të përziera me lloje të tjera të mbeturinave dhe largimi, hedhja ose braktisja e mbeturinave të gomave në natyrë dhe në zona publike, kryhen nga inspektorët komunalë të komunave dhe komunave në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit.

(5) Inspektimi mbi aplikimin dhe zbatimin e këtij ligji në pjesën e ndalimit dhe kufizimit të përdorimit të substancave të rrezikshme në automjete, standardet për kodimin e materialeve dhe pjesëve të automjeteve, si dhe informacionin për përdoruesit e fundit, kryhet nga Inspektorati Shtetëror i Tregut, përmes inspektorëve të tregut shtetëror.

(6) Mbikëqyrja e të dhënave dhe raporteve nga neni 54 i këtij ligji kryhet nga organi profesional.

Neni 58

Fushëveprimi i inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor

(1) Në kryerjen e mbikqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor mbi subjektin e mbikqyrjes kryen inspektimin dhe kontrollën:

1) nëse subjekti mbikëqyrës përziën mbeturinat e vajrave me vajra që kanë veti të ndryshme fizike, kimike ose të rrezikshme, me lloje të tjera të mbeturinave, substancave ose materialeve që parandalojnë ose komplikojnë përpunimin e mbeturinave të vajrave (neni 8 pika 4 e këtij ligji);

2) nëse pjesët dhe materialet për automjetet prodhohen dhe projektohen në përputhje me kërkesat e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji;

3) nëse prodhuesi i automjeteve ose pjesëve përbërëse të automjeteve përgatit informacion brenda afatit dhe përmbajtjes së caktuar dhe të njëjtat i vë në dispozicion me kërkesë të operatorit të instalimit të trajtimit (neni 12 i këtij ligji);

4) nëse prodhuesi merr masa për të siguruar dhe organizuar një sistem për pranimin e kthyeshem dhe grumbullimin e mbeturinave të tekstilit dhe mbeturinave të gomave me tregtarin në përputhje me detyrimet e nenit 15 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

5) nëse prodhuesi merr përsipër masa për sigurimin dhe realizimin e qëllimeve kombëtare të referuara në nenin 17 paragrafi (1) të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me grumbullimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve;

6) nëse janë përcaktuar qëllimet vjetore për grumbullimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve brenda afatit të caktuar (neni 17 paragrafi (4) i këtij ligji);

7) nëse prodhuesi ndërmerr masa për sigurimin dhe realizimin e qëllimeve kombëtare për ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit të mbeturinave të prodhimeve të përmendura në nenin 18 paragrafi (1) të këtij ligji;

8) nëse janë vendosur qëllimet vjetore për ripërdorim, riciklim dhe lloje të tjera të përpunimit brenda afatit të caktuar (neni 18 paragrafi (4) i këtij ligji);

9) nëse operatori i instalimit për përpunimin e mbeturinave të prodhimeve mban evidencë dhe dorëzon raporte në një mënyrë dhe në formën dhe përmbajtjen e përcaktuar në përputhje me nenin 18 paragrafët (7), (8) dhe (9) të këtij ligji;

10) nëse subjekti mbikëqyrës, përkatësisht eksportuesi që eksporton mbeturina të prodhimeve dorëzon raporte në një mënyrë të përshkruar në përputhje me nenin 18 paragrafi (11) të këtij ligji;

11) nëse prodhuesi është i regjistruar në organin profesional (neni 19 i këtij ligji);

12) nëse prodhuesi i vogël është regjistruar dhe mban evidencë dhe raportin në përputhje me nenin 20 paragrafi (2) të këtij ligji;

13) nëse prodhuesi paraqet të dhëna të sakta për t'u përcaktuar si prodhues i vogël (neni 20 paragrafi (3) i këtij ligji);

14) nëse prodhuesi siguron mbulim të plotë të shpenzimeve për financimin e menaxhimit të mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve në përputhje me nenin 21 paragrafi (1) të këtij ligji;

15) nëse prodhuesi i vogël ka paguar një kompensim paushal në pajtim me nenin 21 paragrafi (2) të këtij ligji;

16) nëse prodhuesi, me shpenzimet për trajtimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve, vepron në kundërshtim me kërkesat nga neni 21 paragrafi (4) i këtij ligji;

17) nëse prodhuesi i përmbush detyrimet nga neni 21 paragrafi (5) i këtij ligji;

18) nëse prodhuesi që nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, vendos produkte në treg përmes komunikimit në distancë (tregtia elektronike) ka një përfaqësues të autorizuar të caktuar (neni 22 i këtij ligji);

19) nëse prodhuesi në përputhje me këtë ligj është i detyruar të paguajë një kompensim dhe nëse ai e ka paguar kompensimin në përputhje me nenin 23 të këtij ligji;

20) nëse prodhuesi ka siguruar licensën si veprues i pavarur me mbeturinat e prodhimeve dhe mbeturinat e automjeteve ose ka lidhur një kontratë për ndërmarrjen e detyrimeve të tij për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve me një veprues kolektiv, në përputhje me nenin 29 të këtij ligji;

21) nëse prodhuesi ka siguruar dhe organizuar një sistem që do të mbulojë procedurat për mbledhjen dhe magazinimin, transportin, trajtimin e mbeturinave të automjeteve (neni 31 paragrafi (1) i këtij ligji);

22) nëse prodhuesi vendos qëllime për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin e mbeturinave të automjeteve, brenda afatit të përcaktuar (neni 31 paragrafi (2) i këtij ligji);

23) nëse mbeturinat e automjeteve janë marrë falas nga përdoruesit përfundimtarë të cilët dëshirojnë t'i dorëzojnë ato (neni 33 paragrafi (2) i këtij ligji);

24) nëse ngarkimi i mbeturinave të automjeteve paguhet në kundërshtim me kushtet nga neni 33 paragrafi (4) i këtij ligji;

25) nëse operatori i instalimit të trajtimit ose mbledhësi i mbeturinave të automjeteve lëshon një vërtetim para ngarkimit të mbeturinave të automjeteve si dhe nëse ai i fut të dhënat nga vërtetimi në regjistrat elektronikë të udhëhequr nga organi profesional (neni 34 paragrafët (1)), (2) dhe (3) të këtij ligji);

26) nëse mbledhësi i mbeturinave të automjeteve ose operatori i instalimit të trajtimit ka futur regjistra elektronikë për vërtetimet e lëshuara (neni 34 paragrafi (3) i këtij ligji);

27) nëse përdoruesi përfundimtar, pas dorëzimit të mbeturinave të automjeteve në një pikë grumbullimi ose instalimi për trajtim, të njëjtën e ka çlajmëruar, veçanërisht ka kërkuar fshirjen nga regjistrat tek një autoritet kompetent (neni 34 paragrafi (9) i këtij ligji);

28) nëse mbledhësi i mbeturinave të automjeteve përcakton masën individuale të automjetit të sekuestruar, si dhe masën e pjesëve dhe materialeve dhe e fut atë në regjistra në përputhje me kërkesat e nenit 35 paragrafi (2) të këtij ligji;

29) nëse mbledhësi i mbeturinave të automjeteve i dorëzon ato në një mënyrë të përshkruar në përputhje me nenin 35 paragrafi (3) të këtij ligji;

30) nëse regjistrat udhëhiqen në përputhje me nenin 36 paragrafët (1) dhe (3) të këtij ligji;

31) nëse mbledhësi i mbeturinave të automjeteve ka udhëhequr dhe mban një bazë të të dhënave në përputhje me nenin 36 paragrafi (5) të këtij ligji;

32) nëse trajtimi i mbeturinave të automjeteve kryhet në një mënyrë në përputhje me kushtet dhe kërkesat e nenit 37 të këtij ligji;

33) nëse operatori i instalimit për trajtimin e mbeturinave të automjeteve mban evidencë dhe paraqet raporte në një mënyrë dhe në formën e përcaktuar, si dhe ruan të dhënat brenda afatit të përcaktuar në përputhje me nenin 38 paragrafët (1), (2) dhe (4) të këtij ligji;

34) nëse eksportuesi i mbeturinave të automjeteve paraqet raporte në një mënyrë të përcaktuar në përputhje me nenin 38 paragrafi (7) të këtij ligji;

35) nëse operatori i instalimit të trajtimit posedon leje dhe nëse i plotëson kushtet e lejes në përputhje me nenin 39 paragrafi (1) të këtij ligji;

36) nëse operatori i instalimit të trajtimit mban evidencë në përputhje me nenin 39 paragrafi (2) të këtij ligji;

37) nëse prodhuesi ka siguruar dhe organizuar një sistem për mbledhjen dhe përpunimin e mbeturinave të gomave (neni 41 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

38) nëse prodhuesi ka siguruar dhe organizuar një sistem për grumbullimin dhe përpunimin e veçantë të mbeturinave të vajrave në përputhje me nenin 45 të këtij ligji;

39) nëse mbledhësi i mbeturinave të vajrave vepron me mbeturinat e vajrave të grumbulluara në përputhje me kërkesat e nenit 46 paragrafi (4) të këtij ligji;

40) nëse subjekti mbikëqyrës që kryen përpunimin e mbeturinave të vajrave i plotëson kushtet dhe kërkesat e përcaktuara në nenin 47 paragrafët (1) dhe (4) të këtij ligji;

41) nëse subjekti mbikëqyrës që posedon mbeturina të vajrave vepron me mbeturinat e vajrave, në përputhje me kërkesat e nenit 48 paragrafi (1) të këtij ligji;

42) nëse subjekti mbikëqyrës që është posedues i mbeturinave të vajrave, i cili është bashkuar me një veprues të pavarur ose veprues kolektiv, e dorëzon mbeturinën e vajrave në mënyrë të përcaktuar (neni 48 paragrafi (3) i këtij ligji);

43) nëse subjekti i mbikëqyrjes mban evidencë dhe nëse i dorëzon të dhënat nga regjistrat tek organi profesional (neni 48 paragrafi (5) i këtij ligji);

44) nëse prodhuesi ka siguruar dhe organizuar një sistem për grumbullimin dhe menaxhimin e veçantë të mbeturinave të tekstilit në përputhje me nenin 49 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

45) nëse mbledhësi i mbeturinave të prodhimeve i dorëzon mbeturinat e tekstilit në përputhje me nenin 49 paragrafi (3) të këtij ligji;

46) nëse mbledhësi mban evidencë për mbeturinat e prodhimeve në një mënyrë të përcaktuar, në përputhje me nenin 51 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

47) nëse përdoruesi përfundimtar i cili krijon mbeturina të vajrave vepron me mbeturinat e vajrave dhe shpërndan mbeturina të vajrave në përputhje me kërkesat e nenit 53 paragrafi (3) të këtij ligji;

48) nëse prodhuesi mban evidencë për llojin dhe sasinë e produkteve të vendosura në treg (neni 54 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

49) nëse prodhuesi, veçanërisht vepruesi i pavarur ose kolektiv dorëzon një raport vjetor deri te organi profesional brenda afatit të përcaktuar për llojin dhe sasinë e produkteve të vendosura në treg në përputhje me nenin 54 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

50) nëse të dhënat nga raportet ruhen, të paktën për 7 vitet e mëparshme në përputhje me (neni 54 paragrafi (6) i këtij ligji dhe

51) kryen veprimtari të tjera brenda kompetencës së tij të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Me kërkesë të inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor në kryerjen e inspektimit mund të marrë pjesë edhe një nëpunës shtetëror kompetent i punësuar në organin profesional.

(3) Inspektori shtetëror i mjedisit jetësor është i detyruar të kryejë inspektimin, kur kërkohet nga organi profesional pa vonesë.

Neni 59

Marrja e vendimeve të inspektorit për mjedisin jetësor

(1) Para kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor me vendim:

1) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes të ndalojë aktivitetet e përzjerjes së vajit me vajra të tjerë, substanca materiale dhe mbeturina të tjera (neni 8 pika 4 e këtij ligji);

2) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa me të cilat do të përmbushen kërkesat e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji;

3) do të detyrojë prodhuesin me kërkesë të operatorit të instalimit të trajtimit të dorëzojë informacionin e nevojshëm për çmontimin, ruajtjen dhe testimin e pjesëve të automjetit që mund të ripërdoren (neni 12 i këtij ligji);

4) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa për të organizuar dhe siguruar një sistem për pranimin e kthyeshëm dhe grumbullimin e mbeturinave të tekstilit dhe mbeturinave të gomave të tregtarët dhe përmbushjen e detyrimeve të përcaktuara në nenin 15 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

5) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa për sigurimin dhe realizimin e qëllimeve kombëtare nga neni 17 paragrafi (1) të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me grumbullimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve;

6) do të detyrojë prodhuesin të përcaktojë qëllimet vjetore për grumbullimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve brenda afatit të caktuar (neni 17 paragrafi (4) i këtij ligji);

7) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa për sigurimin dhe realizimin e qëllimeve kombëtare për ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit të mbeturinave të prodhimeve nga neni 18 paragrafi (1) të këtij ligji;

8) do të detyrojë prodhuesin të përcaktojë qëllimet vjetore për ripërdorim, riciklim dhe lloje të tjera të përpunimit, sipas llojit të prodhimit në kilogram ose pjesë brenda afatit të caktuar (neni 18 paragrafi (4) i këtij ligji);

9) do të detyrojë operatorin e instalimit për përpunimin e mbeturinave të prodhimeve të mbajë evidencë dhe të paraqesë raporte në një mënyrë dhe në përmbajtjen dhe formën e përkthuar në përputhje me nenin 18 paragrafët (7), (8) dhe (9) të këtij ligji;

10) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes, përkatësisht eksportuesin i cili eksporton mbeturina të prodhimeve të paraqesë raporte në një mënyrë të përkthuar në përputhje me nenin 18 paragrafi (11) të këtij ligji;

11) do të detyrojë prodhuesin të regjistrohen në përputhje me nenin 19 të këtij ligji;

12) do të detyrojë prodhuesin e vogël që të regjistrohet dhe të mbajë evidencë në përputhje me nenin 20 paragrafi (2) të këtij ligji;

13) do të detyrojë prodhuesin e vogël që t'i paraqesë të dhëna të sakta organit profesional në bazë të të cilave përcaktohet si prodhues i vogël (neni 20 paragrafi (3) i këtij ligji);

14) do të detyrojë prodhuesin të sigurojë mbulim të plotë të shpenzimeve për financimin e sistemit për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve në përputhje me nenin 21 paragrafi (1) të këtij ligji;

15) do të detyrojë prodhuesin e vogël të paguajë një kompensim paushal në pajtim me nenin 21 paragrafi (2) të këtij ligji;

16) do të detyrojë prodhuesin, për shpenzimet për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve, të veprojë në përputhje me kërkesat nga neni 21 paragrafi (4) i këtij ligji;

17) do të detyrojë prodhuesin të mbulojë shpenzimet për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve të mbetura dhe mbeturinave të automjeteve në një mënyrë në përputhje me nenin 21 paragrafi (5) të këtij ligji;

18) do të detyrojë prodhuesit që nuk janë të regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe që vendosin produkte në treg përmes komunikimit në distancë (tregtia elektronike), të caktojnë një përfaqësues të autorizuar (neni 22 i këtij ligji);

19) do të detyrojë prodhuesin të paguajë një kompensim në përputhje me nenin 23 të këtij ligji;

20) do të detyrojë prodhuesin të sigurojë licensë si veprues i pavarur me mbeturinat e automjeteve ose të lidhë marrëveshje për ndërmarrjen e detyrimeve të tij për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve, në përputhje me nenin 29 të këtij ligji;

21) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa për të organizuar dhe siguruar një sistem që do të mbulojë procedurat për mbledhjen dhe magazinimin, transportin, trajtimin e mbeturinave të automjeteve dhe pjesëve të tyre (neni 31 paragrafi (1) i këtij ligji);

22) do të detyrojë prodhuesin të vendosë qëllime për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin e mbeturinave të automjeteve, brenda afatit të përcaktuar (neni 31 paragrafi (2) i këtij ligji);

23) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve ose operatorin e instalimit të trajtimit që t'i marrë falas mbeturinat e automjeteve nga përdoruesit përfundimtarë që dëshirojnë t'i dorëzojnë ato (neni 33 paragrafi (2) i këtij ligji);

24) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve ose operatorin e instalimit të trajtimit të veprojë në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 33 paragrafi (4) të këtij ligji;

25) do të detyrojë operatorin e instalimit për trajtim ose mbledhësin e mbeturinave të automjeteve të lëshojë një vërtetim kur merr përsipër mbeturinat e automjeteve si dhe të futë të dhënat nga vërtetimi në regjistrat elektronikë të mbajtur nga organi profesional (neni 34 paragrafët (1) (2) dhe (3) të këtij ligji);

26) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve ose operatorin e instalimit të trajtimit për të futur regjistra elektronikë për vërtetimet e lëshuara (neni 34 paragrafi (3) i këtij ligji);

27) do të detyrojë përdoruesin përfundimtar pas dorëzimit të mbeturinave të automjeteve në një pikë grumbullimi ose instalimi për trajtim, ta çajmërojë atë, veçanërisht të kërkojë fshirjen nga regjistrat tek një organ kompetent (neni 34 paragrafi (9) i këtij ligji);

28) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve të veprojë në përputhje me kërkesat nga neni 35 paragrafi (2) i këtij ligji;

29) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve të veprojë me mbeturinat e automjeteve të mbledhura në përputhje me kërkesat e nenit 35 paragrafi (3) të këtij ligji;

30) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve të mbajë evidencë në një mënyrë të përshkruar në pajtim me nenin 36 paragrafët (1) dhe (3) të këtij ligji;

31) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të automjeteve të udhëheqë dhe të mbajë një bazë të të dhënave në përputhje me nenin 36 paragrafi (5) të këtij ligji;

32) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes që kryen trajtimin e mbeturinave të automjeteve t'i kryejë ato në një mënyrë në përputhje me kushtet dhe kërkesat e përcaktuara në nenin 37 të këtij ligji;

33) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes, operatorin e instalimit të trajtimit, të mbajë regjistra, si dhe të paraqesë raporte në një mënyrë dhe në formën e përshkruar, në përputhje me nenin 38 paragrafët (1), (2) dhe (4) të këtij ligji;

34) do të detyrojë eksportuesin e automjeteve, pjesëve dhe materialeve të mbeturinave të paraqesin raporte në një mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 38 paragrafi (7) të këtij ligji;

35) do të detyrojë operatorin e instalimit për trajtimin e mbeturinave të automjeteve, të sigurojë një licensë dhe të marrë masat e nevojshme për të përmbushur kushtet e licensës (neni 39 paragrafi (1) i këtij ligji);

36) do të detyrojë operatorin e instalimit për trajtimin e mbeturinave të automjeteve të mbajë evidencë në përputhje me nenin 39 paragrafi (2) të këtij ligji;

37) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa për të siguruar dhe organizuar një sistem për mbledhjen e mbeturinave të gomave (neni 41 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

38) të detyrojë prodhuesin të marrë masa për të siguruar dhe organizuar një sistem për grumbullimin dhe përpunimin e veçantë të mbeturinave të vajrave në përputhje me nenin 45 të këtij ligji;

39) do të detyrojë mbledhësin e mbeturinave të vajrave të veprojë me mbeturinat e vajrave të grumbulluar në përputhje me kërkesat e nenit 46 paragrafi (4) të këtij ligji;

40) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes që kryen përpunimin e mbeturinave të vajrave për të përmbushur kushtet dhe kërkesat e përmendura në nenin 47 paragrafët (1) dhe (4) të këtij ligji;

41) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes që posedon mbeturina të vajrave të veprojë me mbeturinat e vajrave në përputhje me kërkesat e nenit 48 paragrafi (1) të këtij ligji;

42) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes t'i dorëzojë mbeturinat e vajrave në mënyrë të përshkruar (neni 48 paragrafi (3) i këtij ligji);

43) do të detyrojë subjektin e mbikëqyrjes, varësisht nga sasitë e mbeturinave të vajrave që krijon, të mbajë regjistra dhe t'i paraqesë të dhënat deri te organi profesional (neni 48 paragrafi (5) i këtij ligji);

44) do të detyrojë prodhuesin të marrë masa dhe të sigurojë dhe organizojë një sistem për grumbullimin dhe përpunimin e veçantë të mbeturinave të tekstilit në përputhje me nenin 49 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

45) do të detyrojë mbledhësin të dorëzojë mbeturinat e mbledhura të tekstilit në një mënyrë të përcaktuar në nenin 49 paragrafi (3) të këtij ligji;

46) do të detyrojë mbledhësin të mbajë evidencë në një mënyrë të përshkruar, në përputhje me nenin 51 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

47) do të detyrojnë përdoruesin përfundimtar që krijon mbeturina të vajrave të veprave me mbeturinat e vajrave, në përputhje me kërkesat e nenit 53 paragrafi (3) të këtij ligji;

48) do të detyrojnë prodhuesin të mbajë evidencë për llojin dhe sasinë e produkteve të vendosura në treg (neni 54 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

49) do të detyrojnë prodhuesin, përkatësisht vepruesin e pavarur ose kolektivë të paraqesë një raport vjetor tek organi profesional brenda afatit të caktuar për llojin dhe sasinë e produkteve të vendosura në treg në përputhje me nenin 54 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

50) do ta detyrojnë që të dhënat nga raportet të ruhen, të paktën për 7 vitet e mëparshme në përputhje me nenin 54 paragrafi (6) të këtij ligji dhe

51) do të detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes të ndërmarrë masa dhe veprimtari të tjera në përputhje me kërkesat e dispozitave të këtij ligji.

(2) Nëse para inspektimit inspektori shtetëror për mjedisin jetësor konstaton se subjektet e mbikëqyrjes nuk u përmbahen kërkesave të këtij ligji, ai do të konstatojë parregullsitë e konstatuara me një procesverbal dhe në një vendim do të përcaktojë masat dhe aktivitetet e duhura që duhen marrë për tejkalimin e situates dhe do të përcaktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eleminuar shkaqet e situatës që rezulton.

(3) Para kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor për subjektet e mbikëqyrjes do të vendosë ndalim të përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë që nuk mund të jetë më e gjatë se 15 ditë, për parregullsitë e përcaktuara nga paragrafi (1) pikat 1), 9), 19) dhe 33) të këtij neni.

(4) Kundër vendimit të inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren për mbikëqyrje inspektuese.

(5) Nëse subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk veprojnë në përputhje me vendimin e inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor dhe nuk heqin arsytet për situatën e cila rezulton me vendim, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor do të paraqesë kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deri te organi kompetent i kundërvajtjes.

(6) Në rast se përcaktohet ekzistenca e një rreziku të menjëhershëm për jetën dhe shëndetin e njeriut, inspektori do të lëshojë një urdhër gojor për heqjen e menjëhershme dhe pa vonesë të keqfunksionimeve dhe parregullsive të identifikuar, të cilat konstatohen në procesverbal në bashkëpunim me Inspektoriatin Shtetëror Sanitar dhe Shëndetësor, dhe do të njoftojë inspektorë të tjerë kompetentë ose organe të tjerë shtetërorë për parregullsitë e identifikuar dhe do të kërkojë ndërhyrjen e tyre.

(7) Nëse keqfunksionimet dhe parregullsitë e konstatuara nga paragrafi (6) i këtij neni paraqesin rrezik për rrezikimin e mjedisit, jetës dhe shëndetit të njerëzve, inspektori menjëherë do të ndalojë punën e instalimit, objektit, maqinerisë, pajisjes, si dhe përdorimin e mjeteve dhe pajisjeve për të kryer veprimtarinë.

(8) Në rastet nga paragrafi (6) i këtij neni, inspektori do të miratojë një vendim me shkrim brenda 48 orëve nga lëshimi i urdhrit me gojë.

(9) Para kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me rregulloret mjedisore, rregulloret e menaxhimit të mbeturinave dhe rregulloret e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 61

Marrja e aktvendimeve nga inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, komunave të qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe inspektorëve komunalë të komunave, komunave të qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit

(1) Para kryerjes së inspektimit, inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, komunave të Qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit me një aktvendim:

1) do ta detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes të ndalojë aktivitetet e tij me të cilat djeg mbeturinat e tekstileve, mbeturinat e gomave dhe mbeturinat e vajrave në vendet dhe/ose instalimet që nuk janë të destinuara për atë qëllim, t'i dorëzojë ato në vende veçmas në lokacione për atë qëllim (neni 8 pika 1) i këtij ligji);

2) do ta detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes të ndalojë aktivitetet e tij me të cilat ai derdh ose hedh mbeturinat e vajrave në ujëra ose tokë dhe mbetjet nga përpunimi i tyre dhe t'i dorëzojë ato në lokacionet ose vendet e përcaktuara në pajtim me këtë ligj (neni 8 pika 3)) të këtij ligji);

3) do ta detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes të ndalojë aktivitetet me të cilat mbeturinat e automjeteve, lihen në natyrë, ose çmontohen jashtë instalimeve për trajtim, përpunim dhe asgjësim dhe t'i dorëzojë ato në vendet përkatësisht instalimet për atë qëllim (neni 8 pika 5) e këtij ligji);

4) do ta detyrojnë tregtarin që të marrë mbeturinat e tekstilit ose mbeturinat e gomave nga përdoruesi përfundimtar, i cili dëshiron t'i kthejë ato, në sistemin një për një (neni 15 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

5) do ta detyrojnë tregtarin të marrë mbeturinat e tekstileve dhe mbeturinat e gomave kur nuk është në kundërshtim me kushtet sipas nenit 15 paragrafi (5) i këtij ligji dhe të informojë përdoruesin përfundimtar për vendet për dorëzimin e mbeturinave të tekstileve dhe mbeturinave të gomave;

6) do ta detyrojnë tregtarin për mbeturinat e tekstilit dhe mbeturinat e gomave të marra të mbajnë regjistra, në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave (neni 15 paragrafi (6) i këtij ligji);

7) do ta detyrojnë tregtarin të sigurojë hapësirë dhe kontejnerë të arritshëm për grumbullimin e veçantë të mbeturinave të tekstilit ose mbeturinave të gomave me shenja të dukshme qartë për vendndodhjen e tyre, pa ndonjë detyrim për të blerë një produkt të ngjashëm (neni 16 paragrafi (2) i këtij ligji);

8) do ta detyrojnë tregtarin që të dorëzojë mbeturinat e grumbulluara të tekstilit dhe mbeturinat e grumbulluara të gomave në pajtim me kërkesat e nenit 16 paragrafi (3) të këtij ligji së bashku me formularët e identifikimit dhe të transportit;

9) do ta detyrojnë mbledhësin me mbeturinat e grumbulluara të gomave të veprojnë në pajtim me nenin 41 paragrafi (5) të këtij ligji;

10) do ta detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes si posedues i mbeturinave të gomave të veprojnë në pajtim me kërkesat e përcaktuara në nenin 42 paragrafi (1) të këtij ligji;

11) do ta detyrojnë subjektin e mbikëqyrjes, i cili duke kryer aktivitetin e regjistruar posedon mbeturina të gomave dhe i cili është bashkuar në sistemin për mbledhje si një veprues i pavarur ose kolektiv për të mbledhur dhe ruajtur mbeturinat e gomave veçmas nga mbeturinat e përziera komunale dhe t'i dorëzojë ato në pajtim me kërkesat e nenit 42 paragrafi (3) të këtij ligji;

12) do ta detyrojë subjektin e mbikëqyrjes që posedon mbeturina të tekstileve të veprojë në pajtim me kërkesat e nenit 50 paragrafi (1) të këtij ligji;

13) do ta detyrojë subjektin e mbikëqyrjes i cili me kryerjen e aktivitetit të regjistruar posedon mbeturina të tekstilit dhe i cili është bashkuar në sistemin për mbledhje të vepruesit të pavarur ose kolektiv për të mbledhur dhe dorëzuar mbeturinat e grumbulluara të tekstilit në pajtim me kërkesat e nenit 50 paragrafi (3) të këtij ligji. dhe

14) do ta detyrojë subjektin e mbikëqyrjes të ndërmarrë aktivitete dhe masa të tjera në pajtim me kërkesat e dispozitave të këtij ligji.

(2) në kryerjen e mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, inspektorët komunalë të komunave, komunave të qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit me një aktvendim:

1) do ta detyrojë subjektin e mbikëqyrjes që të veprojë me mbeturinat e gomave dhe t'i dorëzojë ato në një mënyrë në pajtim me kërkesat e këtij ligji (neni 8 pika 2) të këtij ligji);

2) do ta detyrojë përdoruesin përfundimtar të veprojë me mbeturinat e gomave në pajtim me kërkesat sipas nenit 53 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

3) do ta detyrojë përdoruesin përfundimtar të veprojë me mbeturinat e tekstilit në pajtim me kërkesat e nenit 53 paragrafi (4) të këtij ligji.

(1) Nëse para kryerjes së inspektimit, inspektorët sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni konstatojnë se subjektet e mbikëqyrjes nuk i përmbahen kërkesave të këtij ligji, me procesverbal ata do të konstatojnë parregullsitë e konstatuara dhe do t'i përcaktojnë në aktvendim masat dhe aktivitetet e duhura që do të merren për të tejkaluar situatën dhe do të përcaktojnë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës që rezultojnë.

(2) Kundër aktvendimit të inspektorëve mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese.

(5) Përderisa subjektet sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e inspektorit dhe nuk heqin arsytet për situatën që rezultojnë me aktvendim, inspektori duhet të parashtrijë kërkesë duke iniciuar procedurë për kundërvajtje deri te organi kompetent i kundërvajtjes.

(6) Në rast se përcaktohet ekzistenca e rreziku të menjëhershëm për jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori do të lëshojë urdhër gojor për heqjen e menjëhershme dhe pa pengesë të mangësive të identifikuar, të cilat do të konstatohen në procesverbal në bashkëpunim me Inspektoratin Sanitar dhe Shëndetësor Shtetëror, si dhe do t'i informojë inspektorët e tjerë kompetentë ose organet e tjera shtetërore për parregullsitë e identifikuar dhe do të kërkojë ndërhyrjen e tyre.

(7) Nëse keqfunksionimet dhe parregullsitë e konstatuara sipas paragrafit (6) i këtij neni, paraqesin rrezik për rrezikimin e mjedisit, jetës dhe shëndetit të njeriut, inspektori menjëherë do të ndalojë punën e instalimit, objektit, makinerisë, pajisjes, si dhe përdorimin e mjeteve dhe pajisjeve për kryerjen e veprimtarisë.

(8) Në rastet sipas paragrafit (6) të këtij neni, inspektori do të miratojë një aktvendim me shkrim brenda 48 orëve nga lëshimi i urdhrat me gojë.

(9) Para kryerjes së mbikëqyrjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, inspektorët kanë të drejtë të ndërmarrin masa të tjera të përcaktuara me rregulloret e mjedisit jetësor dhe rregulloret për mbikëqyrje inspektuese, përkatësisht rregulloret për aktivitetet komunale dhe pastërtinë publike në situatat e përmendura në paragrafin (2) të këtij neni.

Neni 62

Fushëveprimi i mbikëqyrjes i organit profesional

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, në pajtim me nenin 54 të këtij ligji, organi profesional kryen inspektimin dhe kontrollin e të dhënave dhe dokumenteve që janë bazë për mbajtjen e evidencave dhe përgatitjen e raporteve.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes mbi kompensimin e llogaritur dhe të paguar nga nenet 23, 24 dhe 25 të këtij ligji, organi profesional kryen inspektimin dhe kontrollon:

1) nëse prodhuesi i cili është i detyruar të paguajë një kompensim për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve, llogarit dhe paguan kompensimin brenda afatit të caktuar, si dhe nëse i plotëson kushtet për kthimin e kompensimit të paguar (neni 23 i kësaj Ligji);

1) nëse kompensimi për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve llogaritet dhe paguhet në një kohë të saktë dhe nëse mban dhe ruan regjistra të rregullt dhe të saktë të kompensimit të llogaritur dhe të paguar (neni 24 i këtij ligji) dhe

2) nëse prodhuesit i plotësojnë kushtet për përjashtim nga pagesa e kompensimit sipas nenit 25 të këtij ligji.

(3) Për mbikëqyrjen dhe kontrollin e kryer sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, zyrtari i organit profesional përgatit një procesverbal të cilin ai / ajo do t'ia paraqesë subjektit të mbikëqyrjes.

(4) Nëse para kryerjes së mbikëqyrjes, organi sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni përcakton që subjektet e mbikëqyrjes nuk i përmbahen kërkesave të këtij ligji, ai do të përcaktojë me aktvendim masat e duhura dhe aktivitetet që do të ndërmerren për të tejkaluar situatën dhe do të caktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës që rezultojnë.

(5) Kundër aktvendimit sipas paragrafit (4) të këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren e procedurës së përgjithshme administrative.

(6) Përderisa subjektet sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e organit profesional dhe nuk heqin arsytet për situatën që rezultojnë me aktvendim, organi profesional paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deri te organi kompetent për kundërvajtje.

Neni 63

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorit shtetëror të tregut

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, inspektori shtetëror i tregut inspekton dhe kontrollon subjektin e mbikëqyrjes:

1) nëse pjesët dhe materialet për automjetet e vendosura në treg përmbushin kërkesat në lidhje me nivelin e përqendrimit të substancave të rrezikshme dhe nëse prania e substancave të rrezikshme është e shënuar qartë (neni 10 i këtij ligji);

2) nëse pjesët dhe materialet për automjetet që janë hedhur në treg janë shënuar në pajtim me standardet e përkshuara të kodimit (neni 11 i këtij ligji);

3) nëse prodhuesi i automjetit në informacionet që ai publikon për blerësit e ardhshëm të automjeteve të markës së tij, përmbajnë të dhëna për modelin e automjetit dhe pjesëve të tij, mundësitë për përpunim dhe riciklim si dhe informacione të tjera të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 13 i këtij ligji);

4) nëse prodhuesi informon përdoruesit e fundit, me informacionet e nevojshme dhe sipas mënyrës së përshtatshme në pajtim me nenin 14 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

5) nëse prodhuesi i prodhimeve sipas nenit 5 të këtij ligji sipas mënyrës së përshtatshme i informon shpërndarësit dhe tregtarët me të dhënat e nevojshme në pajtim me nenin 14 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

6) nëse tregtari për produktin që shet ka një deklaratë me shkrim nga prodhuesi nga i cili furnizon prodhimin se ai është veprues i pavarur ose se ai ka lidhur kontratë me një veprues kolektiv për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve, d.m.th. që ai paguan kompensimin e referuar në nenin 23 të këtij ligji (neni 15 paragrafi (9) i këtij ligji);

(2) Gjatë kryerjes së veprimtarive sipas paragrafit (1) të këtij neni, inspektori shtetëror i tregut ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me rregulloret për Inspektoratin Shtetëror të Tregut, rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese, rregulloret për sigurinë e prodhimeve dhe mbrojtjen e konsumatorëve.

Neni 64

Marrja e aktvendimeve nga inspektori i tregut

(1) Para kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror i tregut me aktvendim:

1) do ta detyrojë prodhuesin ose tregtarin të tërheqë nga tregu pjesët dhe materialet për automjetet që nuk plotësojnë kërkesat sipas nenit 10 të këtij ligji;

2) do ta detyrojë prodhuesin të shënojë prodhimet në pajtim me nenin 11 të këtij ligji;

3) do ta detyrojë prodhuesin e automjeteve që i nxjerr në treg për blerësit e ardhshëm të automjeteve që të sigurojnë informacione me përmbajtje të përkohshme në pajtim me kërkesat sipas nenit 13 të këtij ligji;

4) do ta detyrojë prodhuesin t'i informojë përdoruesit e fundit, me informacione me përmbajtjen e përkohshme sipas mënyrës së përshtatshme, në pajtim me nenin 14 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

5) do ta detyrojë prodhuesin e prodhimeve sipas nenit 5 të këtij ligji sipas mënyrës së përshtatshme për të informuar shpërndarësit dhe tregtarët me të dhënat e nevojshme dhe sipas mënyrës së përshtatshme në pajtim me nenin 14 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji.

6) do ta detyrojë tregtarin të sigurojë deklaratë me shkrim në pajtim me nenin 15 paragrafi (9) të këtij ligji;

(2) Nëse para inspektimit, inspektori shtetëror i tregut përcakton se subjektet e mbikëqyrjes nuk janë në pajtim me kërkesat e këtij ligji, ai do të konstatojë parregullsitë e konstatuara me një procesverbal dhe në aktvendim do të përcaktojë masat dhe aktivitetet e duhura që duhet të merren për tejkalimin e situatës dhe do të përcaktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës që rezultojnë.

(3) Kundër aktvendimit të inspektorit të tregut mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloret për mbikëqyrjen e inspektimit.

(4) Përderisa subjektet sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e inspektorit shtetëror të tregut dhe nuk heqin arsyet për gjendjen e përcaktuar me aktvendim, atëherë inspektori paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deri te organi kompetent i kundërvajtjes.

(5) Para kryerjes së mbikëqyrjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, inspektori shtetëror i tregut ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me rregulloret për

inspektoratin shtetëror të tregut, rregulloret për sigurinë e prodhimeve, rregulloret për mbrojtjen e konsumatorit dhe rregulloret për inspektim.

Neni 65

Zbatimi i dispozitave nga ligjet tjera të mbikëqyrjes inspektuese

Në procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, e cila zhvillohet në pajtim me këtë ligj, zbatohen dispozitat e rregullave për mbikëqyrjen inspektuese, rregulloret e mjedisit jetësor, rregulloret e menaxhimit të mbetjeve dhe rregulloret e zgjeruara të përgjegjësisë së prodhuesve për menaxhimin e rrymave speciale të mbetjeve përveç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 66

Vërejtje

Nëse para mbikëqyrjes inspektuese inspektori shtetëror për mjedisin jetësor, përkatësisht inspektori shtetëror i tregut konstaton se për herë të parë është kryer një parregullsi sipas nenit 14 të këtij ligji, ai do të konstatojë parregullsi të përcaktuar me një procesverbal dhe do të lëshojë vërejtje dhe do të përcaktojë një afat brenda të cilit subjekti i mbikëqyrjes inspektuese është i detyruar të eliminojë parregullsitë e përcaktuara me procesverbal.

VIII. DISPOZITAT KUNDËRVAJTËSE

Neni 67

Sanksionet kundërvajtëse të kategorisë së parë

(1) Gjohë në shumë prej 9,000 deri në 10,000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 18,000 në 20,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 53,000 në 59,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 88,000 në 98,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj do t'i shqiptohet kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) djeg mbeturinat e tekstileve, mbeturinat e gomave dhe mbeturinat e vajrave në vendet dhe / ose instalimet, të cilat nuk janë të destinuara për atë qëllim, përfshirë natyrën dhe vendet publike (neni 8 pika 1) të këtij ligji);

2) hedh ose lëshon mbeturinat e gomave në natyrë ose në zona publike (neni 8 pika 2) të këtij ligji);

3) hedh mbeturinat e vajrave dhe mbetjet nga përpunimi i tyre përgjatë/në ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, kanalizimet ose tokë (neni 8 pika 3) e këtij ligji);

4) përzien mbeturinat e vajrave me veti të ndryshme ose me mbeturina të tjera, substanca dhe materiale (neni 8 pika 4) të këtij ligji);

5) lë mbeturinat e automjeteve në natyrë ose çmonton dhe kryen veprimtari të tjera jashtë lokacionit ose instalimit të destinuar për atë qëllim (neni 8 pika 5) të këtij ligji);

6) nuk përgatit informacione në përmbajtjen dhe afatin e përkohshme dhe nuk ia vë në dispozicion operatorit të instalimit për trajtim me kërkesën e tij (neni 12 i këtij ligji);

7) informacionet që publikohen për blerësit e ardhshëm të automjeteve nuk përmbajnë të dhëna për modelin e automjetit dhe pjesëve të tij, mundësitë për përpunim dhe riciklim, si dhe informacione të tjera të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 13 i këtij ligji);

8) nuk publikon dhe nuk vë në dispozicion informacione mbi përdoruesit përfundimtarë të tekstileve, gomave, vajrave dhe automjeteve, mbi mënyrën dhe mundësitë për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve nga ana e tyre (neni 14 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

9) nuk informon shpërndarësit dhe tregtarët të cilëve u dorëzohen tekstilet, gomat, vajrat dhe automjetet për mënyrën e marrjes kur mbeturinat e prodhimeve bëhen nga përdoruesit përfundimtarë (neni 14 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

10) refuzon të marrë goma ose mbeturina të tekstileve falas nga përdoruesi përfundimtar, para shitjes së prodhimeve të reja, në sistemin një për një (neni 15 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

11) refuzon të marrë mbeturinat e tekstileve ose mbeturinat e gomave në kundërshtim me kushtet sipas nenit 15 paragrafi (5) të këtij ligji;

12) nuk mban evidencë për mbeturinat e marra të tekstilit dhe mbeturinat e marra të gomave (neni 15 paragrafi (6) i këtij ligji);

13) nuk ka deklaratë me shkrim në pajtim me kërkesat e nenit 15 paragrafi (9) të këtij ligji;

14) nuk siguron hapësirë dhe kontejnerë të duhur për mbledhjen e mbeturinave të tekstilit, hapësira e shitjes kontejnerë në afërsi të saj për mbeturina të gomave dhe mbeturina të tekstilit me shenja të shënuara qartë për vendndodhjen e tyre (neni 16 paragrafi (2) i këtij ligji);

15) nuk dorëzon mbeturinat e grumbulluara të tekstilit ose mbeturinat e grumbulluara të gomave sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 16 paragrafi (3) të këtij ligji;

16) nuk dorëzon raport për sasinë e mbeturinave të prodhimeve (neni 18 paragrafi (11) të këtij ligji);

17) nuk regjistrohет si prodhues i vogël, nuk mban regjistra dhe nuk paraqet raporte në pajtim me nenin 20 paragrafi (2) të këtij ligji;

18) nuk paraqet të dhëna të sakta deri te organi profesional për t'u përcaktuar si prodhues i vogël (20 paragrafi (3) i këtij ligji);

19) nuk e paguan kompensimin paushall në bazë vjetore (neni 21 paragrafi (2) i këtij ligji);

20) tregon shpenzimet për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve në kundërshtim me kërkesat e përcaktuara në nenin 21 paragrafi (4) të këtij ligji;

21) prodhuesi që nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk vepron në pajtim me nenin 22 paragrafi (2) të këtij ligji;

22) nuk paraqet llogari për kompensimin e paguar tek organi profesional në pajtim me nenin 24 paragrafi (2) të këtij ligji;

23) refuzon marrjen falas të mbeturinave të automjeteve (neni 33 paragrafi (2) i këtij ligji);

24) marrjen e mbeturinave të automjeteve e paguan në kundërshtim me kushtet sipas nenit 33 paragrafi (4) i këtij ligji;

25) nuk jepet vërtetimi për marrjen e mbeturinave të automjeteve për shkatërrim dhe të dhënat nga vërtetimi nuk futen në regjistër të organit profesional (neni 34 paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij ligji);

26) nuk janë futur të dhëna elektronike për vërtetimet e lëshuara për shkatërrimin e mbeturinave të automjeteve (neni 34 paragrafi (3) i këtij ligji);

27) nuk përcakton masën individuale të secilës mbeturinë të automjetit të marrë, pjesët dhe materialet e bëra nga automjeti i mbeturinave (neni 35 paragrafi (2) i këtij ligji);

28) nuk i dorëzon mbeturinat e grumbulluara të automjeteve në mënyrën e përcaktuar në nenin 35 paragrafi (3) të këtij ligji;

29) nuk mban evidencë në mënyrën e përcaktuar në nenin 36 paragrafët (1) dhe (3) të këtij ligji;

30) nuk dorëzon mbeturinat e grumbulluara të gomave sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 41 paragrafi (5) të këtij ligji;

31) nuk mbledh, ruan dhe dorëzon mbeturinat e gomave në pajtim me kërkesat e nenit 42 paragrafi (1) të këtij ligji;

32) nuk organizon një vend të veçantë për grumbullimin e mbeturinave të gomave dhe nuk siguron mbledhjen dhe marrjen e tyre të rregullt, në pajtim me kërkesat e përcaktuara me nenin 42 paragrafi (3) të këtij ligji;

33) nuk i dorëzon mbeturinat e grumbulluara të vajrave sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 46 paragrafi (4) të këtij ligji;

34) nuk i mbledh dhe nuk i dorëzon mbeturinat e vajrave sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 48 paragrafi (1) të këtij ligji;

35) nuk e dorëzon mbeturinën e grumbulluar të vajit sipas mënyrës në pajtim me nenin 48 paragrafi (3) të këtij ligji;

36) nuk mban shënime dhe nuk paraqet të dhëna nga evidencat (neni 48 paragrafi (5) i këtij ligji);

37) nuk dorëzon mbeturinat e mbledhura të tekstilit në pajtim me nenin 49 paragrafi (3) të këtij ligji;

38) nuk i mbledh dhe nuk i dorëzon mbeturinat e grumbulluara të tekstilit në mënyrë të përsëritshme (neni 50 paragrafi (1) i këtij ligji);

39) nuk i mbledh dhe nuk i dorëzon mbeturinat e mbledhura të tekstilit në pajtim me kërkesat e nenit 50 paragrafi (3) të këtij ligji;

40) nuk mban evidencë për mbeturinat e grumbulluara të prodhimeve sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 51 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

41) nuk dorëzon mbeturinat e grumbulluara të gomave në pajtim me nenin 53 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

42) nuk mbledh dhe nuk dorëzon mbeturinat e vajrave në pajtim me nenin 53 paragrafi (3) të këtij ligji;

43) nuk dorëzon mbeturinat e mbledhura të tekstilit në mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 53 paragrafi (4) të këtij ligji;

44) të dhënat nga raportet nuk ruhen në pajtim me afatin e përsëritshme (neni 54 paragrafi (6) i këtij ligji).

(2) Personi përgjegjës në personin juridik për kundërvajtjen sipas paragrafit (1) të këtij neni do të gjobitet për kundërvajtje në shumë prej 500 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, 1,000 euro për tregtarët e vegjël, 3,000 euro për tregtarët e mesëm dhe 5,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj.

(3) Gjobë në shumë prej 250 euro në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Kryerësi i kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, organi kompetent për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Personi përgjegjës sipas paragrafit (1) i këtij neni, organi kompetent për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(6) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni është gjykata kompetente dhe organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse sipas paragrafit (3) të këtij neni është Komisioni i Kundërvajtjes i themeluar në pajtim me Ligjin e Mjedisit Jetësor (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni i Kundërvajtjes).

Neni 68

Sanksionet kundërvajtëse nga kategoria e dytë

(1) Gjohë në shumë prej 13.000 deri në 14.000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 25.000 në 28.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 76.000 në 84.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 126.000 në 140.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj do t'i shqiptohet kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) prodhon materiale dhe pjesë për automjete, të cilat nuk i plotësojnë kërkesat për prodhimin dhe modelimin e prodhimeve të përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji;

2) prodhon dhe vendos në treg, materiale dhe pjesë për automjete, përfshirë kabllot dhe pjesët rezervë që nuk plotësojnë kërkesat për përbërjen e substancave të rrezikshme në pajtim me nenin 10 të këtij ligji;

3) nuk përdor standarde për kodimin e materialeve dhe pjesëve të automjeteve, në mënyrë që të lehtësojë njohjen dhe lehtësinë e ripërdorimit ose përpunimit (neni 11 i këtij ligji);

4) nuk siguron një sistem për pranimin e kthyeshëm dhe grumbullimin e mbeturinave të tekstilit dhe mbeturinave të gomave te tregtari (neni 15 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

5) nuk përcakton qëllimet vjetore për grumbullimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve brenda afatit të caktuar (neni 17 paragrafi (4) i këtij ligji);

6) nuk përcakton qëllimet vjetore për ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit brenda një afati të caktuar (neni 18 paragrafi (4) i këtij ligji);

7) nuk mban shënime dhe nuk paraqet raporte në përmbajtjen dhe formën e përshkruar në pajtim me nenin 18, paragrafët (7), (8) dhe (9) të këtij ligji;

8) paraqet të dhëna të pasakta për t'u treguar si prodhues i vogël (neni 20 paragrafi (3));

9) nuk financon sistemin e plotë për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve në pajtim me nenin 21 paragrafi (1) të këtij ligji;

10) nuk siguron financimin e shpenzimeve për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve të mbetura dhe mbeturinat e automjeteve (21 paragrafi (5) i këtij ligji);

11) nuk ka autorizuar përfaqësues me shkrim në pajtim me kushtet e përshkruara në nenin 22 të këtij ligji;

12) tregon qëllimisht të dhëna të pasakta me qëllim të përjashtimit dhe kthimit të kompensimit për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve (neni 23 paragrafët (9) dhe (10) të këtij ligji);

13) kompensimi për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve nuk e llogarit dhe paguan në mënyrë të saktë dhe në kohë dhe nuk mban regjistra të rregullt dhe të saktë të kompensimit të llogaritur dhe të paguar (neni 24 paragrafi (1) i këtij ligji);

14) nuk siguron licencë për veprues të pavarur ose nuk është lidhur kontratë me një veprues kolektiv për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve (neni 29 i këtij ligji);

15) nuk ka siguruar dhe organizuar sistem për grumbullimin dhe menaxhimin e veçantë të mbeturinave të automjeteve nga përdoruesit përfundimtarë (neni 31 paragrafi (1) i këtij ligji);

16) nuk përcakton qëllimet vjetore për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin e mbeturinave të automjeteve brenda afatit të paraparë (neni 31 paragrafi (2) i këtij ligji);

17) nuk ka krijuar një bazë të të dhënave dhe raportimeve në pajtim me nenin 36 paragrafi (5) të këtij ligji;

18) nuk vepron në pajtim me kushtet dhe kërkesat për trajtimin e mbeturinave të automjeteve (neni 37 i këtij ligji);

19) nuk mbahen shënime dhe raportet nuk dorëzohen në mënyrë e përcaktuar në nenin 38 paragrafët (1), (2) dhe (4) të këtij ligji;

20) nuk posedon licencë për trajtimin e mbeturinave të automjeteve dhe nuk plotësohen kushtet e licencës (neni 39 paragrafi (1) i këtij ligji);

21) nuk mban shënime elektronike në pajtim me nenin 39 paragrafi (2) të këtij ligji;

22) nuk ka siguruar dhe organizuar sistem për mbledhjen dhe përpunimin e mbeturinave të gomave (neni 41 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

23) nuk ka siguruar dhe organizuar sistem për mbledhjen dhe menaxhimin e mbeturinave të vajrave (neni 45);

24) nuk ka organizuar dhe nuk ka siguruar sistem për mbledhjen dhe përpunimin e mbeturinave të tekstilit (neni 49 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

25) nuk mban evidencë për llojin dhe sasinë e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve të lëshuara në treg (neni 54 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

26) nuk i paraqet raport vjetor organit profesional për sasinë e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve të lëshuara në treg brenda afatit të caktuar (neni 54 paragrafi (3) i këtij ligji);

27) paraqet raporte me të dhëna të pasakta në pajtim me nenin 54 të këtij ligji;

(2) Personi përgjegjës në personin juridik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni gjohet në shumë prej 700 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, 1.500 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, 4.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 7.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj.

(3) Gjohë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Kryerësi i kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, organi kompetent për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksion kundërvajtje për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Personit përgjegjës të përmendur në paragrafin (2) të këtij neni, organi kompetent për kundërvajtje mund t'i shqiptojë sanksionin kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(6) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 69

Sanksionet kundërvajtëse të kategorisë së tretë

(1) Gjohë në shumë prej 18.000 deri në 20.000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 36.000 në 40.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 110.000 në 120.000 euro në kundërvlerë denari për

tregtarët e mesëm dhe nga 180.000 në 200.000 euro në kundërvlerë me denarë për tregtarët e mëdhenj do t'i shqiptohet kundërvajtje personit juridik nëse:

1) nuk siguron realizimin e qëllimeve kombëtare për mbledhje, në pajtim me nenin 17 paragrafi (1) të këtij ligji;

2) nuk siguron realizimin e qëllimeve kombëtare për ripërdorimin, riciklimin dhe llojet e tjera të përpunimit të mbeturinave të prodhimeve (neni 18 paragrafi (1) i këtij ligji);

3) nuk paguan kompensim për menaxhimin e mbeturinave të prodhimeve dhe mbeturinave të automjeteve brenda afatit të përcaktuar në pajtim me nenin 23 të këtij ligji;

4) nuk siguron realizimin e qëllimeve kombëtare për ripërdorimin dhe përpunimin e mbeturinave të automjeteve (neni 30 i këtij ligji);

5) përpunon mbeturina të automjeteve pa licencë, si dhe nuk i plotëson kërkesat e licencës (neni 39 paragrafi (1) i këtij ligji);

6) kryen përpunimin e mbeturinave të vajrave në kundërshtim me kushtet dhe kërkesat e nenit 47 të këtij ligji.

(2) Personi përgjegjës në personin juridik, për veprimet sipas paragrafit (1) i këtij neni, do të gjobotet për kundërvajtje në shumë prej 1.000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 2.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 6.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 10.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj.

(3) Gjohë në shumë prej 750 euro në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes nga ky nen, organi kompetent për kundërvajtje mund t'i shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Për personin përgjegjës sipas paragrafit (3) të këtij neni, organi kompetent për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(6) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 70

Procedura për barazim dhe dakordim

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 67 të këtij ligji, inspektorët kompetentë sipas nenit 57 të këtij ligji janë të detyruar t'i propozojnë kryerësit të kundërvajtjes procedurën e zgjidhjes duke lëshuar urdhër pagese për kundërvajtje para se të paraqesin kërkesë për iniciimin e procedurës për kundërvajtje.

(2) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 68 dhe 69 të këtij ligji, inspektorët kompetent janë të detyruar t'i propozojnë kryerësit të kundërvajtjes procedurën e dakordimit para se të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse.

(3) Procedurat e barazimit dhe të dakordimit do të kryhen në pajtim me dispozitat e Ligjit të Kundërvajtjes dhe Ligjit të Mjedisit Jetësor.

(4) Ministri që udhëheq organin për mjedisin jetësor përshkruan formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës për kundërvajtje të parapara në paragrafin (1) të këtij neni.

Neni 71

Mbajtja e procedurës për kundërvajtje

Procedura para Komisionit të Kundërvajtjes zhvillohet në pajtim me dispozitat e Ligjit të Kundërvajtjes dhe Ligjit të Mjedisit Jetësor.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 72

Afatet për zbatim

(1) Prodhuesi është i detyruar të fillojë mbajtjen e regjistrave për sasinë e prodhimeve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas nenit 54 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji, nga 1 janari i vitit 2024.

(2) Raporti i parë vjetor i prodhuesit sipas nenit 54 paragrafi (3) të këtij ligji është i detyruar t'i paraqitet organit profesional jo më vonë se 31 janar 2024.

(3) Regjistrimet elektronike sipas nenit 34 paragrafi (6) të këtij ligji vendosen jo më vonë se 31 dhjetori i vitit 2023.

(4) Prodhuesit, në pajtim me detyrimet e përmendura në nenin 29 të këtij ligji, janë të detyruar të shoqërohen duke krijuar dhe / ose lidhur kontratë me një veprues kolektiv ose të sigurojnë licencë për veprues të pavarur jo më vonë se 31 dhjetori i vitit 2023.

(5) Dispozitat e nenit 23, nenit 24, nenit 67 paragrafi (1) pika 22), nenit 68 paragrafi (1) pikat 12 dhe 13) dhe nenit 69 paragrafi (1) pika 3) të këtij ligji fillojnë të aplikohen nga 1 janari i vitit 2024.

Neni 73

Koordinimi i funksionimit të personave juridikë që administrojnë pajisjet dhe mbeturinat e pajisjeve

Personat juridikë dhe personat fizikë të përmendur në nenin 34 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji deri në krijimin e regjistrave elektronikë të përmendur në nenin 34 paragrafi (6) të këtij ligji, do të vazhdojnë të veprojnë në pajtim me aktet nënligjore ekzistuese për menaxhimin e automjeteve në zonën e lëshimit të vërtetimeve për shkatërrim.

Neni 74

Miratimi i akteve nënligjore

(1) Aktet nënligjore të parashikuara nga ky ligj do të miratohen brenda dy viteve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në ditën e hyrjes në fuqi të akteve nënligjore sipas paragrafit (1) të këtij neni, do të zbatohen rregullat nënligjore ekzistuese, të miratuara në pajtim me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 68/2004, 71/2004, 107/2007, 102/2008, 143/2008, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 dhe 63/16 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" numër 31/20).

Neni 75

Ndërprerja e vlefshmërisë

Me ditën e fillimit të zbatimit të nenit 23 të këtij ligji shfuqizohen dispozitat e nenit 179 paragrafët (1), (4) dhe (8) të Ligjit të Mjedisit Jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42 / 14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18).

Neni 76

Hyrja në fuqi

Ky ligj do të hyjë në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" dhe do të fillojë të zbatohet më 1 janar të vitit 2023.